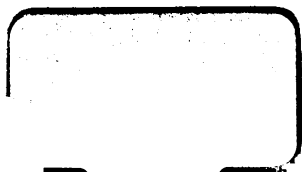

3 3433 07586335 1

NIY

Oehlenschlaeger

Oehlenschlägers

Tragødier.

Fierde Bind:

Knud den Store.
Væringerne i Miklagard.

Kiøbenhavn, 1842.

Paa Forfatterens Forlag,

trykt hos J. D. Qvist, Bog- og Nodetrykker,
Badstuestræde Nr. 124.

Knud den Store.

(1838.)

Knud, Konge i Danmark, Norge og England.
Emma, hans Dronning.
Hardeknud, hans Søn, et Barn.
Estrith, hans Søster.
Ulf Jarl, hans Svoger.
Svend, deres Søn, et Barn.
Edmund Jernside, Konge i England.
Sigfert, hans Ven.
Aldgitha, en Jarledatter.
Eadrik Streon, Hertug.
Alfwyn, Biskop.
Tym, først Chordreng, siden Ridder Banner.
Hakon, Jarl fra Norge.
Athelwin, en engelsk Hertug.
Hemming, Staller ved Kongens Hof.
En Eremit.
Steen Skafteson, en Islænder.
Velent, en Smed.
En Bondekone.
Riddere, Fruer og Frøkner, Munke, Krigere.

Første Handling.

Et Telt i Edmunds Leir, i England.

Edmund sidder med Haand under Kind. **Sigfert,** en gammel Helt, træder ind.

Sigfert.

Du sidder i dit Telt og grunder, Edmund!
Ja Ingen kan fortænke Dig deri;
Naar Du tilbage skuer paa dit Liv,
Saa mørkt af Skygger og saa fuldt af Sorger.

Edmund.

Jeg sørger aldrig, Ven! Jeg skuer fremad.

Sigfert.

Den vise Mand, som stiger over Field,
Maa see til alle Sider, at han ei
Nedstyrter i en Afgrund.

Edmund.

Raske Steenbuk
Kun kiender lidt til slig Forsigtighed.

Sigfert.

Men Jægeren dog træffer ham tilsidst.
(Efter et lidet Ophold)
Og Jægeren har ogsaa truffet Dig!

Edmund (springer rask op).

Hvor finder Du mig saaret? Jeg kan røre
Saa stærk og kvik som forhen Haand og Arm.
Min Fod vel ikke skikket er til Flugt,
Men fast paa den jeg staaer, som Knud fra Danmark.
Det skal jeg vise ham, ifald han vover
At møde mig til Tvekamp.

Sigfert.

Tænkte Du
Da sorrigfuld her paa din Faders Død?

Edmund.

Nei, Sigfert! nei; hans Død har trøstet mig.
Som Engel kan han synge Hymner nu;
Men Sværd paa Jord forstod han ei at svinge.
Det er det Kongespir, som giælder nu.

Sigfert.

Nei, det er ei det Spir som giælder meer;
Thi som et Hav i Flod, der altid stolt
Og mægtigt overskyller Stranden meer,
Saa skyller Knud jo frem.

Edmund.

Til Ebben kommer.
Troer Du, at disse Danske fæste Rod
I England? Aldrig! — Raseri og Vold
Fremtvinger for en Tid slig unaturlig,
Uværdig Tilstand; som en Ildebrand,
Der græsseligt fortærer, hvad den griber;
Men Ilden slukkes dog, og Solen skinner
Igien, og Sæden trives i vor Mark.
Jeg er en Angelsaxer, Alfreds Æt.
Ha lad mig gaae som Hyrde med min Stav!
Jeg finder Hyrder overalt, som hylde
Den unge Kongesøn. Har Alfred selv
Ei maattet døie Farerne, som jeg?

Og blev dog Bretlands lykkelige Konge!
Snart Hyrdekiæppene forvandle sig
Til Sværd og Spyd. Saa prøve vi paany
En Dyst med Eventyreren fra Siælland.

Sigfert.

Hvad fattes Dig da nu?

Edmund.

Min gamle Ven —
Jeg vil tilstaae Dig det, — jeg elsker, Sigfert!
Aldgitha traf mig med sit Himmeløie.

Sigfert.

Nu sørger Du, fordi Du ei kan byde
Den Hulde Lykken?

Edmund.

Nei! Thi Lykken tvivler
Jeg ellers aldrig om, den kommer nok;
Hvis først jeg var saa lykkelig at vinde
Den Stoltes Hierte.

Sigfert.

Tvivler Du om det?

Edmund.

Ja — meget!

Sigfert.

Est Du ikke Drot og ung,
Og smuk og tapper?

Edmund.

Kiærlighen, Ven!
Har ei Forstand, den spørger ei om Sligt,
Den følger kun sit Indfald og sit Lune.

Sigfert.

Og Indfald, Lune kan beherske Dig?

Edmund.

Ja! — Ene disse kan beherske mig.

Jeg følger selv mit Indfald og mit Lune.
Hvad er jeg andet end en Lykkeridder?
Men skal jeg seire, maa jeg, som en Ridder,
Besiæles og belønnes af min Frue.

Sigfert.

Religion og Fædreland og Ære
Besiæle Dig!

Edmund.

Ja — aabenbar't i Hende!

Sigfert.

Hvi est Du da forstemt?

Edmund.

Hun kommer selv
Idag som Bud fra hendes gamle Fader.

Sigfert.

Det tykkes mig just Kiærligheds Beviis!

Edmund.

Nei! Kiærlighed har ei saa dristigt Mod.

En Kriger kommer og melder.

Fra Nottingham hidkommer Jarlens Datter —

Edmund.

Jeg veed det alt. Bring hende! Fierner Eder!
(De gaae.)

Aldgitha træder ind med Hielm, i Pandser, med Spyd i Haand. Et lidet Sværd hænger ved hendes Side.

Aldgitha (alvorlig).

Jeg kommer Drot — tilgiv en Mø,
Som Du vel neppe kiender —

Edmund (venligt spøgende).

Nei, kiende giør jeg Dig vel ei;
Men Hiertet for Dig brænder.

Aldgitha.
Jeg veed ei om jeg før Dig saae.

Edmund.
Det var en Aften silde,
Da træt paa Jagt i Nottingham
Jeg traf Dig ved en Kilde.
Jeg tørstig bad om en Drik Vand;
Strax Du mig Hornet rakte;
Men Blodet kom i større Brand
Saasnart jeg Vandet smagte.
Ha mon det ei var Hexeri?
Thi man forvist vil sige,
At Ridder lokkes i Skoven tit
Af slig en Ellepige.

Aldgitha (rolig).
Saa har Du været i vor Egn?
Vel muligt, at i Lunden
Jeg rakte Dig en Lædskedrik. —
Erindringen er svunden.

Edmund (for at prøve hende).
Det var et deiligt Horn af Guld,
Som Du mig monne bringe.

Aldgitha (stolt smilende).
Det var et fattigt Oxehorn,
Med tynde Sølverringe.

Edmund (glad).
Nu, Jomfru, har jeg grebet Dig!
Hukommelsen er sikker.

Aldgitha
(fatter sig med den forrige Alvor).
Jeg mindes ikke Dig; det Horn
Kun, hvoraf Vand jeg drikker.
Men her ei Tiden er til Spøg!
Maaskee Du med mig spøger,

Fordi jeg som en Skioldmø klædt
Dig i din Leir besøger?
Min Fader havde Sønner tre —

Edmund.

Jeg veed det.

Aldgitha.

Ingen kommer;
Ei tiere see de Vintrens Snee,
Ei Blomsten i Skiærsommer;
De faldt i Slaget.

Edmund (medlidende).

Sønneløs!

Aldgitha.

Og syg, nedtrykt i Sorgen
Den sølvgraa Gubbe ligger nu
Og græmmer sig paa Borgen.
Nu tomme staae, reent uden Fryd,
De gamle Fædrehaller;
Nu spotter ham den hule Lyd,
Naar sine Børn han kalder.
Ak! han har Ingen uden mig,
Paa hvem han sig forlader:
Men Møen vorder ogsaa Helt,
Naar Kampen giælder Fader.

Edmund.

Du loved ham at gaae til mig?

Aldgitha.

Hans Hær er ikke slagen;
Men den har ingen Høvding meer.
Jeg er med Hæren dragen.
Den staaer en halv Miils Vei herfra,
Og den til din vil støde,
For at forstærket, Edmund! Du

Den stolte Knud kan møde.
Lov mig, at Du vil slaae Kong Knud!
Da hiem jeg drager atter,
Og er ei stolt Heltinde meer,
Men kun en kiærlig Datter.

Edmund.

Aldgitha! Du est just den Mø
Som Edmunds Hu kan vinde;
Thi Du har Mandens Kraft og Mod
Og est dog deilig Qvinde.
Jernside kalder mig mit Folk,
Stærk, som mit Sværd ved Beltet;
Gud veed, hvordan dit Jomfrublik
Mit Jern saa reent har smeltet.
Nok — jeg er din! Og Mø! din Ast
Jeg haaber at fortiene.
Jeg møder dine Diekast
Med Heltedaad, Du Vene!
Jeg tænker, snart jeg rødder ud
Af Blomsterne vor Nælde.
Den mægtige, den stolte Knud
I Tvekamp skal jeg fælde.
Fra Faren Eder jeg befrier,
Din Fader Seiren bringer;
Og — hvis jeg tvinger Knud til Fred, —
Mon jeg Aldgitha tvinger?

Aldgitha.

Den Tid den Sorg!

Edmund.

Den Tid den Fryd!

Aldgitha.

Saa frels os først fra Sorgen!
Nu er ei Ro til kiælen Leg;
Red Oldingen paa Borgen!

Edmund.

Det skal jeg vist. Men mindes Du
Den Rosenkrands, Du fletted,
Ved Kilden, hvor jeg sidst Dig saae?

Aldgitha.

Det har jeg reent forgiettet.

Edmund.

Ifald jeg skaffer England Fred,
Og Faderen sit Rige,
Siig, skiænker Du mig slig en Krands
Af Roser, stolte Pige?

Aldgitha
(tager en Krands ud af sin Hielm).

At skiære denne Krands, min Sax,
Mit korte Sværd jeg hvæssed;
Den skiænker jeg Dig, Edmund! strax.
Jeg meied den i Græsset.
Hvor grumme Danskes Blodbad stod,
Frem disse Blomster komme:
Du veed, de kaldes Daneblod —
Det er en deilig Blomme.
Vand disse Blomster, Bretlands Helt!
Paa mig Du ikke tænke;
Skiænk Fædrelandet først en Mand!
Det græmmer sig som Enke.

(Gaaer.)

Edmund.

Troer jeg mit Syn i Teltet her?
Og skal jeg Gaven prise?
Var det dog Ellepigen ei
Fra gamle Kæmpevise?
Hun sang mig kun om Mord og Blod,
I Skumringen, i Skyggen;

Og — som jeg efter hende greb —
Hun vendte huul mig Ryggen.

Krigeren (kommer).
Herolden fra Kong Knud er kommen, Herre!
I Harnisk, med nedslaget Hielmenæt;
Men han forlanger først Heroldens Ret.

Edmund.
Det Løvte sværges ham, forstaaer sig selv.

Krigeren gaaer. En harniskklædt Mand med nedslaaet Hielmenæt træder ind.

Edmund.
Nu Krebs, kryb, hvis Du kan, ud af din Skal!

Eadrik Streon
(slaaer Hielmenættet op og siger rolig):
Ei noget Dyr saa ringe tænkes kan,
At Mennesket jo lærer noget af det,
Hvis Stoltheb sløver ei Opmærksomheden;
Og saadan ogsaa Krebsen lærte mig
I rette Tid — at trække mig tilbage.

Edmund (forbittret).
Ha — Eadrik Streon!

Eadrik.
Jeg var myrdet alt,
Hvis ei mig lovet var Heroldens Ret.

Edmund.
Elendige! Du vover at fremtræde
For mine Øine?

Eadrik.
Ja — jeg vover det,
Og — som Du seer — det voves uden Gysen.

Edmund.
Forbittrelsen fast røver Mælet mig.

Eadrik.

Du har en Krands i Haand af Daneblod —
Glem ikke reent i din Forbittrelse,
At jeg har hadet Danskerne, som Du!
At det var mig, der raadte Ethelred
Til dette Blodbad, hvoraf Blomsten udsprang.

Edmund.

Som altid, raadte Du til Nidingsværk.
I Fredens Tid blev Morderdolken stødt
I de Troskyldig-Ubevæbnede;
Men da den høie Thorkil kom med Flaaden,
Da svigted feig Du Ethelred.

Eadrik.

Da først
Hans egen Kiækhed havde svigtet ham
Og hele Folket. Da først Anglerne
Hinanden solgte bort for Brød, som Trælle,
Til Dansken; da en Dansk med Lethed slog
Paa Flugt ti bange Britter; ja da svigted
Jeg Ethelred. Da Knud til England foer
Med gyldne Løvehoveder i Stavn,
Og spotted engelsk Tapperhed, med Fugle,
Veirhaner over Masterne, der sprætted
Med tynde Vinger; — svigted jeg din Fader,
Fordi han selv sig havde svigtet alt.

Edmund.

Og underkasted Dig den vilde Hedning,
Svend Tveskiæg, — der ei kiendte Grændser for
Sin Plyndrelyst og Gierrighed; der fræk
Forgreb sig paa min Navne, Bretlands Helgen
Sanct Edmund; men som ogsaa Straffen fandt,
Da han besvimet styrted af sin Ganger,
Og Helgenen ham dræbte med sit Spyd.

Eadrik (smiler).

Et Folkesagn! Et Eventyr, som Hadet,
Uvidenhed, Lettroenhed har smeddet.

Edmund.

Det hører med til Lastens Egenskaber,
At det med Vantro spotter hellige Sagn.

Eadrik.

Jeg tiener ikke Svend, jeg tiener Knud.
Forskiellen er saa stor paa Knud og Svend,
Som paa Kong Edmund og Kong Ethelred.

Edmund.

Vil Du nu smigre mig? Og tænker Du,
Jeg er saa daarlig, at jeg derfor glemmer
Dit sidste Nidingsværk, da Du — min Svoger —
Løb under Slaget med din Hær til Knud?
Da, for at svække vore Landsmænds Mod,
Du viste Hæren et afhugget Hoved,
Der lignte mit, og raabte: Angler flyer!
Edmund er falden alt, — her er hans Hoved!

Eadrik.

Det giorde jeg kun for at redde dit,
Det Virkelige, som sad sundt paa Kroppen.

Edmund.

Jeg væmmes over din Løgnagtighed!

Eadrik.

Det er naturligt, Du miskiender mig.
Hør mig! Hvert Dyr maa følge sin Natur;
En Ræv kan ikke flyve som en Ørn,
Men den har meer Forstand; og hvad der siges
Om Rævens Troløshed, det er kun Snak.
Den bruger Listen til sin egen Frelse,
Deri kan Ingen vel fortænke den. —
Jeg forudsaae, det var umuligt, Edmund,

At kæmpe mod Kong Knud; thi han forstaaer
Krigskunsten som en Alexander, Cæsar,
En Karl den Store. Intet standser ham.
Han bringer ikke Kæmper med, men Diævle;
Saaledes kan vel kaldes disse danske
Barbarer, der i Blodet bade sig
Saa kvikt og lystigt, som en Fugl i Vand.
Og intet agte de; — kun Kongens Bud.
Velan, det Bud maae vi os underkaste;
Saa lyder det ei meer med Lovens Strenghed,
Det vorder os et Evangelium.

Edmund.

Jeg agter ei hans Lov, og jeg foragter
Hans Evangelium. — Jeg har ham æsket
Til Tvekamp; — har han taget mod min Handske?

Eadrik.

Nei! han har begge sine Handsker paa.
Din passer ikke Knud; den er for stor
I vis Forstand, i anden: alt for lille.
Han blotter ei for Dig sin Haand, saa lidt som
Sit Hoved, hvis Du tvinger ham dertil.
Han tilstaaer, Du er mere stærk end han,
Hvad Kroppen angaaer, Hænder, brede Skuldre;
Men — siger han — en Seierherres Krop,
Det er hans Hær, og han er Hærens Hoved.
Han skiller ikke Hovedet fra Kroppen,
For at fornøie, for at føie Dig.
Han deler ei din Fordom; han fortiener
Din Agtelse, foragter din Foragt.
Det er det Svar, jeg bringer som Herold.

Edmund.

Og saadan — i Heroldens Krebseskal
Forskandset, — bræger Du til mig, som Faaret
Til Ulven, da det sikkert stod paa Klippen.

Eadrik.
Lær først at kiende mig, før Du fordømmer!
Du est min Svoger, min Edgivas Broder;
Med Skiældsord har Du mig vel tit fornærmet;
Men Skiældsord af et hidsigt Menneske
Betragtes maa som Hundens Biæf.

Edmund
(giør en truende Bevægelse).

Eadrik.
Glem ei
Heroldens Hellighed! — At lignes ved
En Hund, er ingen Skam; thi hvad er Jagten
Vel uden den? Og Du est vel afrettet
Til denne Leg; Du est af ægte Kuld.

Edmund.
Herolden har jeg lovet Sikkerhed,
Ei Nidingen, som giftigt mig fornærmer.

Eadrik.
Ifald, som Du, jeg er lidt mundkaad, Edmund!
Jeg Aarsag har dertil, saavel som Du;
Thi Du er vred; men jeg er saa fornøiet
Ved Evangeliet jeg bringer Dig;
(Tilgiv! det er et Evangelium —)
At det mig dristig giør og overgiven.

Edmund.
Hvad bringer Du?

Eadrik.
Hvad ei Du kunde vente:
Et Tilbud efter dette Slag, der faldt
Ulykkeligt kun ud for Dig, saa herligt,
Som om Du havde vundet bedste Seier;
Og derfor kan Du takke mig, din Svoger.

Edmund.

Tal! Troer Du, jeg, letsindig som et Barn,
Alt venter mig stor Fordeel af din Pral?

Eadrik.

Knud er en ædel Drot, som sparer Blod,
Hvor ei det strider mod hans store Forsæt.
Han ynder Dig som tapper Helt; han agter
Dig som den gamle Kongestammes Æt;
Han troer, at Dit og at hans eget Held
Kan fremmes ved en broderlig Forening;
Og derfor vil han dele Land og Rige
Med Dig som Ven, og slutte Fred med Dig.
Han kræver Mercia, samt hvad der ligger
I Nord og Øst for Themsen; Dig afstaaer han
Westsaxen, med alt Land i Vest og Syd.

Edmund.

Vil Du mig giække?

Eadrik
(rækker ham et Pergament).

Her er Kongens Brev.

Edmund (læser forundret).

Et ærligt Tilbud! Meer end jeg kan vente.

Eadrik.

Af Kiærlighed kun til mit Fædreland
Lod jeg mig skiælde for en lumsk Forræder;
Af Kiærlighed til Edmund, til min Svoger,
Lod jeg, som om jeg havde spillet Riget
I Danskens Hænder. Ord er ogsaa Vaaben;
Knud vandt jeg med mit Ord; og var han vundet,
Da blev det mig ei vanskeligt med Ord
At vinde ham for Dig, og Land for Dig.

Edmund,
(efterat have læst Brevet).

Hvis jeg har vundet Knud, da veed jeg vist,
Jeg takker ikke Dig derfor, men ham.

Cadrik.
Du snart vil see, vi mene Dig det ærligt.
Tag med en Deel af Hæren, hvis Du ei
Troer Knud!

Edmund.
Ham troer jeg, men jeg troer ei Dig.
Knud er for stolt til, som en Rottejæger
At stille Fælder ud; og Ulven lader
Sig heller ikke fange som en Rotte;
Den bider, selv i Fælden, til den døer.
Jeg gaaer, at give mine Mænd Befaling.
(Gaaer.)

Cadrik (ene).
Det giver mig et Skin af Trofasthed
Hos Knud, at jeg har hiulpet denne Svoger.
Jeg frygter Edmund ei, han er for plump.
Thi hvad er Ærlighed i Verden Andet?
Bedrag ei skilles kan fra vor Natur;
Det svøbes og det vugges alt med os.
Hvi smiler Noret venligt til sin Moder?
For at hun ei skal trække Vorten bort!
Hvi lefler Beileren sødt for sin Mø?
For at opnaae den Gunst, der kildrer ham.
Hvi bukker Stolthed dybt for Rigets Stormænd?
For at erhverve Guld og Magt og Glands.
Hvi dyrke de en Gud? — De Daarer troe,
At ogsaa Ham de vinde kan ved Smiger;
Men jeg meer ærlig er, langt meer oprigtig.
Min List gaaer ei saa vidt. Var der en Gud til,
Saa satte man ham ei Voxnæser paa.
Men, evige Natur! kun du er Gud,
Derfor tilbeder jeg dig i mig selv.
Det er den rette Tro. De Fleste har den,
Men tør ei være sig det ret bekiendt.
Jeg frygter ikke for min Selvbevidsthed.

Edmund (kommer tilbage med Aldgithas Krands i Haand).
Min Hest er sadlet, mine Mænd i Plade.
Nu jeg besøger Knud i Canevdon.
Ved Gud, jeg haver Mord og grusom Blodtørst
Saa stærkt som han; — jeg slutter Fred med ham;
Og skiøndt Aldgitha gav mig denne Krands,
Saa sønderriver jeg den strax, og kaster
Den dybt i Støvet.
(Han giør det.)
Det var førstegang,
At Beiler handled saadan med en Gave,
Der skiænktes ham af dyrebare Mø.
Men hun vil selv bifalde denne Daad,
Naar hun erfarer, hvi jeg sønderrev den.
(Gaaer.)

Eadrik
(tager den sønderrevne Krands op).
Det, Edmund! hun erfare skal af mig!
(Gaaer.)

Knuds Borg Canevdon, i Nærheden af London.

En skiøn stor Hal med tilgrændsende Sidegange, der staae i Forbindelse med den ved aabne buede Dørre. Igiennem Buegangen i Baggrunden seer man en Hauge, og i Slutningen af Handlingen skinner Fuldmaanen over Trætoppene.

Biskop **Alfwyn.** **Tym**, en Chordreng, med rød Kallot paa Hovedet, et Banner i Haand.

Alfwyn.
Nei er det muligt Tym, min Søstersøn!
Du Barn paa femten Aar, Chordreng i Kirken,
Og alt en Mærkismand?

Tym.

Ja, kiære Morbro'er!
Kong Knud har selv udkaaret mig dertil,
Fordi jeg ved et heldigt Indfald, — Gud veed,
Hvordan jeg fik det Mod, — i Slaget redded
Endeel af Hæren.

Alfwyn.

Ha fortæl mig Alt!
Det tykkes mig et Eventyr, utroligt.

Tym.

Mig med! Og havde jeg det selv ei giort,
Saa svor jeg paa, det var kun lutter Løgn.

Alfwyn.

Nu altsaa?

Tym.

Jeg og flere Kirkens Drenge
Var fulgt med Præsterne; før Slaget skulde
Vi synge de latinske Psalmer, Morbro'er!
Og styrke Modet ret i Kæmperne.
Det er jo gammel Skik.

Alfwyn.

En hellig Skik!
Knud sang vel ikke med?

Tym.

Nei, ikke meget!
Han havde Hov'det fuldt af andre Ting.

Alfwyn.

Og Fromheden, som skulde fylde Hiertet,
Den agter han kun ringe.

Tym.

Nu — vi sang!
Og derpaa kæmped da de Ældre. — Jeg
Var gierne gaaet med paa Øieblikket;

Du veed, jeg arved efter salig Fader
Den Smule Mod, det var den hele Arv.
Men, Morbro'er, Du optugted mig til Klærk!
Naturen dog ei lader sig fordrive
Reent, — siger man jo for et gammelt Ord.
Jeg stod ved Skoven, saae paa Rytterne,
Hvor flinkt de brugte deres Sværd og Spyd.
Snart klapped jeg i Hænder, snart jeg vred dem,
Og tænkte: Var Du dog en saadan Karl!

Alfwyn.

Et herligt Ønske!

Tym.

Som jeg saadan tænker,
Da blie'r der midt i Slaget største Tummel,
Uorden; — Flokkens Bannerdrager flyer
Ad Bierget til, fulgt af en fiendtlig Rytter,
Der just indhaler ham ved Skovens Indgang,
Hvor jeg og flere Kirkens Drenge staae;
Nedhugger ham, saa han fra Hesten styrter.
Den bistre Fiende vrister Banneret
Ud af den Dræbtes Haand og rider bort.
Vor Rytters Hest stod stille, som den vented,
At Manden atter skulde stige paa den;
Men han fik Forfald, Stakkel! reed ei meer.
Da giennemgløded mig et selsomt Mod;
Jeg tænkte: Skal nu Edmund vinde Seier?
Nei aldrig! Skal de Danske flye? Nei aldrig! —
Et Bøgetræ just luded med sin Green
Hen over Liget; — see, da drog jeg snelt
Den Dræbtes Sværd, hug Grenen af og svang mig
Med den paa Hesten. Ha det var et Banner!
Du havde tit mig sagt, at Bønnen styrker;
Det mærkte jeg! Jeg læste, jeg sang Psalmer,
Alt som i Fiirspring jeg reed hen til Hæren,

Og raabte høit: „Flyer ikke, Danemænd!
Her er et Haabets Banner, grønt igien!
Et Banner af en Bøg! Vort Danmarks Bøg
Vil glæde sig ved denne Heltespøg.“
Og uden at betænke mig, foer jeg
Afsted mod Fienden, Flokken fulgte mig,
Adspredte Briten, jog ham til hans Leir;
Og — før vi vidste det — var det en Seir!

Alfwyn.

I denne Daad jeg skuer Herrens Finger.
Han sendte Dig, et Barn, vor Kirkes Tiener,
At redde ham, den Stolte, Mægtige.
Hvad giorde Knud? Græd han ei høit af Glæde,
Da han erfared Alt?

Tym.

Nei høit han loe;
Men det var ei Foragt, det var Beundring.
Han tog mig paa sit Skiød og kyssed mig;
Og derpaa rakte han mig dette Banner,
Og raabte: Banner er dit Fremtidsnavn.

Alfwyn
(lægger sin Haand paa hans Hoved).

Vær from! Priis altid Gud, som Du har giort!
Saa vil fremdeles han din Idræt signe.
Du est ei meer et Barn, Du est en Mand;
Ei blot en Mand — Du est en Mærkismand —
Og Du fortiener min Fortrolighed.

Tym.

Hvi sørger Du?

Alfwyn.

Jeg sørger for Kong Knud,
Thi han sit Hierte bort har vendt fra Gud.
Hvad hiælper hans Forstand, hans Mod, hans Magt,
Naar blot han hylder denne Verdens Pragt?

Naar kun han bruger, hvad han kan og veed,
Til Mættelse for sin Ærgierrighed?
En Engel vandred ved vor Konges Side,
Vor hulde Dronning Emma! Længe lide
Jeg hende saae, fordi al Bøn var spildt
Paa dette Hierte, der er haardt og vildt.
Da intet hun udvirked med sin Bøn,
Da reiste hun til Danmark, til sin Søn.
Fra den Tid nær en Diævel Kongen staaer,
Der giver snart hans Dyd sit Banesaar.
Forræder Eadrik Streon! Du tilsidst
Omspænde vil ham med din Argelist. —
Ak Tym! han hører ikke meer Guds Ord;
Kun offentlig han gaaer til Herrens Bord
For Folkets Skyld, men ei af Hiertets Trang.
Ei meer opbygger ham vor fromme Sang.
I Skriftestolen, — taler jeg om Gud,
Da smiler han og leer mig næsten ud.
Og rynker jeg min Pande, — siger han:
Lær Du mig ei at handle, gamle Mand!

Tym.

O Morbro'er! tro mig, det har ingen Nød.
Hans Fromhed slumrer kun, den er ei død.
Den vaagner nok igien, naar han faaer Ro. —
Giør mig bedrøvet ei! jeg er saa fro.
Berøv mig ikke Tillid til den Drot,
Der lønte mig saa kongeligt og godt.
See her mit Banner!

(Henter Løvgrenen i den anden Haand.)

Det er grønt endnu.
Saa bør ei heller haabløs være Du!

(De gaae.)

Der træder en Flok danske og engelske Stridsmænd ind fra modsatte Sider. **Eadrik Streon** iler ind og stiller sig imellem dem.

Eadrik.

I danske Kæmper og I Angler! træder
Ei ind i Salen! Holder Jer tilbage
Hver i sin Dør, som med en aaben Hvælving
Til Hallen støder. Der I kan bemærke
Hver Mine, hver Bevægelse, som yttres
Af Kongerne. Men de vil tale sammen
I Eenrum. Knud beholder her kun mig,
Og gamle Sigfert følger med Kong Edmund.
(De træde tilbage.)

Knud og **Edmund** komme i Purpurkaaber, med Kronhielme, Sværd og Skiolde. **Sigfert** følger; han og **Eadrik** træde tilbage.

Edmund.

Lawærd, Kong Knud! Jeg seer Dig førstegang
Saa nær. Man siger, Du er spæd af Væxt;
Men Rygtet overdriver alle Ting.

Knud (smilende).

Hil Dig, Kong Edmund! Man har ogsaa sagt:
Du var en Kæmpe som en Vade Rise;
Men, Gud skee Lov, jeg veed Du est en Mand
Saa smuk som Nogen, og af Middelhøide.
Dog — for at vide hvordan jeg seer ud,
Behøved Du just ei at spørge Rygtet,
Men kun Hukommelsen. Du har dog ei
Forglemt, det var Dig selv i Slaget, som
Mig Skioldet kløved, stak min Hest i Bugen,
Og saared med dit Sværd, min venstre Skulder?
Det var din altfor store Tapperhed,
Der vristed Seieren Dig af din Haand.
Da dine Landsmænd saae, Du voved Dig

Saa langt, omringet af de danske Stridsmænd,
Da troede de Dig fangen, tabte Modet.
Det gav den Skielm, den Eadrik der, det Indfald
At hugge Hov'det af et Liig paa Marken;
Og med den døde Mand, der lignte Dig,
Bortskræmmed han de Levende fra Seiren.

Edmund.

Ja List maa til, hvor Kraften ei forslaaer.

Knud.

De trænge til hinanden, tænker jeg,
Som Mand og Hustru. Dygtige Bedrift
Blier ægte Søn af sligt et Giftermaal.

Edmund.

Du byder mig Forlig som er anstændigt;
Jeg tager derimod.

(De række hinanden Hænder.)

Knud (bestandig munter).

Og jeg behøver
Vel ei at giøre Dig Undskyldning for,
At nys jeg kæmped mod Dig?

Edmund (alvorlig).

Tappre Ridder,
Som elsker Eventyr og Kamp og Farer,
Kan aldrig ret af Hiertet være vred
Paa Den, som skaffer ham, hvad han behøver.
Der er vel De, der dadle Jer, I Danske!
Fordi med Herreskiold I overfalde
Det fierne Land, som ei vedkommer Jer;
Men jeg er ei af dem.

Knud.

Det kan jeg tænke!
Du, som en Drot, naturligviis Du kiender
De gamle Sagn udi dit eget Land;

Du veed, at Angelsax og Jyde kom
Omtrent herover paa den samme Tid,
Og bortjog feige Briter. — Og hvorfor?
Fordi de vare feige! — Vel Du veed,
At om vi ogsaa just ei alting troe
Hvad gamle Sagn har sagt om Regnar Lodbrok
Som byggte London — (Borgen har han bygt)
Saa veed vi dog: Northumberland, Ostanglen
Beboetes længst af Danske. Vore Fædre
Har ført en rædselsfuld, en blodig Krig;
Vi vil ei dadle dem i Døden.

Edmund.

Nei!

Knud.

Velan! vi arved Krigen efter dem,
Men vi vil slutte Fred paa egen Haand,
For at tilintetgiøre denne Jammer
Der kuer Landet.

Edmund.

Ja det er en Rædsel!
I Kamp — det er en anden Sag — der har
Jeg ei Medlidenhed; jeg hugger ned,
Hvad Sværdet træffer; — men i Fredens Tid!
Vold, Odelæggelser og grumme Pinsler,
For Guldets Skyld! Nedrevne Klostre, — Nonner
Og Munke dræbte, — hellige Kirker brændt! —

Knud.

Beskiæmme vil vi ei de døde Fædre,
Har nylig jeg, og har Du selv jo sagt.
Du kiender Blomsten, Edmund! Daneblod,
Som voxer der, hvor Danerblodet randt,
Da Ethelred i Freden lod dem myrde.

Edmund
(med et Blik paa Eadrik).
Du tog hans Bøddel i din Tieneste.

Knud (rynker Panden).
Du sagde selv, at Rygtet overdriver;
Det giorde Dig for stor, og mig for lille,
Det sværted Eadrik Streon ufortient. —
Du leged med en Krands af disse Blomster
Idag, da Eadrik kom.

Edmund.
Jeg sønderrev den,
Endskiøndt min Mø mig havde bundet den.

Knud (formildet).
Det Træk beviser mig dit gode Hierte.
(Rækker ham atter Haand).
Velan! Vi holde Fred, og Fredens Frugt
Skal vise sig.

Edmund.
Hvad Fred? Med samlet Kraft,
Jeg tænker, drage vi paa Eventyr,
Som vældige Normanner.

Knud.
Edmund nei!
Hvad Alfred har begyndt, maae vi fuldende.
Det skiønne Bretland vorde skal en Have,
Der sender sine Planter først til Danmark,
Naar ret det trives i sin hele Fylde.

Edmund.
Jeg ei forstaaer Dig. Alfred var en Helt,
Og ingen Bonde.

Knud (smilende).
Just en Bonde, Ven!
Som drev sin Ploug, sin Avling, i det Store
Da Sværdet hvilte.

Edmund.

Jeg har kun ham fulgt,
Saalænge Sværdet giorde ham berømt.

Knud.

Du veed dog vel, han var en Harpespiller?
En Skiald, som qvad og digted skiønne Sange?

Edmund.

Det var en Svaghed af ham. Ei en Konge
Bør slaae paa Harpe, digte Skialdesange.

Knud.

Og giorde det maaskee Kong David Skam,
At siunge Psalmer ved sin Strængeleg,
Som end besiæle hvert et christent Folk? —
(Edmund tier.)
Kong Alfred dyrked ogsaa Videnskaber.

Edmund.

Du selv har sagt, at vi vil ei beskiæmme
De døde Fædre.

Knud (leer).

Og beskiæmmes de,
Naar vi beundre dem?

Edmund.

Jeg tilstaaer Dig:
Jeg fatter ikke slig en sær Beundring.

Knud.

Velan! Med Tiden Du forstaaer mig bedre.
Her vil vi slutte nu Farlig og Fred,
Og bytte Vaaben, hvis det tykkes Dig,
Til Tegn paa broderlige Sindelag.

Edmund.

Ret gierne! Men hvad skal vi bytte? (spodsk)
Handsker
Vil Du ei bytte; min var Dig stor.

At bytte Hielm, — det er vel ogsaa misligt;
Mit Hoved er Dig udentvivl for lille.

Cadrik (leer).
Nei Edmund! det er mere tykt end hans.

Knud (smilende).
Det er jo ikke Aanden vi vil bytte;
Den hytter sig usynlig, uden Hielm.
Lad Aandens være da, hvad Aandens er!
Her giælder det den legemlige Magt.
See — Skiold og Sværd — hvad tykkes Dig om det?

Edmund.
Ret gierne! Lad os bytte Skiold og Sværd.
(De bytte.)

Knud (alvorlig).
Vi længe nok var Sværd imod hinanden,
I Fremtid vorde vi hinandens Skiold.
See Maanen, Edmund! den er Tidens Tegn;
Vi, Tidens Børn, vi lignte den i Ondt,
Saa bør i Godt vi ogsaa ligne den.
I kaaden Ungdom dæmred kun vor Maane
Som Kul, og sværted Jorden i sit Ny;
Saa krummed den sig ud som Segl, som Sværd,
Og Blod randt strømmeviis som Regn fra Sky; —
O lad den nu, i modne skiønne Manddom,
Sig runde som et herligt Sommerskiold! —

Edmund.
Velan! der hører ogsaa Mod til Tillid;
Mistænkelighed, dreven alt for vidt,
Er Nidingsværk. Jeg bød Dig før min Handske,
Den vraged Du; her byder jeg Dig, Knud!
Forsonet, Ven, min nøgne høire Haand.

Knud.

Den tager jeg imod med største Glæde!

(De gaae.)

Cadrik (seer efter dem).

Nei, Knud og Edmund! I kan ikke sættes
I Spiltoug sammen; om I ogsaa stoppe
Det fuldt af Venlighedens Lammeuld,
Saa støde dog I, ved det mindste Ryk,
De skarpe stolte Horn imod hinanden!

(Gaaer.)

Anden Handling.

Hal i Kongeborgen.

Eadrik. Velent.

Eadrik.

God Morgen, Velent! Nu, hvorledes gaaer det?

Velent.

Godt, Herre Jarl! Min Jernhelt er alt færdig.

Eadrik.

Og naar en Piil Du lægger ham paa Stræng
Og stiller ham til Sigte, træffer han
I fierne Skive, midt i sorte Plet?

Velent.

Det giør han, Herre! som en øvet Skytte.

Eadrik.

Fortræfligt! Ja det er et Mesterstykke.

Velent.

Kong Knud fandt mig som Finn, jeg var hans Træl;
Han mærkte jeg var nævenyttig, tog
Mig til sit Hof, indretted mig et Værksted.

Han kaldte mig sin Velent, sin Vaulundur;
Mit Hoved lagde jeg saa tit i Blød,
Hvordan jeg skulde vise mig taknemlig.
Tilsidst udfandt jeg denne Mand af Jern,
Og skiænkte Kongen ham; men Kongen skiænker
Mit Arbeid til den fremmede Kong Edmund,
Der ei forstaaer det mindste sig paa Kunst.
Er det ei ærgerligt?

Cadrik.

Jo ganske vist!
Men der er meget Ærgerligt i Verden,
Min gode Smed, der ei kan smeddes om.
Ild smelter Jern; men intet smelte kan
Et menneskeligt, et forhærdet Sind.
Det veed jeg vist; jeg taler af Erfaring.

Velent.

At skiænke sligt et Mesterstykke bort!
Tilgiv! — I kaldte det et Mesterstykke;
Jeg veed, man skal ei rose selvgiort Arbeid.

Cadrik.

Kong Knud er gavmild. Den som vinder let,
Let skiænker ogsaa Noget bort igien;
Men Alt kan overdrives.

Velent.

Ikkesandt?

Cadrik.

Dit Mesterstykke siger ikkun lidet;
Men ubetænksomt gav den gode Knud
Til Edmund, som var overvunden alt,
Erobringen tilbage, — halve Bretland,
Og Edmund takker ham — med stolt Foragt!

Velent.

Den Uforskammede!

Cadrik.

Du siger, Knud
Har skiænket Dig din Frihed og sit Venskab,
Og Hæder ved sit Hof?

Velent.

Det har han giort.

Cadrik.

Og, gode Smed! Du est forbittret over
En Andens Utaknemlighed? Saa vil
Du sikkert selv ei utaknemlig være.

Velent.

O vidste jeg en Maade blot, hvorpaa
Jeg kunde lønne Knud.

Cadrik.

Den har Du, Smed!
Din Helt af Malm den bærer i sin Haand.
Jernside kaldes Edmund, — det er kun
En Talemaade; vær forsikkret om,
At Buens Piil sig trænger i hans Side,
Hvis kun den sigter mod ham, rigtig stillet
Af kunsterfarne Haand.

Velent.

Du mener —

Cadrik.

Hør!
Her er ei Tid til Omsvøb, og jeg sætter
Mit Ord paa Skruer ei; — jeg taler ærligt —
Jeg mener ligefrem. — Jeg stoler paa Dig;
Thi jeg har ogsaa lidt at sige, veed Du;
Jeg kan vel være Dig til Fremtids Nytte,
Ja smedde Dig engang til Riddersmand.

Velent.

Tal Herre!

Cadrik
(rækker ham et lille Guldkors, som han har i et Baand paa Brystet).
Hvis Du sværger mig ved Korset
En evig Taushed.

Velent
(lægger sin Haand derpaa).
Evig!

Cadrik
(putter det i Barmen igien).
Jeg har Mænd,
Der ogsaa skyde, Velent! træffe godt, —
Skiøndt ei af Jern.

Velent.
Jeg veed det, Herre! Tal!

Cadrik.
Kong Knud fortryder alt hvad han har giort;
Men Burren, han har sat sig i sit Haar,
Har ind sig filtret i en Marelok,
Og kan kun klippes bort med skarpen Sax.
Den gavner Kongen, gavner Fædrelandet,
Som fælder Edmund. Og Den, som ham fælder
Saa kløgtigt, at det ingen Opsigt giør,
Og ei Mistanke vækker; — idetmindste
Saa Skinnet undgaaes — intet kan bevises, —
Den gavner dobbelt. Edmund kommer til Dig
I denne Morgenstund, at see din Dukke,
Som han jo kalder den; om den kan træffe?
Beviis ham det!

Velent.
Hvad mener Du, Herr Jarl?

Cadrik.
Lad Pilen flyve mod ham, naar han kommer!
— Af Uforsigtighed — en Vaadesgierning!

Velent
(efter en kort Betænkning).

Jeg er en Finn; vi Finner lide sielden
Af al for ængstelig Samvittighed.
Jeg hader Edmund, han foragter mig.
Jeg er min Konge tro, som ærlig Pudel;
Thi han har givet mig et gyldent Halsbaand.

Cadrik.

Hvis der var Krig, faldt Edmund let i Slaget,
Og ingen græmmed længe sig derover.
Han er bekiendt for Uforsigtighed —
Fremfusenhed.

Velent.

Vel! Lad ham fuse frem!
Jeg træffer ham.

Cadrik.

Dog hør! Du har dit Værksted
Her ligeoverfor i Fløien hist;
Jeg vil dog give Dig et Vink endnu.
Seer Du det Banner, som staaer der i Krogen?

Velent.

Jeg seer det, Herre!

Cadrik.

Sætter jeg det Banner
I Vindvet hen, — betyder det: jeg bliver
Fast ved mit Forsæt; — seer Du Ban'ret ei —
Saa tøver Du med Drabet — til imorgen —
En andengang. — Det vil ei vare længe.

Velent.

Godt, Herre! godt.

Cadrik.

Der kommer han! Giv Agt!
Nu skal Du see, hvor slet han skiule kan
Sit Fiendskab og sit onde Sindelag.

Edmund (kommer opbragt med et Brev i Haand og siger til Eadrik):

Ha finder jeg Dig Judas? som forraader
Uskyldigheden med dit falske Kys.

Eadrik (leer).

Hvis selv Du kalder Dig Uskyldigheden,
Saa har den aldrig faaet Kys af mig.

Edmund.

Du Loke! sammensat af lutter Spot!

Eadrik.

Ret saa, min Ungersvend! kram ud din Lærdom.
Du est saa god en Hedning som en Christen.

Edmund.

Ha Diævlen frister Hedninger og Christne;
Hvor Diævlen er — er Du!

Eadrik (kold).

For megen Ære!
Jeg er kun dødelig, — et Menneske.

Edmund.

At Du est dødelig, det skulde jeg
Dig vise strax, hvis ei jeg stod som Giæst
I Hal hos Knud. Men Menneske har aldrig
Du været, Eadrik!

Eadrik.

Hvi est Du saa vred?
Hvad har Du der i Haand? Et Elskovsbrev?

Edmund.

Aldgitha hader mig, fordi med Knud
Jeg slutter Fred; — den Misforstand var let
At hæve; men hun vender Ryggen mig,
Forbittret — evig — (træder ham nærmere) veed Du
vel hvorfor?

Eadrik (rolig).

Nu da?

Edmund.

Fordi jeg hendes Blomsterkrands
I Stykker rev og kasted for min Fod.

Eadrik.

Nu det er ogsaa sandt! Det har Du giort.

Edmund (hidsig).

Det har jeg giort; men hvordan har jeg giort det?
Det var af Kiærlighed til Gud og Næsten.

Eadrik.

En Mø er nidkiær; hendes Beiler maa
Ei elske Gud og Næsten høit som hende;
Og giør han det, da har han stærkt forseet sig.

Edmund.

Men hvordan har hun faaet det at vide?
Der var i Teltet ingen uden Du.

Eadrik.

Den laa i Støv; maaskee har Nogen kiendt den,
Og sagt Fyrstinden, hvordan hendes Beiler
Behandler hendes Gaver.

Edmund.

Ingen Anden
Har seet det uden Du.

Eadrik.

Om nu saa var?

Edmund.

Forræder!

Eadrik.

Hvis det var en Spøg af mig,
En skaansom Straf for alle dine Skieldsord?

Edmund.

Godt, Eadrik! Hvis Du har en Æresgnist,
Mød mig til Tvekamp!
(Kaster sin Handske til ham.)
Du er dog vel ei
For fornem? Selv Du troer Dig ei for lille,
I Virkelighed er Du ei for stor, —
Saaledes bliver Du jo ret tilpas!

Eadrik
(tager hans Handske op).

Jeg træffer Dig, ung Edmund! Der er min!
(Kaster den venstre Handske til ham.)

Edmund.

Den Venstre kaster Du?

Eadrik.

Var det den Venstre?
Der tog jeg altsaa feil. Men skeet er skeet.
Jeg bøier andengang ei Ryg for Dig.
Jeg veed jo nok, at Du er ikke keitet,
Og jeg saa lidt som Du. Vent til imorgen,
Og — (med et lumsk Blik paa Velent) — jeg skal ganske
sikkert træffe Dig!
(Gaaer med Velent.)

Tym kommer.

Edmund.

Hvo kommer der? Ha hvilket Drilleri!
Den Dreng, den Fusentast, der rev mig Seiren
Af Haanden. O! hvad er selv Heltedaad,
Naar Indfald af et Barn kan Helten kue?

Tym
(der har hørt hans sidste Ord, standser i nogen Afstand fra ham, betragter ham skiælmsk, med sammenslyngte Arme, Fingeren under Hagen og siger):

Stort Læs tit væltes af en lille Tue.

Edmund.

Det er da Dig, Du drabelige Chordreng!
Der rev mig Egekrandsen af min Haand?

Tym.

Jeg overskatter ei min egen Daad;
Men Du kan ei fortænke mig deri,
At jeg forelsket er i dette Banner,
Som unge Beiler i sin vene Brud,
Og at jeg kysser det, saasnart jeg seer det.
(Han gaaer hen og kysser Banneret.)

Edmund.

Saa gak nu atter til din Kirke, Pog!
Og agt den underlige Heltegierning
Som Daaden af en Nattevandrer. Ham
Tit lykkes, hvad en Vaagen ei formaaer.

Tym.

Nei, Konge, nei! Jeg var lysvaagen, da
Jeg hented dette Banner.

Edmund.

Ja, som Lykken
Du greb Dit Bytte med tilbundne Øine;
Sligt hændes eengang, men ei oftere;
Hvis atter Du fordrister Dig, da kysser
Du Døden.

Tym.

Rædsomt er ei Dødens Kys,
Hvis det mig vier til Udødligheden.

Edmund.

Forlad mig nu! Det sømmer sig ei Drotten
At giøre sig fortrolig med en Dreng.

Tym.

Og troer Du, Drengen taalte dine Skieldsord,
Da Knud ham gav en Bannerherres Rang,
Ifald jeg ikke vidste, Du er syg?

Edmund.

Du vover Knøs —

Tym.

Troer Du, jeg dvæled her
Uædelmodig, for at friste Dig
Til en uværdig Tale, der beskiæmmer,
Hvis ikke jeg en Læge var, som kiender
Den Sundhedsurt, der kan helbrede Dig?

Edmund.

Hvad mener Drengen? Gaaer han fra Forstanden?

Tym.

Nei Herre! men Forstanden gaaer fra Hiertet.
Jeg føler, fremfor Alt, mig oplagt til
At være ret i Faren, hvor det kniber,
Et letbevinget, bristigt Sendebud.
Af alle Helgene var Michael
Mig kiærest, som Vorherres Bannerdrager.
Blandt Hedningernes Guder var der Een,
Jeg troer han kaldte sig Merkurius,
Med Vinger paa sin Hat og ved sin Hæl;
Ham kan jeg ogsaa lide grumme godt;
Og jeg mig føler halvt i Slægt med ham.
Det er at sige: jeg er da en Christen.

Edmund.

Hvad mener Du?

Tym.

Jeg hented dette Banner
Til Danskerne, som var i Nød bestædt;
Dit Hierte trænger til en Elskerinde,
Det er i Nød; — jeg henter hende med!

Edmund.

Aldgitha?

Tym.

Rigtig! Hun er hos min Morbro'er.
Hos Bispen, som var hendes Skriftefa'r.
Farvel! — Jeg Dig tilgiver, stolte Drot!
Dit Skiældsord, al din Haan og al din Spot.
Du sønderrev de Blomster, — from og god, —
Som spired frem af mine Landsmænds Blod;
En Rose skiøn derfor jeg skal Dig hitte;
Og veed Du vel dens Navn? — Det er Aldgithe!
(Iler bort.)

Edmund.

O hør mig, Tym! Tilgiv Fornærmelsen!
(Han følger ham.)

Kong Knud (kommer fra den anden Side i dybe Tanker).

Det er dog skiønt at herske! — Da Gud skabte
Det første Menneske, — gav han ham Alt!
Og hvor den rette Mandbom træder frem
I ægte Kraft, der vaagner Lysten atter
Til den oprindelige første Vælde.
Stort Rum behøver Egens brede Green,
Den lille Blomst kan trives i sit Bed.
Og dog — hvor sielden er en mægtig Aand!
Hvor meget kan i Verden den udrette,
Naar den staaer høit nok til at vorde seet,
Og hørt — og adlydt. — Nede, dybt i Dalen,
Der kiævles Dvægene. Det er et kløgtigt,
Ret flittigt Folk; de hamre, smedde godt;
Men Helt fra Valhal maa befale dem;
Hvis ikke vende de kun Hamrene
Mod egne, dumme Pander. — —
Jeg vil ei speile mig i Folkevrimlen,
Sig Folkevrimlen speile skal i mig;
Jeg Frihed ei forvandle vil til Trældom;
Nei, tvertimod, nei, jeg giør Trællen fri,

Fremrykker ham et Par Aarhundreder
I Kløgt og Sæder. —
Men nægt det heller ei, Du stolte Knud! —
Hvor er en Vellyst stor, som Herskerens?
Ha! lykkes det engang mig at forene
Med Danmarks Bøgelund det skiønne Bretland,
(Det norske Sneefield hylder alt Kong Knud),
Da vil det kaste Glands paa Leirekronen.
Hver Dansk vil rødme stolt, som nævner mig,
Og sige: Knud den Store var min Landsmand!

(Idet han vender sig om og træder tilbage, møder han **Eadrik**, som er kommen ind og har hørt hans sidste Ord.)

Eadrik.

Og Saxen vorde vil saa stolt som Dansken
Af Knud, og sige: Mellem Angelsaxer
Fremraged Knud, som Fieldet over Skoven.

Knud (misfornøiet).

Har Du nu atter luret? Eadrik! ha
Det er en hæslig Vane. — Hæslig er
Min Vane ligeviis: at tænke høit.

Eadrik (med Lune).

Ja — man maa ikke tænke altfor høit.
Tilgiv mig, Herre! Du har sagt i Spøg:
Der var endeel af Kattenes Natur
I mig; — jeg sniger mig paa Tæerne.
Jeg skammer mig ei ved min Kat-Natur;
Selv Tigren, Leoparden er en Kat,
Og Løven, — Skovens frygteligste Dyr.
Dermed gav Skaberen os selv et Vink:
At Styrken bør forene sig med List.

Knud.

Ja som hos Løven; ikke som hos Tigren.

Eadrik.

Man ogsaa mig har lignet ved en Ræv.
Hvorfor ei det? Mig huer dette Navn.
Den stakkels Mikkel var mig altid kiær.
De plumpe Dyr var efter ham; men han
Vandt Løvens Gunst; — og begge hialp hinanden.

Knud.

Høist utaknemligt var det vist af mig;
Hvis ikke jeg tilstod, at Du har været
Mig til mangfoldig Nytte. Du har Evner!
Kun savner jeg en vis — Høimodighed,
Som —

Eadrik.

Ak, det er kun i vor Forestilling!
I Handlingen snart stemmes overeens.
Det er et Sving kun i vort Tankesæt,
Der danner sig forskielligt efter Blodet
Og Nerverne. Fuldblodig, yngre, Du
Er meer elskværdig, aaben; ældre, jeg
Er vranten tit i mine Talemaader;
Men ofte var det godt, ifald min Tale
Blev mere hørt og agtet meer.

Knud.

Du dadler
Mit Forhold til ung Edmund?

Eadrik.

Hvad har Du
Nu vundet ved din — Menneskelighed,
Som Du jo kalder den? Tilgiv mig Herre!
Men havde det ei været meget bedre,
Hvis Du ham havde mødt i aaben Mark,
Og fældet ham som Helt? Saa var Du Drot
I hele England.

Knud.

Kald det Svaghed af mig,
Men — noget Hemmeligt dybt i mit Bryst
Bekæmper ofte den for kolde Klogskab.
Forstanden giver Dig vel altid Ret;
Den isnende, beregnende Forstand.
Maaskee det er en Fordom fra min Barndom, —
Og stræbe vil jeg at betvinge den.
Men — Edmund er dog Angelsaxers Konge,
Jeg en Erobrer. Han er stærk og tapper,
En ægte Ridder. Gierne tilstaaer jeg:
En Ridder, som er tapper blot og sværmer
For Elskov, duer maadeligt til Konge;
Men Konge var han dog engang. Og Ømhed
Og Kiærlighed bør ikke reent foragtes.
Tro mig, det ofte græmmer mig i Hiertet,
At Emma min elskværdigskiønne Dronning
Forlod mig, drog til Hardeknud i Danmark, —
From, trøsteløs; — fordi jeg hende var
For verdslig og for hedensk.

Eadrik.

Tak Du Gud,
At Du en stakket Tid blev skilt fra hende!
Thi aldrig, Knud! var Du til Maalet naaet,
Hvis Emma havde viet Dig til Præst.

Knud.

Jeg veed det; derfor lod jeg hende reise;
Men der er mange Ting i Verden, Eadrik
Ret gode, herlige; skiøndt ei de passe
For Drotten, agtes dog de bør hos Andre.

Eadrik.

Hos Undersaatten ja; men Edmund aldrig
Vil nøies med at kaldes Undersaat.
Hvad vandt Du da ved denne Skaansomhed?

Du havde haabet at beherske ham
Med Aandens Overvægt, at giøre ham
Paa denne Maade til din Underkonge.

Knud.

At spare Blod og Angelsaxers Fred!

Eadrik (leer).

Ja — man har ogsaa bragt engang en Skrælling
Fra Grønland ned til Hladejarlens Hof!
Der han foragted Alt, hvad ei var Snee
Og Nordlys; — Øllet var ham væmmeligt;
Thi han var vant kun til at drikke Tran;
Paa Viisdom stirred han med dumme Øine,
Og vilde kun tilbage til sin Ørk.

Knud.

Ha Eadrik! der er Malurt i dit Ord.

Eadrik (seer ud).

Der kommer han. Jeg træde vil tilside.
Han hader mig, og jeg vil skaane Dig
For plumpe Talemaader, høie Herre!
Der ikke sømme sig din kongelige
Nærværelse. Dog — hvis Du det tillader,
Staaer jeg saa nær, at jeg kan høre ham.
(Gaaer hen i Galleriet.)

Edmund kommer.

Edmund.

Jeg kommer, Knud! deels for at takke Dig
For al den Godhed, som Du har beviist mig,
Al Giæstfrihed; deels for at sige Dig:
Jeg ønsker ikke meer at være Giæst.

Knud.

Hvorledes, Edmund! Du forlader mig?

Edmund.

Ja, Knud! og det blot af Taknemlighed.
Jeg ikke vil udsætte Dig, for min Skyld,
Og heller ikke mig, for din, naturligt,
For skieve Domme, for Bagvaskelser.
Man siger: „Edmunds Venskab og Besøg
Hos Knud, er feigt, frivilligt Slaveri;
Knud vil ham binde med forgyldte Lænker;
Og skiøndt de deelte Riget, er dog Edmund
Ei andet end en lydig Underdan,
Der lystrer Knud i Alt." — Du kan begribe,
Hvor stærkt jeg higer efter snart at hæve
Slig Misforstaaelse!

Knud.

Af Frygt for Pøblens
Bagtalelser og taabelige Dom
Bør ingen Drot indrette sin Bedrift.

Edmund.

Ei Folkets Røst er taabelig. Jeg agter
En saadan Røst. Hos mig er ingen Thinglith,
Hvor prægtigt Hielm og Sværd, forfængeligt,
Min Hofmand skiller fra de andre Stridsmænd.

Knud.

Jeg hader Indiernes dumme Kaster;
Men Alt paa Jord kan ikke være lige;
Kun Livet trives i Forskielligheb.
Min Thinglith er en udvalgt Krigerflok,
Der lærer Skarerne med Kunst at stride;
Thi Krig er Kunst, og Kunster maa man lære.

Edmund (hidsig).

Nei! Krig er ikke Kunst; Kunst er et Haandværk
For Arbeidsfolk, for Trælle! Men den Fri
Som ædelt Dyr udvikler selv sin Kraft.

Knud.

Mænd er ei Dyr.

Edmund.

Og mindre Trælle! Trællen
Staaer under Dyret.

Knud.

Har Du da besluttet
At skiænke dine Trælle Frihed, Edmund?

Edmund.

Nei! Hver maa være hvad han fødtes til.

Knud.

Ja ganske vist! Men Fødselen ei endtes
Med Byrden; og saalænge som vi leve,
Saalænge fødes vi. Lidt efter lidt
Udvikles Evnerne; men Evnerne
Bestemme netop Menneskenes Rang.

Edmund.

Jeg er en Ridder, vil ei være meer!
Kun Kongen er den bedste Riddersmand.
Den skiønne Tapperhed, der bruser frem,
Vel tit uoverlagt, men altid diærv,
Den hylder jeg. Som Rytter paa min Hest
Jeg stormer frem, saa stærkt at Gangeren
Faaer otte Fødder tit, som Odins Sleipner. —
Og styrter jeg og snubler — nu saa stiger
Jeg i mit Fald som Christen, gaaer til Himmels.
Jeg styrter som den skumbekronte Fos,
Selv stolt i Faldet!

Knud.

Det er daarlig Krone,
Som kun er Skum. En Drot ei styrte bør
Uoverlagt til Undergang, ei prale
Med sin Fremfusenhed. Som Nilen skal

Han med sin Svulmen Bredderne befrugte,
Ei øve Krig for Krigens Skyld.

Edmund (trodsende).

Just derfor!

Knud (heftigere).

Nei, nei! Saa vist som Aand behersker Krop,
Skal Aandens Kraft betvinge Kroppens Kraft.
Krig skal ei være galne Hundes Vid,
Ei heller kaade Drenges Børneleg,
Men mandigt Arbeid, for at naae et Maal.
Og derfor dyrker Krigen jeg som Kunst,
Og forudseer den Old, da Vid og Kløgt
Vil bringe Ridderdrengene, der sværme
Med broget Skiold og Fiærbusk, til at lystre.

Edmund.

Mig faaer Du aldrig til at lystre, Knud!
Jeg siger Dig Farvel, og gaaer til Hæren.
Jeg veed, Du har alt været i min Leir,
Uddeelt det Bytte, som Du havde taget.

Knud.

Jeg plyndrer ikke fra min gode Ven.

Edmund.

Med skiønne Taler har Du smigret Hæren.

Knud.

Hvad Eadrik talde, — han var Sendebudet, —
Veed ikke jeg.

Edmund.

Han er din høire Haand.

Knud (smilende).

Nei, Edmund! han er kun den venstre; men
En Mand, især en Drot, maa bruge begge.

Edmund.

Hvis Eadrik er din venstre Haand; (nu først
Forstaaer jeg, hvi jeg fik den venstre Handske),
Saa frygter jeg, der snart gaaer Koldfyr i den.
Farvel, Kong Knud! Nu jeg bestemmer selv
Min Fremtid.

Knud.

Den bestemmer Skiæbnen, Edmund!

Edmund.

Den sande Skiæbne, Knud! bestemmer Gud.
Hvad Du bestemmer, rager ikke mig.
Din Thinglith og din Vitherlagets Ret
Kan være gode nok for Dig; mig komme
De lidet ved. — Du vil opdrage Dukker,
Som lystre Dig, med Orden, Lydighed;
Jeg gaaer som Riddersmand til mine Helte,
Forlanger kun at staae i Spidsen for dem,
Og gierne falde først, hvis det behøves.
(spodsk)
Alt hvad jeg tager med, — hvis Du tillader, —
Er Dukken, som din Velent Smed har hamret,
Den vil jeg vise mine Angelsaxer,
Som Billed paa de Mænd, Du danner Dig
Til store Fremtid: døde Værktøi nemlig,
Der ledes kun ved Trykket af din Villie.
(Gaaer.)

Eadrik kommer frem.

See saa! Nu kan jo Legen frisk begynde
Fra forfra.

Knud.

Jeg ham træffer!

Eadrik.

Du traf tit;
Din Fader traf hans Fader; men Du træffer

Utallige, som nødigt Du vil træffe.
Hvo veed, om ei Du træffes selv tilsidst.
Hvad blev nu af den Fred, Du drømte Dig?
Din Blomst, dit Korn, de Frugter Du vil plante?
Kun rasende Tilintetgiørelse
Udbrede vil, som Furie fra Helved,
Kulsorten Banner med en brandguul Drage.
Snart brænde Byer! Kirketaarnet vakler
Og styrter om i Røgen, strækker meer ei,
Som i fleerhundred Aar, sit Spir mod Himlen.
Guds Tiener myrdes bedende for Altret;
Ei Sølvhaar, Purpur, Korset ham beskiærmer;
Vanærte Qvinder graves ned til Brystet,
Og Hunde sønderslide deres Skiønhed;
Smaaglutter kastes mod Dørstolperne,
Saa Hiernen overspreiter Morderen. — —

Knud.

Tie! tie! Jeg beder Dig. —

Eadrik.

Kan Du ei taale
Man taler om det, hvordan taaler Du
Da vel at see derpaa?

Knud.

Hvad ei en Hær
Formaaer, formaaer din hierteløse Skildring.
Den faaer mig til at gyse.

Eadrik.

Ha, min Konge!
Viis Dig som Helt. Den er ei Helt endnu,
Som blot foragter Sværd. Der gives Kamp
I Sindet, hvortil hører større Mod:
Kamp mod en indgroet Fordom, og især
Naar denne sminker sig med falske Dyd.
„Man Ingen myrde skal, det er en Synd!“

Ja, det er let at tænke, snart at sige.
Men er det altid sandt? — For enkelt Mand
I Freden er det sandt; for Undersaat
Som Lov skal følge, ganske sandt; for Fader
Og Moder, Børn og Sødskende, — hvor sandt!
Men er det ogsaa sandt for Drotten, Herre?
Er det bestandig sandt? I hvert et Forhold?
Jeg veed, det strider imod christen Skik;
Men christen Fordom trykker ikke Dig.
Og selv i Christendommen, — blev ei Uskyld
Opoffret, for at redde Mennesket?
De gamle Hedninger — et kraftigt Folk,
I mange Ting vort Mønster, — offred stedse
Ved vigtig Leilighed. — Forbyder Hiertet,
Med sine svage Qvindefølelser,
En Enkelts Undergang for Manges Redning?

Knud.

Eadrik! jeg føler Vægten af dit Ord.

Eadrik.

Men har kun ikke Mod, selv at befale,
Hvad Du med din Forstand dog billiger?
Nu saa lad Andre raade!
(Han tager Banneret og sætter det hen i Vinduet.)

Knud.

Frister! Frister!
Hvad giør Du der?

Eadrik.

Jeg flytter Banneret,
Som Tym saa kiekt os hented, hvorved Dansken
Blev hurtig reddet. Lad det staae i Vindvet,
At Solen med sit Lys kan det bestraale!
Jeg har min Overtro saa godt som Nogen,
Og aner, der er Held ved dette Banner.

Knud.

Du forekommer mig saa underlig!
Din Adfærd og din Tale —

Eadrik (sagte).

Nu er bedst
At bringe ham i Hast paa andre Tanker.
Nu Sendebudet komme maa fra Danmark.
(Han gaaer hen til Døren og vinker.)

Harald, en gammel Sømand, træder ind og hilser Kongen.

Knud.

Harald! jeg kiender Dig. Hvad bringer Du?

Harald.

Fra Siælland, Herre Konge! først mig selv;
Det er kun lidt, men altid bedre dog
End Tidenden; thi den er slettere.

Knud.

Ulf Jarl har sendt Dig til mig?

Harald.

Nei, Herr Konge!
Det hytter han sig for af gode Grunde.

Knud.

Hvorfor?

Harald.

Forbi: skiøndt Jarlen er en Ulv,
Er Ulven ikke Jarl. Mens Du, vor Hyrde,
Drog til et fremmed Land, fælt hærged Ulven
I Faarehiorden. Det beviser, Herre:
Man Ulv ei sætte bør til Faarevogter.

Knud.

Du spøger dristigt!

Harald.

Lad min Dristighed
Optaget vel, mig være Lønnen for

Livsfaren, jeg har staaet ud for din Skyld;
Da paa min lille Baad jeg trodsed Stormen,
Og seiled dristig ud fra Isseſiord
Til Themsen, for at vare Dig itide.

Knud.

Tal!

Harald.

Jeg er kun en ringe Sømand,
Jeg har ei lært at veie mine Ord,
Du maa ei vredes, hvis de støde Dig;
Thi det er ærligt meent.

Knud.

Tal, Harald, tal!
Jeg vredes ei, jeg skiønner paa din Troskab.

Harald.

Din Dronning er gudsfrygtig, gaaer i Kirke
Hver Dag, og bygger Klostere paa Siælland,
Saa ret det er en Gru.

Knud.

Fra Klostret gaaer
Oplysningen ud over hele Landet.

Harald.

Ja det er meget muligt, Herre Konge!
Hun var nok ikke staaet op endnu,
Da sidst jeg heised Seil ved Danerkyst;
For jeg har ikke seet den gode Frue.

Knud.

Kun Feilen ligger i dit eget Øie!

Harald.

Ja det kan være. Men mit Øie saae
Dog Ulf paa Thing opfordre Dannemænd
Til at forlade Dig, og kaare Drengen —
(Slaaer sig paa Munden.)

See der, der har vi atter os forplumret! —
Jeg mener Hardeknud, din unge Søn,
Et Barn paa syv Aar, — til de Danskes Konge.

Knud.

Umuligt! — Ulf! — Saa skiændigt han misbruger
Den Magt, jeg gav ham?

Harald.

Ja Mænd giør han saa!

Knud.

Ulf, som jeg troede var saa ærlig dansk,
Som nogen Helt ved Isefiord!

Harald.

Det er han.
Forstaae mig ret: Det er af bare Danskhed,
At han forlader Dig. Det er hans Orm!
Han næsten er forykt af Fædrelandskhed.
Han hader tydske Sværd og valske Hielm,
Og engelsk Øl, og franske Viin. Alting
Maa være dansk. Du er ham altfor engelsk!
Han frygter, Du giør os til Engelskmænd;
At Du med fremmed Skik og fremmed Brug
Vil ødelægge Landet.

Knud.

Og min Dronning?

Harald.

Hun græd andægtigt; men det var af Glæde.
Hun kyssed Hardeknud og strakte Haanden
Mod Himlen; — hvad hun bad, det veed jeg ikke.
Jeg skyndte mig til England og til Dig,
At give Dig et Vink om den Forandring.

Knud.

Det trækker op til Torden, Eadrik Jarl!

Jeg staaer paa Heden snart, omringt af Skyer,
Der tætte sig til Fæstninger og Taarne.

Cadrik
(giver Sømanden et Vink, han gaaer).

Maaskee slaaer Lynet ned hvor ei det ventes.
(Der høres et Skrig udenfor.)

Knud.

Ha hvad var det?

Sigfert kommer fortvivlet.

O alle Helgene!
Min gode Herre dræbt! O hellige Jomfru!

Knud.

Hvo?

Sigfert.

Edmund! Edmund!

Knud.

Ha det er ei muligt.

Sigfert.

Han døer!

Velent kommer.

Herr Konge! Det var Vaadesgjerning!
Jeg er uskyldig. Edmund vilde see
Min Bueskytte, tog sig ikke vare —

Sigfert.

Nei, nei! den sigted paa ham, da han kom.
Just som han tren i Døren, segned han.
Jeg saae det.

Velent.

Fjædren sprang maaskee paa Laasen —
Maaskee gik Pilen af, da Gulvet rysted. —

Cadrik (kold).

Det sønderknuser mig.

Knud
(med et stivt Blik paa Eadrik).
Ha Eadrik, Eadrik!

Eadrik (aldeles rolig).
Hvad er det Herre?

Knud (dybt rystet).
Intet! Intet! Intet!
Storhed er intet, naar den kiøbes med
Forbrydelser.
(Han gaaer, Eadrik og Velent følge ham.)

Aldgitha kommer fortvivlet og vild med en Daggert i Haand.

Der gaae de Mordere! De tør ei see
Ham bløde. Edmund! Hævnes skal din Død,
Og jeg er Hævnens Mø. De døde fra mig!
Brat! Alle! Fader — Brødre — Du min Edmund!
Før jeg fik sagt Dig, at jeg elsker Dig!
Nu flyer jeg fra den skumle Fædreborg.
Jeg vil ei sidde der og hyle kun
Som eensom Ugle; nei, som Ravn, som Ørn
Jeg flagrer efter Hæren. Store Knud!
Som lille Sværdfisk følger jeg min Hval.
Du spotter Christendom, og Dyd og Troskab?
Velan — her sværger jeg paa Edmunds Daggert,
Og ved hans Blod, og ved Guds hellige Blod:
Saa vist, som ikke sig din Krone bøier
For Christi Kors, — saa vist jeg træffer Dig!
(Gaaer.)

Tredie Handling.

Landlig Egn i Nærheden af Roeskilde i Siælland.

I Baggrunden seer man en Klosterbygning paa en Bakke, med Blomsterkrands og Kors i Sparværket.

Dronning Emma. Hardeknud. Ulf Jarl. Munke og Krigere.

Emma.

Saavidt er Klosteret, at det sin Muur
Høit reiser i den herlige Natur
Paa Siællands Øe. Nedsvæv nu Helligaand!
Sneehvide Due! Dronning Emmas Haand
Har bygget Dig en venlig Rede her
Imellem Herthadalens gamle Træer.
Ja, snart ved Spade, snart ved stærken Plov
Sig breder Haugen, Agren bag din Skov.
Og Gartner-Munk, klog paa Naturens Kraft,
Den Syge rækker Urtens Sundhedssaft;
Velsigner, trøster Gubben før hans Død,
Som Lærer, med hans Barnebarn paa Skiød.
Smaagutter — hvad nu Voxen knap formaaer —
Skal læse Credo, læse Fadervor.

O see den skiønne Krands, i Luften blaa,
I Sparværk over unge Kloster staae!
Til Arne vier den ei ind sin Hal;
Der ingen Slægt troloves, fødes skal.
Alvorlig Fædreflok, til Guds Behag,
Kun der, den ene som den anden Dag,
Forkynder, hvad en høi Begeistring bød.
For Livets Lyst er Siælen der alt død;
Men ud fra Klostret, fra den Frommes Bryst
Sig blander Salighed i Livets Lyst!

Ulf Jarl.

Det hiælper ei at kæmpe mod de Skridt,
Som bringer Aanden, Hiertet mere vidt;
Og derfor alle Danske være froe,
At Hedenskabet svandt for hellige Tro.
Vi dele dit vor hulde Dronnings Sind,
Med Dig vi gierne vie Klostret ind.
Men Helten, som er Fædrelandets Ven,
Af Nyhedssygen aldrig rives hen;
Han slipper kun hvad der er Vildt og Raat,
Men holder paa det Gamle, som er Godt.
Du elskte Knud, — men Du forlod ham jo,
Med saaret Hierte, da han sveeg sin Tro.
Hans Arm er kraftig og hans Hoved lyst; —
Men Knud forlod sin skiønne Fædrekyst,
Hans Følelse for Danemark blev mat,
Derfor igien har Danmark ham forladt.
Hvad hiælper det, han er en mægtig Mand,
Behersker, stolten Drot af Engelland?
Nei Brødre! vi er ikke saa tilsinds.
Ei Danmark bli'er af Bretland en Provinds.
Kong Knud har Isefiorden glemt for Thems;
Han agter dens Bedrift, men ei sit Hiems.
En Underkonge sender han maaskee, —
Og Danmark aldrig skal sin Konge see?

O fy! — Hver Arne, selv den mindste Krog,
Selv Træl i Hytten har en Fader dog;
Og Danmark faderløs slaae sig til Taal?
Nei, før skal Anglen vride Vand af Staal!
Kong Knud er død for os? Saa er min Bøn,
I Danske, vælger Hardeknud hans Søn!
Thi ei den Undersaat sin Troskab brød,
Som valgte Sønnen efter Faders Død.
Det skeer af Kiærlighed og ei med Vold.
Saa slaaer, I tappre Danske! Sværd paa Skiold,
Og bryder i eet Raab forenet ud:
Knud os forlod, — vi vælge Hardeknud!

Alle.

Knud os forlod, vi vælge Hardeknud!

(De slaae paa Skioldene og gaae.)

En Bondestue, ved Strandbredden.

Tym Banner. Steen Skafteson, en Islænder.
En Bondekone.

Tym.

Tak, kiære Mo'er! at Du tillader mig
At see dit Huus.

Konen.

Ak Gud og hellige Mænd!
Der er kun lidt at see.

Tym.

O altid nok!
Meer end det hele Bretland kunde vise.
See Krogen der! der stod min Bugge, Steen!
Der stod min Seng, da jeg var lille Pog.

Konen.

Jer Fader boede her?

Tym.

Ja, før han drog
Til England, tog mig med, som Barn paa sex Aar. —
O Gud! der er det Søm, jeg kiender det,
Hvorpaa jeg altid hængte hen min Hat.
Men vil Du nu tillade mig en Ting, Moer?
Det sagtens er en uforskammet Bøn;
Men Brædegulvet, seer jeg der, er raaddent.
I Sprækken har jeg tabt engang en Skilling. —
Jeg græd den hele Dag. — O maa jeg see,
Om Skillingen er der endnu?

Konen.

Ja gierne.

Tym
(bryder Brættet op).

Der ligger den — bestøvet — ganske grøn!
(hopper af Glæde.)
O Gud skee Lov, jeg fandt min Kobberskilling!
See, Steen! der er den! Skulde man vel troe
Sit eget Øie? Der har den nu ligget
Vist i en halv Snees Aar. See Steen!

Steen (tør).

Ja ja!
Jeg seer det nok, det er en Kobberskilling.

Konen.

Lidt kan fornøie Børn. Men I er dog
Ei længer Barn.

Tym.

Nei jeg er en Mærkismand! —
See Steen! — Dørstolpen kiender jeg. Seer Du
De Furer der? Dem har jeg skaaret med
Min lille Kniv.

Konen.

Og det er Alt?

Tym
(brister i Graad).

Ja — Alt!
Alt! Alt! — De ligge hist paa Kirkegaarden.
Men Morbro'er lever dog, og han er Bisp.
See saa! (tørrer sine Øine) Det var en Hilsen til de Døde;
Nu vender jeg tilbage til mit Liv. —
Nei! jeg vil drømme lidt om dem endnu.
Mo'er bryd Dig ei om mig! Tal med den Mand!
Han, tænker jeg, han vil nok more Dig.
(Han sætter sig hen ved et Bord, med Haand under Kind og falder i dybe Tanker.)

Konen.

I hedder Steen, min Faer?

Steen (enfoldig).

Ja, Mo'er! jeg hedder
Steen Skafteson. Det Navn har selv jeg valgt.
Jeg er fra Island, jeg er Skiald — berømt. —
Steen Skafteson, det var en herlig Skiald;
Var hos Kong Knud, og fulgte ham, som jeg;
Men da med Guldskoe han beslog sin Hest,
Blev Kongen vred, og jog ham fra sit Hof.
Nu har jeg taget Navnet efter Steen;
Jeg er i Slægt med ham paa Mødre Side.

Konen.

Og I er Kongens Skiald?

Steen.

Ja — jeg har giort
Et Drapa til ham, kaldet: Hovedløse;
Og det er vidt berømt.

Konen.

Ak, Herregud!
Kan ogsaa Skialden være hovedløs?

Steen (leer).
Ja, det er ikke saadan at forstaae.
Der var en anden Skiald af mine Landsmænd
Ved Kongens Hof, som hedder Thoraren.
Jeg leed ham ei. Man sagde, Mo'er, han digted
Langt bedre Qvad end jeg. Det mig fortrød;
Og derfor satte jeg bestandig ud
Paa hvad han sang.

Konen.
Ja det var da naturligt!

Steen.
Nu vilde jeg engang bevise Kongen,
At ogsaa jeg, som Andre kunde digte,
Da dog jeg er fra Island. I skal vide,
Der er vi alle født af gammel Slægt,
Og alle Skialde.

Konen.
Alle?

Steen.
Ja de Fleste.
En Dag da Kongen var lidt vred i Hov'det —
Det var en Feil af mig, — hentraadte jeg
Og sagde: Herre Konge! jeg har digtet
Et Qvad til Dig. „Nu har jeg ingen Tid
At høre Dig!" giensvarte Kongen mut.
O det er ganske kort! giensvarte jeg.
„Hvad?" raabte Kongen opbragt, „vover Du
Til mig at digte ganske korte Qvad?
Du til imorgen Middag digter mig
Et Drapa langt, om alle mine Seire;
Hvis ikke, koster det dit dumme Hoved."
Og dermed gik han.

Konen.
Det var tydeligt!

Steen.

Nu kan I selv begribe, Mo'er! hvordan
Jeg blev tilmode. Møie havde det
Mig kostet, at forfærdige det Korte;
Hvorledes blev jeg færdig med det Lange
Til næste Middag? Og dog giældte det —

Tym (halv høit).

Dit dumme Hoved!

Konen.

Det gik altsaa galt?

Steen.

Nei! Heldigviis var Thoraren tilstede;
Han, som saa tit jeg havde revet ned.
Men det fortrød ham ei, han vidste nok,
Jeg meente ham ei Ondt dermed. Han hialp mig
Tilrette, — mellem os — han digted' Drapet.
Jeg lærte det om Natten udenad.
Jeg fik ei mindste Time Søvn; jeg kunde
Tilsidst opremse det paa mine Fingre,
Og stod og læste det tilbords for Kongen.
Han loe og var særdeles vel tilfreds;
Han gav mig tre Mark Sølv, og Lov at blive
Ved Hoffet hos ham, som —

Tym (som før).

Hans Nar!

Steen.

Hans Skiald.

Var det ei skiønt?

Konen.

Men det er underligt!
I bærer fremmed Navn, og andre Skialde
Maae digte Viser for Jer, og I høster
Dog Frugten af det?

Tym (reiser sig).

Ja, det skeer saa tit!

Steen.

Men Tym! imens vi tøve her og sladdre,.
Skeer der maaskee i Roeskild stor Fortred.
Kong Knud er kommen, maae I vide Mo'er!
Han overrumpler Ulf og Dronning Emma.
Han bringer Hæren over paa sin Flaade.
Vi seiled med. Men paa den lille Baad
Jeg fulgte Tym, at see hans Barndoms Egn.
(Sagte til hende)
I vide maae, det er en fornem Mand,
En Mærkismand.

Konen
(forundret høit).

Hvordan? den Dreng?

Steen (som før).

For Guds Skyld,
Tag Jer iagt! Husk hvordan det gik mig!

Tym
(som har hørt det).

Vær rolig, Mo'er! det siger ingenting.
Jeg er en Dreng af Aar, der har Du Ret. —
Det er jo godt, at have Livet for sig.
Tak nu, fordi Du tillod mig at see
Min Barndomsstue! Tak for Skillingen!
Til Takke tag, i Vederlag for den,
Med denne Guldmynt! Kobberskillingen
Tilhører mig, den faaer Du ei tilbage.

(Kysser den og gaaer, fulgt af Islænderen.)

Borgen i Roeskilde.

(Kongshallen.)

Hardeknud, Svend Estridson, Børn.

Hardeknud (grædende).
Min Fa'er er kommen hiem!

Svend.
En herlig Dreng,
Som græder for hans Fa'er er kommen hiem.

Hardeknud.
Saa sige de, han slaaer mig vist ihiel,
For jeg blev Konge.

Svend.
Hvilken tosset Snak!
En Fa'er slaaer ei sit eget Barn ihiel,
Fordi det var uartigt. Muligt faaer Du
Lidt Riis, og saa er det forbi.

Hardeknud.
Mo'er græder.

Svend.
Hvad er det værd at græde. Skal vi lege?

Hardeknud.
Nu lege, naar min Fa'er er kommen hiem,
Og er saa vred?

Svend.
Det varer ikke længe.
Der er min Fa'er, han er vist ogsaa bister;
Men Mo'er nok stiller ham tilfreds igien.
(De gaae.)

Ulf Jarl kommer med **Estrid.**

Ulf.
Min Hustru! da jeg træffer Dig alene,

Tag mit Farvel! Thi Hiertet ogsaa har
Sit Krav, og Ulf er ikke hiertelos.

Estrid.

For Himlens Skyld, min Ven! vær ei fortvivlet.

Ulf.

En Mand er ei fortvivlet, som forudseer
Med Rolighed sin Skiæbne. Knud er kommen
Med Folk og Skibe; Mængden, som det gaaer,
Den Stærke hylder; — jeg staaer som Forræder.
Jeg — efter Loven — har forbrudt mit Liv,
Og finder mig med Fatning i min Død.

Estrid.

Du skal ei døe. Jeg er hans Søster, Emma
Hans Hustru, Hardeknud hans Barn. Os dræber
Han ei, og han skal ikke dræbe Dig.

Ulf.

Jeg handled ei af smaalig Egennytte.
Ei Magten vilde jeg tilvende mig,
Men kun hans egen Søn. Du veed min Grund.
Jeg feiled, da jeg troede ham forviklet
I Bretland i en lang og farlig Krig.
Alt England hylder ham. Ha Lykken følger
Ham blindt i Alt!

Estrid (stolt).

Ja! Lykken følger ham;
Han viser Lykken Veien den skal vandre
Som lydig Tærne. Han er stor, den Broder!

Ulf.

Hvad stor? Nu kalder man Saameget stort.
Min Farfa'er Styrbiørn var vel ikke mindre;
Min Fader Torgils Sprakaleg ei heller.
Jeg deelte Krigens Farer tit med Knud,

I Norge, som i Bretland; jeg har seet
Ham raadvild der og nærved at fortvivle.

Estrid.

Nu skal jeg sige Dig, min Husbond, hvad
Der trykker Dig: det er Misundelsen!

Ulf.

Saa nedrig Grund kan Du tillægge mig?

Estrid.

O den er ei saa nedrig i sit Udspring!
Alt, som den voxer, bliver den først bitter.
Thi Spiren til slig Nidkiærhed er god,
Den sporer Evnen og den skiærper Blikket;
Men hvis Du lukker Øiet for det Store,
Da giør Du selv Dig til den blinde Mand.

Ulf.

Det er en daarlig Mand, min gode Estrid,
Som af en Qvindes Tale lære skal
At agte Stort. Jeg agter det i Godt,
Men hader det kun i Forbrydelsen.
Et Menneske det driver stundom vidt,
Forsikkrer Munken, naar han sig forskriver
Til Diævlen.

Estrid (fortørnet).

Om min Broder vover Du —

Ulf (rolig).

Han vover meest! Men Den har ingen Øine,
Som ikke Satan i hans Følge seer,
Formummet i den Niding Eadrik Streon.
Man mumler meget om Kong Edmunds Død.
I Kampen har Din Broder ham ei fældet;
Han faldt ved Trolddom for en kulsort Ridder,
Et Spøgels uden Liv, en Helvedslarve;
Og det har sat Kong Knud paa Englands Throne. —

Farvel, min Estrid! Modtag mit Farvel!
Det aner mig, at det er sidstegang
Vi tale sammen ene. Dømmer Knud
Mig strengt, saa ligger snart paa Blok mit Hoved;
Men er han mild og sød og sig forstiller,
Saa sætter det ondt Blod, jeg veed forud,
At jeg kan ikke længe tvinge mig, —
Og Enden bliver dog tilsidst den samme!

Estrid.

Tænk paa Din Søn!

Ulf

(pludselig munter).

O han har ingen Nød!
I Aftes saae jeg ham med flere Børn
At lege Konge. Legen var saa smuk!
Sex Sønner fulgte ham paa Danmarks Throne.
Forunderligt! Naar Virkelighed svigter,
Da griber Hiertet Drømmens Sæbeboble.
Kom nu! Græd ikke!

Estrid.

Knud min Broder er —
Du er min Husbond! Dette grumme Forhold
Mig sønderslider Siælen.

Ulf.

Kiære Hustru!
Den evige, den udødelige Siæl
Kan ikke Jordens Ondskab sønderslide.
Den Tanke styrke Dig og være Trøst!

(De gaae.)

Kong Knud kommer i Optog med en Skare bevæbnede **Helte.** En Marsch spilles. Han sætter sig paa Thronen. **Dronning Emma** kommer ind med **Hardeknud** ved Haanden. Naar Musiken tier, knæler hun for Thronen.

Emma.

Jeg har forbrudt mit Liv! Tag det, min Herre!

Men skaan det stakkels Barn, hvis unge Siæl
Endnu ei kiender denne Verdens Synd;
Der Kronen greb kun som et Legetøi,
Den ældre bød ham; og jeg var den Ældre!
Mit Hoved falder let, ifald Du vil.
Af hellige Martyrer har jeg lært
I Død at staae med Palmegreen i Haand.
Jeg vender fro tilbage til min Skaber!
Men hvis Du ikke kræver Emmas Blod —
Send mig som Nonne til mit stille Kloster!
Der er mit Hiem, der er min Virkekreds.
Jeg overlader gierne Dig den Store!
Jeg veed dog, min, saa lille som den er,
Bli'er større regnet hist, hvor Jordens Tal
Bortsvinde som et Nul for Evigheden.

Knud

(staaer op, reiser hende venligt og omfavner hende).

Du Ædelsteen og Blomst fra Normandie!
Hvor kan Du dog saa reent miskiende Knud?
Strenghed er Grumheds eller Dumheds Barn,
Og Knud er hverken grusom eller dum.
Bagvaskelsen har sværtet mig for Dig;
Du troede mig ugudelig, og derfor
Har Du forladt en Husbond, der Dig elsker
Saa høit, som nogen Beiler skiønne Brud.
Jeg fordrer kun Retfærdighed af Dig,
At, Emma, Du skal see med eget Øie.
Det kan en Christen af en Christen fordre —

Emma.

Ja selv en Hedning af en Hedning, Knud!

Knud.

Kom, Hardeknud! kom paa din Faders Skiød!
Knæsætte vil jeg atter Dig, min Søn!
(Han indbyder Dronningen at sætte sig ved hans Side, og tager Barnet paa Skiødet).

Og nu til Lystighed og munter Fryd!
Der er kun Een, hvem Straffen venter paa:
Det er Ulf Jarl. Lad ham ei komme mig
For Dine meer; thi han er en Forbryder,
Som bøde skal og bløde for dem Alle.

Estrid kommer med **Svend** og knæler rask for Thronen.

Estrid.

Begynd da med at dræbe først hans Hustru
Og Barn! Thi, Knud! Du kan vel selv begribe,
Vi vil ei overleve ham.

Knud
(sætter Hardeknud ned og siger rørt).

Min Søster!
Stat op! Du er uskyldig. — Lille Svend!

Svend
(løber hen, springer op paa hans Knæ og omfavner ham).

Det vidste jeg jo nok, at Morbro'er Du
Blev god igien og dræber ei min Fa'er.

Knud.

Du springer paa mit Knæ?

Svend.

Ja ikke sandt?
Kiæk maa jeg være, hvis Du skal erkiende
Svend for din Søstersøn. Jeg springer paa
Dit Knæ, og Morbro'er derfra springer jeg
Dig lige ind i Hiertet.

(Kysser ham.)

Knud.

Ved Guds Blod!
Det Barn afvæbner mig.

Emma (til Estrid).

O han er god,
Min Søster! der er Haab endnu.

Knud.

O Estrid!

Græd ikke! Du mig ligner altfor meget,
Og jeg begriber nok, hvad ydmyg Taare
Maa koste Tveskiægs Datter. Jeg har givet
Dig Ulf til Mand; saa vil jeg ikke være
Den, som Dig røver ham. Jeg kiender ham,
Han er ei nedrig — han er tapper, klog;
Selv tro; men det er paa en daarlig Maade:
Sin Særhed og sin Fordom er han tro,
Men ei sin Konge.

Estrid.

Just sin Konge, Knud!
Han blev Dig utro, da han tvivled om,
Du længer var hans Konge. Det var Eenfold;
Men — Du har sagt, at Strengheden er dum.

Knud.

Saa lad ham komme, lad ham giøre Afbigt!
I Hoffets Paasyn jeg ham Naade skiænker.

Estrid.

Man kan med Æren døe, min gode Broder!
Man kan med Skammen leve. Fordrer Du,
At Ulf skal komme som en Skolepog
Der har forseet sig, ydmyg kysse Riset, —
Saa har Du skilt din Søster ved en Mand,
Dit Danmark ved en Helt, — Dig ved en Ven!

Knud.

Guds Død, hvad skal jeg da?

Estrid.

Tilgive ham
Med Ædelmod! Ei lade Dig betale
Tilgivelsen med Sønderknuselse.

Knud.

Du fordrer meget af mig, Estrid!

Estrid.

Knud!
Den Biælke, som Du bruger i din Borg
At bære Bygningen, maa Du ei knække.

Knud
(efter nogen indvortes Kamp).

Vel, lad ham komme! Jeg tilgiver ham
Selv uden Afbigt. Jeg vil sanke Gløder
Ulf paa dit Hoved! Der skal ikke tales
Et Ord meer om det Skeete. (Høit) Svende! Piger!
Nu hilser Eders Konge, som hiembringer
Britanniens Krone, med en festlig Dands.
(Sagte til Estrid)
Det forekomme vil Forlegenheden.
Og hent ham saa, imens de Andre dandse.

(Musik og Dands. Estrid henter **Ulf;** han knæler for Knud, som reiser ham op, omfavner ham, og indbyder ham til at sætte sig ved Thronen. Dandsen og Musiken varer endnu en Tidlang, derpaa fierne Alle sig paa Kongens Vink.)

Estrid
(sagte til Ulf).

Nu har jeg giort hvad trofast Viv formaaer;
Nu viis Dig ogsaa som en Mand! En Mand
Behersker med Besindighed sig selv.
(Gaaer.)

Kong Knud. Ulf Jarl. Tym Banner,
(som er bleven tilbage efter Kongens Vink).

Knud.

Det glæder mig at see Dig her igien
I Danmark, Ulf! Vær ei undseelig for mig!
Jeg har med Estrid talt, din Viv, min Søster;
Hun har forklaret mig din Daad, undskyldt den.
Du troede, jeg var troløs mod de Danske; —
(smilende)

Du Dig bedrog. I lang og blodig Krig
Du troede mig forviklet, — men bedrog Dig!
Det hele Bretland hylder nu Kong Knud.

Ulf.

Du viser Dig høimodig, Herre Konge!
Og dersom virkelig Du i dit Hierte
Tilgiver mig —

Knud.

Det giør jeg, Ulf! det giør jeg.

Ulf.

Saa maa dit Hierte være godt endnu;
Og er det godt, saa maa det aabne sig
For Tro og Christendom. — Tilgiv mig, Herre!
Det var ei blot, fordi jeg troede Du
Forsaged Danmark; det var meget meer,
Fordi jeg troede, Du forsaged Gud,
At Ulf forraadte Dig.

Knud.

Vær rolig, Ulf!
Jeg frygter Gud saa fromt som Du og Nogen.
(Afbrydende)
Men — jeg er træt af denne lange Reise,
Af al den Spænding jeg har været i,
Og trænger til Adspredelse. — Der kommer
Desuden sielden Godt af slig Forklaring;
Og naar man ikke vogter sig, forsvinder
Den gode Stemning let, man først var i. —
Kom — lad os spille Skak! Du er en Mester
I dette Spil; men jeg forstaaer det ogsaa.
Jeg har ei spillet siden jeg var her;
(leer)
At sige da med Brikkerne paa Tavlen;
Thi Bretland, sagtens, er et større Skakbret. —

Ulf
(med et stivt Blik paa ham).
Ja, Knud! Der satte Du jo Edmund mat!

Knud
(bliver mørk og forstemt, men skiuler det og siger venligt til Tym):
Aa Tym! Vil Du vel hente mig et Skakbræt?
(Tym skynder sig ud.)

Ulf.
Er det din Smaadreng?

Knud.
Nei, det er en Høvding!

Ulf.
Det Barn? Han gaaer jo med Kallot og Lintøi,
Endnu som Chordreng.

Knud.
Ja det var han før.
Han hented i den værste Strid et Mærke,
Som Fienden havde taget fra min Hær.
Det bidrog ikke lidt til Kampens Udfald.
Jeg gav ham Banneret at føre; men
Han er beskeden. Han er altid om mig;
Og — skiøndt jeg ikke lider det — han selv
Har giort sig, paa en Maade, til min Smaadreng.

Ulf.
Det passer ogsaa bedre for hans Alder.

Knud
(rynker Panden).
Vil Du nu lære mig at vælge Mænd?
(Tym kommer med Skakbrættet.)

Knud.
Kom, lad os spille Skak!
(Tym sætter Skakbrættet paa et lille Bord og en Stol for Kongen. Knud og Ulf sætte sig. Tym dvæler.)

Ulf (til Tym).

Ja det er godt!

(Tym stirrer forundret paa ham.)

Ulf.

Ei Kongen trænger til Opvartning meer!

(Tym seer smilende paa Kongen.)

Knud (misfornøiet).

Jeg har jo sagt Dig, han er Mærkismand
Saa godt som Du. Han bliver her i Hallen
Saa godt som Du. — Men — lad os spille Skak!

Ulf

(seer foragtelig paa Tym, men tvinger sig. De spille).

Imidlertid har **Eadrik Streon** sneget sig ind, staaer bag Kongens Stol og lader som han tog Deel i Spillet, i det han med et afskyeligt Smiil betragter Ulf.

Ulf

(slaaer Øinene op, bliver ham vaer, og raaber med en undertrykt Forbittrelse):

Ha! —

Eadrik

(iiskold smilende).

Blev Du bange for mig, Ulf?

Ulf (halv sagte).

Man skiælver

For Satan!

Eadrik.

Jeg har ikke hilst Dig end.
Hil Dig og Sæl, min tappre Jarl i Danmark!
Lykønske maa jeg Dig til al den Naade,
Dig Kongen har beviist. — Han har vel ikke
Befordret Dig; men derfor just — jeg tænker —
Maa man lykønske Dig.

Ulf.

Er det din Villie
Kong Knud, at Eadrik skal forhaane mig?

Knud (smilende).

Gaa, Eadrik! og lad Jarlen fatte sig.
Forstyr ham ei i Spillet! I kan siden
Jo altid hilse venligt paa hinanden.

(Eadrik gaaer, men stirrer fælt tilbage paa Ulf; Ulf følger ham med Øinene, til han er ude af Døren. Kongen byder Ulf med en Haandbevægelse at vedblive Spillet. Tym bliver staaende bag Kongens Stol.)

Ulf
(afsides, forbittret).

Det er et aftalt Spil, for mig at krænke.

(De spille.)

Ulf.

Der tabte Du en Ridder. (Tager den).

Knud.

Jeg forsaae mig.
Lad om igien mig giøre dette Træk.

(Han sætter Ridderen paa Brættet igien.)

Ulf
(springer op, kaster Brikkerne overende paa Brættet, og gaaer til Døren).

Knud
(raaber opbragt efter ham).

Ha, Ulv hin Ræddel! flyer Du nu?

Ulf
(i Døren, ude af sig selv).

Ei kaldte
Ved Helgaa Du mig ræd, da jeg Dig kom
Til Hiælp; da Svensken slog Jer ned som Hunde!

(Gaaer.)

Knud
(flammende af Vrede).

Det er for meget! Jeg benaader ham,

Ulf (til Tym).

Ja det er godt!

(Tym stirrer forundret paa ham.)

Ulf.

Ei Kongen trænger til Opvartning meer!

(Tym seer smilende paa Kongen.)

Knud (misfornøiet).

Jeg har jo sagt Dig, han er Mærkismand
Saa godt som Du. Han bliver her i Hallen
Saa godt som Du. — Men — lad os spille Skak!

Ulf

(seer foragtelig paa Tym, men tvinger sig. De spille).

Imidlertid har **Eadrik Streon** sneget sig ind, staaer bag Kongens Stol og lader som han tog Deel i Spillet, i det han med et afskyeligt Smiil betragter Ulf.

Ulf

(slaaer Øinene op, bliver ham vaer, og raaber med en undertrykt Forbittrelse):

Ha! —

Eadrik

(iiskold smilende).

Blev Du bange for mig, Ulf?

Ulf (halv sagte).

Man skiælver
For Satan!

Eadrik.

Jeg har ikke hilst Dig end.
Hil Dig og Sæl, min tappre Jarl i Danmark!
Lykønske maa jeg Dig til al den Naade,
Dig Kongen har beviist. — Han har vel ikke
Befordret Dig; men derfor just — jeg tænker —
Maa man lykønske Dig.

Ulf.

Er det din Villie
Kong Knud, at Eadrik skal forhaane mig?

Knud (smilende).

Gaa, Eadrik! og lad Jarlen fatte sig.
Forstyr ham ei i Spillet! I kan siden
Jo altid hilse venligt paa hinanden.

(Eadrik gaaer, men stirrer fælt tilbage paa Ulf; Ulf følger ham med Øinene, til han er ude af Døren. Kongen byder Ulf med en Haandbevægelse at vedblive Spillet. Tym bliver staaende bag Kongens Stol.)

Ulf
(afsides, forbittret).

Det er et aftalt Spil, for mig at krænke.
(De spille.)

Ulf.

Der tabte Du en Ridder. (Tager den).

Knud.

Jeg forsaae mig.
Lad om igien mig giøre dette Træk.
(Han sætter Ridderen paa Brættet igien.)

Ulf
(springer op, kaster Brikkerne overende paa Brættet, og gaaer til Døren).

Knud
(raaber opbragt efter ham).

Ha, Ulv hin Rædde! flyer Du nu?

Ulf
(i Døren, ude af sig selv).

Ei kaldte
Ved Helgaa Du mig ræd, da jeg Dig kom
Til Hiælp; da Svensken slog Jer ned som Hunde!
(Gaaer.)

Knud
(flammende af Vrede).

Det er for meget! Jeg benaader ham,

Misdæderen, som har forbrudt sit Liv
Saa skammeligt; og han, til Giengiæld, skiælder
Sin Konge for en Hund? Nu skal Du døe,
Om end Du havde tusind Liv, Du Niding!
(Kalder)
Hei! Er der Nogen?

Tym (træder frem).
Jeg!

Knud.
Skynd Dig! Hvis Dig
Dit eget Liv er kiært, adlyd mit Bud:
Send strax en Træl afsted at dræbe Ulf,
Hvor han saa finder ham! For Alteret,
I Estrids Arm — med Barnet paa sit Skiød.
Nu Intet — Intet meer skal redde ham.
Hans Stav er brudt, saa sandt jeg er en Konge!
(Til Tym)
Og Vee Dig selv, hvis Du ei lyder mig!
(Gaaer.)

Tym (forfærdet).
Hvordan det gaaer mig selv, det veed jeg ikke,
Det bryder jeg mig ei det Mindste om;
Saameget veed jeg: at jeg ikke lyder.
Jeg ellers er et villigt Sendebud,
Og kan jeg hente flere Faner til Dig,
Saa giør jeg det med Glæde, store Knud!
Men Bud til Helved gaaer jeg ikke for Dig.
Imorgen har Du sovet Vreden bort;
Da vil Du takke mig, og ikke straffe
Den Ven, der skaante Dig for Nidingsværk.
(Gaaer.)

Cadrik kommer listende ind.
Til Helved gaaer Du ikke Bud for Kongen?

Velan, min Dreng! saa skal jeg gaae for Dig.
Min Vei just falder lige der forbi. —
Det var kun Kongen om et Bud at giøre; —
Det Første, Bedste. — Tym er altfor god
Til dennegang at kalde sig den Bedste.

(Gaaer.)

Fierde Handling.

Kong Knuds Sovekammer.

Han ligger i Morgenbragt og slumrer urolig paa en Løibænk, En Symphoni har udtrykt en rædselfuldt truende Drøm, afbrudt af himmelske Anelser, og vedvarer endnu, da Tæppet gaaer op. Man seer **Kong Edmunds** og **Ulf Jarls Gienfærd** staae Arm i Arm, i snee-hvide Klæder, ligeoverfor **Knuds** Leie. **Ulf** holder et sort Kors opstrakt i Haand, og **Edmund** peger dertil med sin Finger i det de begge betragte Kongen med alvorlig Medlidenhed. I det **Knud** vaagner, vende de ham Ryggen, gaae henimod Væggen og forsvinde. Musiken tier.

Knud
(reiser sig op).

Der var de atter! — Jeg faaer neppe lukket
Et Die til, før disse Spøgelser
Staae for mig — som lyslevende; skiøndt Døden
Har ramt dem begge. Blegt, som hvide Taager,
Dog tydelige, vise de mig Siælens
Bevægelser. Jeg kiender Ansigtstrækket.
Edmund er stolt, godhiertig meer er Ulf;
Men ingen af dem saae fortørnet ud.
Som Engle, sendt fra den barmhiertige Gud,
De stod for mig, som for en grov Forbryder. —

Man siger ellers: Gienfærd komme for
At varsle Ondt, at true sunde Liv;
Men Disse svæved, som fra Lysets Egn;
De saae paa mig, som om jeg var et Gienfærd;
Var mere angst for mig, end jeg for dem. —
Ha lad mig fatte mig! Hvor er jeg henne?
Jeg uafklædt har kastet mig paa Leiet
I Aftes, — rettere: langt over Midnat,
Da Søvnen, som saa længe flyede mig,
Mig overfaldt. — Ulf Jarl — Du est da død!
Det glæder mig, Du est en salig Aand; —
Men Døden havde tifold Du fortient. —
Edmund! det var ei mig, som fældte Dig. —
Og derfor trued de mig ei med Hævn. —
Men — hvorfor peged de paa sorten Kors?
Og hvorfor vende de til Jorden atter?
Vil I bevise mig et Aandeliv
Hinsides Graven? Vil I overtale
Det stolte Hierte til at troe paa Christus? —
Er jeg en Synder?

(Med en pludselig smeltet heftig Anger.)

O elendige Kløgt!
Udflugter! Sandskorn, der vel kastes kan
I Støvets Øie, — Du ei blænder Gud!
Spidsfindige Forsvar! Spaan, hvorpaa en Orm
Stolt seiler hen ad Tidens korte Flod,
Du est et daarligt Fartøi op til Himlen. —
Til Himlen? Stolthed agter ingen Himmel —
Troer ei paa den; dens Himmel er paa Jorden;
Og Daaren saa forgabet i sit Flitter,
At reent han glemmer Stiernerne deroppe.
Men — naar det brager i den sidste Nat,
Naar usle Taage brister fra dit Øie,
Som prægtige Forhæng i et Jødetempel
Ved Christi Død, — da seer Du og forfærdes. —

Ja! jeg har Edmund dræbt. — En Niding var
Mit Værktøi; thi den Niding var min Ven.
Ulf har jeg dræbt! — Har han fortient sin Død,
Saa skal han fældes under aaben Himmel
I Solens Lys, ei af en Morderdolk. —
Og en uskyldig Siæl, min Redningsengel,
Har jeg giort til en skammelig Forbryder.
(Han ringer, en **Tiener** kommer.)
Jeg tale maa med Tym, kald mig paa Tym!

Tieneren.

Han staaer derude.

Knud.

Venter han alt paa mig?
Ha den Ulykkelige! — Lad ham komme!
(Tieneren gaaer.)

Tym kommer og synker paa et Knæ.

Tym.

Min Konge!

Knud
(vender sig, smerteligt fra ham).

Kom mig aldrig meer for Øine!
Vi kan ei see hinanden meer.

Tym (reiser sig).

Jeg gaaer!
Og endt er alt min korte Vei paa Ærens
Forføreriske Bane.

Knud.

Stierneskud!
Du lyste smukt, men du sank dybt — og sluktes.

Tym.

Ulykkelig igaar jeg vilde følt mig,
Ved Tabet af din Naade, Herre Konge!
Men — at Du vred forstøder mig idag —
Vel ogsaa krænker mig; dog ei for min Skyld.

Ja Du har ganske Ret, det maa saa være,
Vi To kan aldrig see hinanden meer.
Jeg gaaer tilbage til min stille Kirke.
Min Fane vil jeg tage med og plante
Ved det Guds Lam, som bar al Verdens Synder;
Der ofte, Knud! jeg bede skal for Dig.

Knud.

Og hiælper det?

Tym.

Desværre da for Dig!
Jeg havde troet, din Synd var kun et Blus
Af Vredens Ild, en Lygtemand i Mosen,
Af Natten tændt, men slukt i Dagens Straale.

Knud.

Og var det ei et Lyn, som slog og dræbte?

Tym (glad).

Du ønsker, det var ikke slaaet ned?
Ha glæd Dig da, min lykkelige Konge!
Jeg troede, Du fortørnet var paa Tym,
Fordi han ikke løb dit Bud.

Knud (henrykt).

Ulf lever?
Saa lever ogsaa jeg, saa lever end
Min Siælero, min Trøst, min Salighed.
O Tym! Du hented mig et bedre Banner
Ved denne Dvælen, end, paa snelle Ganger,
Det første fra min legemlige Fiende;
Det var fra Siælefienden dennegang,
At Du mig hented Banneret tilbage.

Bisskop Alfwyn udenfor.

Jeg tale maa med Kongen, stands mig ei!
(Han træder ind.)

Knud.

Hvo kommer der? Herr Bisp! Du træder i
Mit Sovekammer uanmeldt?

Alfwyn.

Jeg maa!
En Rædselstidende —

Knud.

Guds Blod, hvad er det?

Alfwyn.

Jeg vilde læse tidlig Morgenmesse
Med Solens Opgang i Luciæ Kirke;
Jeg ene med en Chordreng gik derhen,
Før Sværmen kom. — Det er saa skiønt at staae
I Kirkens Hvælving, naar i Østen Solen
Staaer op og skinner paa de brogede Ruder;
Det fylder Siælen med Gudsfrygtighed!

Knud.

Hvi spænder Du min Angst paa Pinebænken?

Alfwyn.

Jeg kom. Der var saa tyst — tyst som i Graven,
Og Helgenbillederne saae paa mig
Med en besynderlig Medlidenhed.
Jeg hørte Spurvene paa Taget qviddre
Saa ynkeligt. Paa Veien havde Svalen
Omkrydset mig i lave Flugt. Og Duggen
Græd udenfor stærkt paa Ligstenene.
Jeg stod i Skibet — skued til Høialtret,
Og aned Intet.

Knud.

Ha! jeg aner Alt.

Alfwyn.

Jeg vandred over de glatslidte Stene,
Hvor Ridderstoltheden i Hielm og Harnisk

Betrædes nu af hver en Bondes Fod.
Jeg kom til Altret.

Knud.

Giv mig Naadestødet!

Alfwyn.

Jeg stirred til vor Frelsers hellige Billed;
Endnu jeg aned Intet. — Da jeg gled
Med Foden i en slibrig Vædske, Knud!
Og det var Blod; og da mit Øie sank,
Saae jeg Ulf Jarl at ligge dræbt for Altret.
Hans Ansigt vendte hen mod Altertavlen,
Hans brustne Øine, som stod vidt opspilet,
Saae paa Forløseren. Han holdt sin Haand
Paa Brystet, af hvis Saar end Blodet randt;
Men Munden med forfærdelige Smil
Skreg stum Forbandelsen imod hans Morder.

Knud.

Og hvo er denne Morder?

Alfwyn.

Det er Du!
Og derfor høit forbander jeg Dig, Knud!
Og vender mig med Afsky fra dit Purpur,
Som farvet er i Menneskenes Blod;
Og fra din Krone, der med Guldet skiuler
Din lumske Pande. Jeg forbander Dig,
Om ogsaa Du maaskee med Løgn og Gaver
Forblinder Paven i det fierne Rom,
Og man mig røver Pallium og Stav.
Kom Tym, mit stakkels Barn! Han skal ei ogsaa
Fordærve Dig. Du skal ei høre ham
Med sledsk Undskyldning sminke sine Laster.
Følg mig i Skoven, til min gamle Ven!
Der Eremit jeg være vil med ham.
Den sidste Tieneste Du der skal vise

Din gamle Morbro'er, og tiltrykke mig
De Dine, Tym! som brast i denne Glands,
Da jeg i Helvedsild saae Knud den Store.
(Han drager Tym med sig og gaaer.)

(**Knud** ringer, **Tieneren** kommer.)

Knud.

Lad Eadrik komme!

Tieneren.

Han kun venter paa
At kaldes ind.

Knud.

Det tænkte jeg jo nok.
Saa lad ham komme! Men Drabanterne
Skal staae bevæbnede, for, paa mit Vink,
At gribe ham.
(Tieneren gaaer.)

Eadrik (kommer og siger smilende):

Der har jo Fader Alfwyn
Angrebet ret de sidste, svage Kræfter.
Han skiældte, saa man hørte ham derude.
Det er dog sandt, naar Mænd bli'er gamle, ligne
De meer og mere gamle Kiærlinger,
Og bruge Munden værre fast end de.

Knud.

Du har ei Lyst da til at vorde gammel,
For at ei Munden skal forraade Dig?

Eadrik.

Naturlig er din Vrede, Herre Konge!
Men husk — det var ei mig, som Dig fornærmed.

Knud.

Er Trællen grebet som har dræbt Ulf Jarl?
Thi Du har dog vel hørt, at han er dræbt?

Eadrik.
Jeg veed hvad der er skeet.

Knud.
Det kan jeg tænke;
Og meget maatte jeg vist tage feil,
Hvis Morderen og Trællen ei var funden.

Eadrik.
Du selv har sendt ham, Konge!

Knud.
Jeg?

Eadrik.
Forstaaer sig!
Du est jo Herren over Liv og Død.
Din Vrede traf i Aftes Ulf med Ret!
Dog Opsigt vilde Du ei giøre med det;
Men da den Tølper atter overfaldt Dig
Med Skiældsord, blev tilsidst Du kied deraf,
Og saae Dig om, at træffe paa et Bud,
Der brat udrette kunde din Befaling.
Uheldigviis traf Du den stakkels Tym.
Jeg mærkte nok, at han var bange for
At lyde Dig; men da det her jo blot
Kom an paa, Knud! at vorde hurtigt adlydt,
Saa skyndte jeg mig, — som tilfældigviis
Var nær, — at gaae det Bud, Du sendte Tym.

Knud.
Elendige! Hvor længe tænker Du
At slaae den Mand, som England, Danmark, Norge
Behersker, i din usle Trællelænke?

Eadrik.
Drot — jeg forstaaer Dig ei.

Knud.
O! Hvad Forstand

Forstaaer, forstaaer Du med. Men Du er dum,
Uagtet al din Kløgt, Dumdristige!
Fordi Du troer, at Alt i Verden kun
Udrettes kan med Kløgt. Jeg kiender Dig!
Slet intet Godt og Stort behersker Dig.

Cadrik.

En Mand ei lede maa sin Aand beherske
Som Barn, som Qvinde. Dunkle Følelser
Og brogede Billeder, — det er kun Rangler,
Kun Sukkergodt for Glutten, men ei Næring
For Voxnes Aand.

Knud.

Og — Træl — hvad er en Aand?
Har Du med kolde Kløgt udgrundet det?
Hvad er dit Giøgleværk og al din Idræt?
Dit Liv? Hvad er vel hele Jordens Liv?

Cadrik.

Det veed jeg ei. Jeg lever — det er nok;
Og netop, Knud! fordi jeg veed ei meer,
Indskrænker jeg mig til at leve her.

Knud.

Du troer slet ikke paa Udødligheden?

Cadrik.

Nei! for at tale ærligt, siden dog
Man sætter Kniven mig paa Struben.

Knud.

Ha,
Man lægger Strikken Dig om Halsen, Niding!
Thi Du skal døe i Galgen.

Cadrik.

Dræber Du mig,
Saa handler Du særdeles uforstandigt.
Du mig saalidt undvære kan, som Skipp'ren

Aarvaagne Styrmand. Husk paa al den Nytte
Jeg giorde Dig!

Knud.

Ja vist! og iblandt andet,
Dengang Du myrded Edmund.

Eadrik.

Hvoraf veed Du,
At jeg har myrdet ham? Jeg aldrig har
Tilstaaet det.

Knud.

Har Du ei selv mig sagt,
Du est en Ræv, en Tiger, en Hyæne?
Og dog jeg skulde troe din Ærlighed?

Eadrik.

Indret din Bygning, Drot! som hidindtil,
At Begges Fordeel stemmer overeens;
Saa holde vi hinanden, som to Biælker,
Der mødes over Floden til en Bro.
Just begges Tyngde hindrer deres Brist.

Knud.

Ha jeg foragter din elendige Bro!
Jeg springer dristig over Tidens Flod,
Med Daad og Siæl jeg vil beherske Tiden.

Eadrik.

Er det dit Alvor, Knud? Vil Du mig dræbe?

Knud.

Hvor ofte har Du Døden ei fortient?
Du har forført, tildeels fordærvet mig;
Men aldrig kiølte Du min Siæl til Iis.
Beherske vilde jeg kun Mennesker,
Fordi jeg elsker dem, fordi jeg troer
Med Kraft og Vid at fremme deres Tarv.
Du elsker kun Dig selv, Du blege Niding!

Cadrik.

Jeg tigger ei om Livet, har min Stolthed
Saa godt som Nogen.

(Han griber en Daggert af sin Barm og vil dræbe **Knud**; men denne, som har havt et vaagent Øie med ham, griber hans Arm, vrister Daggerten af hans Haand og kaster ham til Jorden.)

Knud.

Det var sidste Spræt
Af Listen; det var Kraftens lette Seir. —
Drabanter!

(De træde ind.)

Griber ham!

(De gribe ham.)

Cadrik.

Jeg skal da døe?

Knud.

Bered Dig strax dertil!

Cadrik (kold).

Jeg er beredt.

Knud.

Husk hvad Du vorder nu!

Cadrik.

Hvad Du skal vorde:
En Ormesæk — et Støv!

Knud.

Og intet meer?

Cadrik.

Slet intet!

Knud.

Og Du gyser ikke for
Tilintetgiørelsen?

Cadrik.

Jeg er en Mand;

Naturen gyser ikke for sig selv.
Har Du seet Bladet gyse, naar det faldt?
Luften bevæged det, selv følte det
Ei mindste Rædsel. Skulde Helten gyse?
Nei! Gysen — det er kun en Følelse,
Og Skrækkebilledet — er kun et Billed.
Skal Manden, Helten da, naar Timen kommer,
Staae ængstelig, som taabelige Dreng,
Der skiælver naar hans Moder lukker ham
Ind i det mørke Kammer? Nei, Kong Knud!
Jeg skiælver ikke for min Moders Strenghed.
Jeg er saa vant alt til at gaae i Mørke,
Saa jeg kan godt undvære dette Lys. —
Om kort Tid er det ogsaa slukt for Dig!
(Drabanterne gaae med ham.)

Knud.

Forfærdelig er denne Nidings Død!
I denne kolde Trods, i sidste Spræt
Af hierteløs og uforskammet Hovmod
Seer jeg det allergyseligste Selvmord.
Han dræber Siælen, hvis den dræbes kan.
(Pause.)
Og denne Mand — det var din Styrmand, Knud?
I lang Tid lod Du ham indbilde Dig,
At Storhed kan forene sig med List,
At ædel Heltekraft kan avle Synd?
Hvad er jeg nu? Som Konge staaer jeg vel
For Englands, Danmarks og for Norges Riger,
Men har dog ikke drevet det saa vidt
Som mangen Betler, Hyrden ved sit Led,
At jeg kan kaldes en uskyldig Mand! —
(Smeltet.)
O himmelske Natur! lær mig at vorde,
Hvad ei hovmodig Svig kan lære mig.
Jeg iler ud i Skoven, i din Favn;

Og Krone, Septer, Purpur bli'er tilbage.
Ja — dvæle vil jeg, som den unge Sværmer,
Uldgamle Leireskov! blandt dine Bøge.
Lær, Fugl! lær, Hiort! enfoldige Lam paa Marken!
Lær Knud, den store Knud, Uskyldigheden.
Og har jeg lært at være Menneske,
Saa vil jeg være Menneskenes Konge!
(Han gaaer hurtig ud af en Løndør.)

I Skoven ved en Eremithytte.

Et Kors af tvende Grene, sammenbundne med Bast, staaer paa et lille Alter bygget af Grene, tættet med Mos.

En gammel Eremit. Aldgitha.

Eremiten.

Unge Pige! hist en Hytte
Seer Du i mit Nabolag.
Straaet med sit lave Tag
Vil for Storm og Regn beskytte.
Derfra kan Du altid flytte,
Naar Dig Klosteret sit Skiød
Aabner; — hvor ei Taarer flød
Over Jordens korte Smerte;
Hvor det kummerfulde Hierte
Styrker sig ved Christi Død.

Aldgitha.

Der min Taare standse skal,
Der skal jeg min Elskov glemme,
Naar til Himmelen min Stemme
Lyder i de Frommes Tal.
Men i Skovens grønne Hal,
Gubbe! ved din Faderrøst
Finder alt mit Hierte Trøst.

Enebygger! ved din Bolig
Dulmer mere blid og rolig
Lidenskaben i mit Bryst.

Vilde Smerte bragte mig
Over Sø og salten Bølge,
Med den fromme Bisp i Følge,
Gamle Fader! hen til Dig.
Thi forhadt er Bretland mig,
Fra den Stund da, kiæk og god,
Edmund segned i sit Blod.
Bort mig drev hans vrede Skygge!
Nu skal Uglerne kun bygge,
Hvor min Faders Haller stod.

Eremiten.

Bliv da her og see Dig om!
Pris din Skaber i det Grønne!
Skoven er, den hele skiønne,
Din Betragtnings Eiendom.
Sielden her en Fremmed kom;
Hvor et tæt indvoxet Krat
Næsten Dagen giør til Nat.
Dog forgieves Du ei venter!
Bispen Dig til Klostret henter,
Himlen har Dig ei forladt.

(Gaaer ind i Hytten.)

Aldgitha
(seer stolt efter ham).

Gubbe! jeg Dig kun bedrog! —
Ogsaa Bispen paa min Reise.
Thi mit Mod skal atter kneise,
Naar mig Hævnens Time slog;
Naar jeg i sin Stolthed vog
Denne kongelige Træl,

Der behandled mig saa vel,
Edmund! giæsted Dig saa vakkert.
(Tager Edmunds Daggert frem af sin Barm.)
Kiender, Knud! Du denne Daggert?
Ha! den sender Dig til Hel.

Ja, jeg svor en hellig Eed,
Intet skal mit Had forsone;
Og saa vist som ei din Krone
Bøier sig for Korset ned,
Straffer jeg din Troløshed.
Selv Du har mig Daaden lært,
Hævnen i mit Hierte nært.
Døer Du — vil jeg ogsaa bløde;
Thi kun nu iblandt de Døde
Finder jeg, hvad mig er kiært.

Knud kommer grublende fra den anden Side med en Krands af Roser og Torne i Haand.

Skoven har jeg giennemsøgt;
Trøsten er dog ikke funden,
Hvor den muntre Fugl i Lunden
Paa sin lille Green har spøgt.
Meer det har min Kval forøgt.
Haabet paa den skumle Vei
Stod ei som en Blomst i Mai;
Leen blev imod mig hvæsset;
Løvetanden stod i Græsset;
Men Kiærminden — var der ei!

Meget vist Natur formaaer!
Den kan skiænke sunde Blade,
Den kan læge mangen Skade,
Men kun ikke Hiertets Saar!
Selv naar Nattergalen slaaer,
Slaaer den, i de dunkle Lunde,
Mere dybt kun Hiertets Vunde.

Siælen, i Naturens Fred,
Føler først sin Lidenhed,
Og — hvor stor den være kunde!

Saadan, med forvirret Sands,
Ingen Lindring fandt jeg atter;
Og jeg bandt med haanlig Latter
Denne Torne-Rosenkrands! —
Ja! Din korte Purpurglands
Drukner i et Tornehav,
Som Naturen Jorden gav,
Stakkels Liv! Og dine Minder,
Hvad er de, naar Du forsvinder?
Visne Roser paa en Grav!

Hvad staaer der? Et Kors af Træ.
Længstafhugne sorte Grene
Ved et lidet Alter ene,
Midt i Skovens Sommerlæ. —
Eremiten sine Knæe
Bøied daglig, naar han kom
Hid til denne Helligdom. —
Ak! hvor lidt i prægtig Kirke
Kunde Korset paa mig virke —
Her — sig føler Siælen from!

Ja! paa Korset hænge skal
Tornerosen, og jeg bliver
Christen atter og mig skriver
Ind i fromme Brødres Tal;
Frygter intet værre Fald!
Søvn, som flyede mig, kom brat!
Qvæg mig her i dette Krat!
Under Korset ingen Fare
Truer; — thi Hans Engleskare
Har endnu mig ei forladt.
(Han lægger sig under Korset og sover ind.)

Aldgitha kommer tilbage.

Saa finder jeg Dig Knud? — I Morgenrøden
Du iler selv til Døden.
Som Jæger, der sit Vildt med Lyst forfølger.
Jeg kommer. Vinden bølger
I Træets Qvist. Vel tier Nattens Ugle
Nu, for de muntre Fugle;
Men snart vil Ravnen skrige,
Naar, store Knud! Du falder for en Pige,
Hvis Daggert ei forfeiler
Den Morder, der har truffet hendes Beiler.
Hvor blev han af? Mig tykkes,
At hid han Veien vendte.
Jeg tydeligt ham kiendte,
Skiøndt han af kongelige Dragt ei smykkes.
(Opdager ham.)
Hvad seer jeg? Som en Tigger
I Støv henkastet, bedende han ligger,
Med Hænder foldede? — Det ei mig hover! —
Han hviler under Korset og — han sover!
Ha! — — Eden fra min Læbe
Lød: jeg ham skulde dræbe
Saa vist, som ei for Korset og den Høie
Hans Krone sig mon bøie;
Og nu — nu har en Krands han hængt derhenne
Paa Korset! — Vel er denne
Just ikke Kronen; men — en Krands — en Krone
Har eens Betydning for Alfaders Throne.
(Betænker sig.)
Her kan jeg ham ei dræbe!
Min Eed forbød det paa min egen Læbe.
Vel, Knud! saa gak tilbage;
Jeg skiænker end Dig et Par Levedage.
Thi ei det lindre kan mit Hiertes Kummer,
At dræbe Dig ved Korset — og i Slummer.

Nei, i din stolte Vælde
Vil jeg Dig mellem dine Kæmper fælde,
Med Purpur og Guldkrone.
Kun saadan Edmunds Drab jeg kan forsone;
Samt ende denne Smerte,
Som — trods min stolte Tale —
Vil Hævnens Stund forhale, —
Og truer med at knuse mig mit Hierte!
(Gaaer.)

Alfwyn og **Tym** kommer.

Tym
(seer Aldgitha gaae bort).

Aldgitha! — Hun har funden
Alt Kongen her. Der sover han i Lunden!

Alfwyn.

Afmægtig, strakt i Græsset.
Ak! Brødens Byrde har han her aflæsset
For Korset, som en Synder.
Medlidenheden i min Barm begynder
At vende mild tilbage.

Tym (munter).

Den aldrig i mit Bryst Hiem kunde tage.
Nei, aldrig Knud den Store kunde synke
Saa dybt, — at Du maa ynke!

Alfwyn.

At han er siunken, det kan her vi skue.

Tym.

Sank aldrig Du, med samt Din Bispehue?
Var vi ei Alle lunkne
For Dyden stundom? Er ei Alle siunkne?
Men efter Regnen kan selv Græsset kneise; —
Og Helten sig skal reise.

Alfwyn.

Jeg offrer ham min Taare!

Tym.

Jeg ikke. Han blev daaret af en Daare;
Ei Daarlighed kan faae mig til at græde;
Men snart er Knud tilstede
Som Sol, indhyllet ei af Skyen længer;
Thi Nidingen alt hænger.

Alfwyn.

Troer Du, at Knud i Fremtid Herren dyrker?

Knud

(vaagner; springer rask op, og da han seer Alfwyn siger han).

Alfwyn! O jeg har havt en Drøm, som styrker!

Tym (glad).

Hvad sagde jeg?

Alfwyn.

Herr Konge! Giv Forklaring
Mig af din Gaade.

Knud.

— Hellig Aabenbaring!

Alfwyn.

Saae Du din Frelser hist i Straaleklæde,
Med Engleskaren i sit Herresæde?

Knud.

Jeg saae ham, — som Disciplene saae Manden:
I ringe Dragt, med Haaret skilt i Panden. —
Han talde til mig.

Alfwyn.

Tungen dog, den svage,
Kan ei hans Ord gientage?

Knud.

Det var enfoldigt, dog en kraftig Lære:
„Nei, Knud! Du vil mig ingen Judas være!"

Alfwyn.

Og derpaa?

Knud.

Han forsvandt.

Alfwyn.

Du?

Knud.

Stirred efter
Det hellige Syn; og med gienskiænkte Kræfter,
Jeg sprang af Græsset med nyfødte Vinger,
Som Blomsten, naar den ud af Knuppen springer.

Alfwyn.

Hvad vil Du nu?

Knud.

Strax til mit Hof tilbage!

Alfwyn.

Din ædle Viv vil Affked med Dig tage;
Hun gaaer i Kloster.

Knud.

Hun skal sig forsone
Med Knud igien og smykke Danmarks Throne.
Nu følger mig til Hove — til min Ære!

Alfwyn.

Hvad vil Du?

Tym (jublende).

Han vil ingen Judas være!

(De gaae.)

Femte Handling.

Kongens Sal i Roeskilde.

Hemming, Kongens Staller. **Hakon Jarl** fra Norge. **Athelwin,** Hertug fra Bretland.

Hemming.

Velkommen, Athelwin! — Du drager som
Herold fra Svend i Skotland, Kongens Søn. —
Knud er her strax, han har kun lagt sig hen
At hvile lidt; thi Reisen har ham trættet,
Og meget Andet med; den store Konge
Behøver lidt Opmuntring. Er den Tidend,
Du bringer, god?

Athelwin.

Den unge Svend, hans Søn,
Slog Dunkan og Macbeth; saa seired Skotten,
Anført af Banko. Ei dog tvivler Svend
Om snare Seier, naar han faaer Forstærkning.

Hemming.

Tal ei dog om Forretninger idag!
Det giælder her at muntre Kongens Sind;

Thi han har viist et sælsomt Sværmeri,
En Veemod, en Forstemthed og et Mismod,
Som aldrig jeg har kiendt hos ham tilforn. —
Det gaaer nok over! — Eadrik ærgred ham;
Det var en Niding, og nu hænger han
Til Straf i Galgen. Han har myrdet Ulf,
Og Jarlens Død bedrøved Kongen dybt.
Hvad værst er, Dronning Emma gaaer i Kloster,
Af overspændte, fromme Følelser.
Det giælder her om at faae Kongen adspredt
Og munter stemt. — Ei, smukke Hakon Jarl!
Velkommen os fra Norge! Vil Du gierne
Fornøie Kongen?

Hakon.

Derfor kommer jeg;
Thi jeg har gode Tidender at bringe.

Hemming.

Desbedre! — Men tillader mig dog først
At vise Jer, hvad jeg har ladet hamre!
(Han viser dem tre Kroner, som ligge paa et Bord.)
Tre gyldne Kroner, smykt med Ædelstene,
For Danmarks, Norges og for Englands Konge.
Og see! Guldkrandsene kan sammensættes,
Saa kun det vorder Een. Den danske Krone
Vel holder sig beskeden nederst, men
Dog Panden, Hiertet nærmest; han er dansk.
Den norske Krones Middelkraft forener
De andre to; vel Englands straaler øverst
Med lukket Hielm; men bæres af de Andre. —
Vi Tre maae række Kongen, som Herolder,
De trende Kroner, naar han staaer i Hallen.

Hakon.

Ha det var vel betænkt!

Athelwin.

Særdeles vel!

Hemming.

Naar Kongen kommer, har jeg ogsaa tænkt,
At lade Herrer, Jomfruer og Fruer
Modtage ham til Velkomst med et Kvad.
To Skialde findes her ved dette Hof:
Sighvat, som er berømt, af Kongen agtet,
Og saa Steen Skafteson; vel ei saa stor,
Lidt underlig; — man veed ei altid, om
Knud roser ham for Alvor eller Spøg.
Saameget er dog vist, at Steen idag
Har overtruffet Sighvat. Vil I høre?

Hakon.

Jeg kan kun slet bedømme Skialdeqvad.

Athelwin.

Jeg ogsaa. Det, som Stalleren har valgt,
Er vist det bedste. Vi tilbagetræde.
Jeg kan ei synge.

Hakon.

Heller ikke jeg.

Athelwin.

Men giv os blot et Vink, naar Kronerne
Skal rækkes Knud! saa ere vi tilstede.

(Hakon og Athelwin gaae.)

Hemming (ene).

Jeg er dog lidt forlegen med den Sang!
Thi Kongen tit har egne Griller, veed man,
Og egen Smag. Der kommer Tym, som kaldet,
Thi han forstaaer sig bedst paa Kongens Smag.

Tym gaaer over Skuepladsen.

Hemming.

Tym Banner! Vi et Øieblik, min Ven!
Jeg har en Ting at spørge dig tilraads om.

Tym.

Herr Staller! det er altfor megen Ære.

Hemming.

Den Kongen ærer, ærer ogsaa jeg.

Tym.

Jeg takker skyldigst!

Hemming.

Sagen, Ven! er denne!
To Skialde digted hver et Kvad til Kongen;
Nu veed Du nok, hvorledes Skialden er:
Den som ei vinder, troer, man giør ham Uret.
Sighvat har digted eet; Steen Skafteson
Eet ligerviis. Han er din gode Ven.

Tym.

Ja jeg fordriver ofte Tiden med ham.

Hemming.

Og Den, som Tym fordriver Tiden hos —

Tym (leer).

Forlad mig det! Jeg har ei sagt, at jeg
Fordriver Tiden hos ham, men kun med ham.

Hemming.

Jeg veed nok, Sighvat er et større Snille;
Men dennegang har Steen ham overtruffet.
Her har jeg begge Viserne. Vil selv
Du læse dem?

Tym.

Ja gierne!

Hemming.

Der er Sighvats.

Tym (læser).

„I den Kraft som Himlen skiænker
Jordens bedste Dødelige,

Blander sig dog Svaghed tit.
Modgang sprænge Smaaheds Lænker,
Svinge Dig til Aanders Rige!
Da kan Du med Sandhed sige:
Siælen hersker kongefrit!"

Hemming.

Oprigtig talt: Jeg finder dette Digt
En Smule næsviist.

Tym.

Steens?

Hemming (rækker ham det).

Ja det er bedre.

Tym (læser).

„Hvor kan en Helt i Norden,
Med Magt, som Faa paa Jorden,
Om Fremtids Held vel spørge?
O Knud! hvor kan Du sørge,
Du største Drot i Nord?
Alt kan Du overbyde,
Hver Modstand kan Du bryde.
Naturen selv maa lyde,
Maa skiælve for Dit Ord!"

Hemming.

Det er en Hylding; saadan bør det være.
Ei sandt?

Tym.

I siger jo, I synger Sangen
For at fordrive Kongens dybe Tungsind,
Og faae ham — om just ikke til at lee —
Dog til at smile lidt?

Hemming.

Det ønske vi.

Tym.

Ja saa maa dette Kvad vist foretrækkes.

Hemming.

Nu er jeg rolig, naar Du siger det.
Du er hans Yndling; Du forstaaer Dig bedst
Paa hvad han ynder.

Tym (smilende).

Det er ikke sagt.
Jeg indestaaer for Intet. Kongens Smag
Er ikke altid min.

Hemming.

Jo bild mig det ind!
(Gaaer.)

Steen Skafteson kommer fra den anden Side.

Tym.

Hvad fattes Dig? Du seer jo saa forknyt ud,
Som om Du havde væltet Kongens Ølkruus.
Og har dog vundet Prisen!

Steen.

Ja det har jeg,
Og ingen Moderssiæl har hiulpet mig.
See her er Ringen! Den er kun til Fingren,
Men det var ogsaa blot fra Stalleren;
Jeg tænker, Kongen gi'er mig een til Armen,
Hvis Kvadet huer ham.

Tym.

Det giør han nok!
Maaskee til Halsen med.

Steen.

Du giør mig ræd —
Tym Du forfærder mig. — Troer Du maaskee,
At ogsaa dette Kvad er altfor kort?

Tym.

Dets største Skiønhed er, at det er kort.

Steen.

Du spøger i Utide. Troer Du, Kongen
Vil tykkes om det?

Tym.

Sikkert! Blier han vred,
Og fordrer atter, du skal digte meer,
(Hvad ikke dog jeg kan tiltroe hans Viisdom),
Saa skal jeg bede Sighvat om at skrive
Dig noget Bedre.

Steen.

Ja men, Tym! Du glemmer,
At det er reent imod hans egen Fordeel,
Ifald jeg vinder.

Tym.

Nei, paa ingen Maade.
Det er jo store Skialdes bedste Seier
At overgaae sig selv.

Steen.

Men jeg ham skiller
Jo ved den Ring, som han har selv fortient.

Tym.

Ja Du har Ringen, han Fortienesten.
Hvordan det gaaer, — han fik dog Broderparten!

Steen.

Men det maa holdes hemmeligt.

Tym.

Forstaaer sig!
Det er en aabenbare Hemmelighed,
At Du Dig pynter steds med laante Fiær;
Hvo ei det veed, faaer aldrig det at vide.

(De gaae.)

Hemming kommer med **Hoffrøkenerne**, lidt efter lidt følge de andre **Hoffolk** efter.

Hemming.

I kiære Jomfruer og hulde Møer!
Nu sørger ei for meget over Emma.
Vel sandt, hun var vor Dronning; men hun er
Det ikke meer. Og hun er ikke død!
Ja var hun død, det var en anden Sag;
Men kun en egensindig Grille skiller
Ved Kronen hende, Kongen ved sin Viv.
Han elsker hende vel endnu desværre;
Men Elskov er en Lidenskab, der svækkes
Ved Frastand, og som Nærhed giver Tønder.
I ere Kongen nær, I ere smukke —
Her giælder det kun rigtigt at slaae Ild.

Der kommer han! Han seer forstyrret ud,
Nedslagen, bleg. — Og dog han feire vil
En Fest, og har befalet hele Hoffet
At samles her i bedste Prydelser.
Og Veiret er saa mørkt som han er selv!
Det trækker op til Torden, vi faae Regn.
Og dog en Fest! — Det er en Ynk, i Sandhed,
At være Staller i deslige Forhold.

Knud kommer i Kroningsdragt, men bleg og med blottet Hoved. I det han træder ind synger Choret Steen Skafteſons Sang.

Athelwin, Hakon og **Hemming** knæle og række Kongen Kronerne.

Hemming.

Hvad Skialden synger, høit gientage vi:
„O Knud! hvor kan Du sørge?
Du største Drot i Nord!

Alt kan Du overbyde,
Naturen selv maa lyde,
Maa skiælve for Dit Ord."

Mængden.

Naturen selv maa lyde,
Maa skiælve for dit Ord!

Knud alvorlig).

Jeg takker Eder for Jer gode Mening.
I har særdeles høie Tanker om mig.
Men det er vel, en Drot har Folkets Tillid. —
Ha hvilke skiønne Kroner!

Hemming.

Danmarks,

Hakon.

Norges

Athelwin.

Og Englands.

Hemming.

Som forene sig til Een,
At smykke, Knud! din kongelige Tinding.
(Han sætter dem sammen, Knud sætter den tredobbelte Krone paa sit Hoved.)

Knud.

Jeg takker Eder for den sieldne Pryd!
Og nu skal Festen ogsaa strax begynde.

Hemming.

Tilgiv mig, høie Drot! — hvori bestaaer den?
Du har endnu ei talt et Ord derom
Med mig, din Staller, og det er min Pligt
At tilberede Hoffet slige Fester;
Men da jeg ikke veed —

Knud.

Behøves ei!
Den er alt tilberedt. Vi gaae tilsammen

En Vandring giennem Skoven ud til Stranden.
Det glæder mig, at see Jer alle pyntet
I bedste Stads. Jeg selv har ogsaa taget
Min Høitidskiortel paa.

Hemming.

Men, store Konge!
Jeg frygter, vi faae Regn.

Knud.

Det har ei Nød.

Nogle.

Det bliver et Guds Veir.

Hemming.

Med lysgraa Rand
Staae sorte Skyer over Mark og Søe.

Knud.

Nu — et Guds Veir, er godt. Kan man vel ønske
Sig bedre Veir, end det, der kom fra Gud?
Saa følger alle Hirdfolk mig til Stranden,
Med Spil og Klang! Men glemmer ei, for alting,
Uagtet Storm og Regn og røde Lyn,
At gaae nøiagtigt efter Eders Rang!
Thi derpaa kommer det just an idag.
(Han gaaer med Hoffolkene.)

Hemming.

Jeg veed ei hvad jeg sige skal om Kongen
Idag; — og derfor tier jeg bomstille!
(Gaaer.)

En Hytte.

Emma. Aldgitha.

Emma.

Bedrøveligt fornye vi vort Bekiendtskab;

Jeg — Bretlands Dronning før, Du Bretlands Brud!
Med Edmund misted Du den Krone, som
En stakket Tid jeg deelte med hans Fader,
Som Knud mig gav igien.

Aldgitha.

Bestænkt med Blod.

Emma.

Som jeg nu tager af et skyldfrit Hoved,
Fordi den ikke længer hædrer mig.

Aldgitha.

Besynderlig din Skiæbne var, Veninde!
Men aldrig har jeg kunnet ret forstaae,
Hvorledes Du gav denne Eventyrer
Din Haand.

Emma.

Forundre burde det Dig meer,
Hvordan jeg ægted Ethelred, den Gamle,
Den Svage, Feige. Men jeg lød min Fader,
Og da min første Husbond døde, lød jeg
Mit eget Hierte.

Aldgitha.

Det bedrog Dig.

Emma.

Knud
Er deilig og elskværdig, mild og tapper.

Aldgitha (mørk).

Ja — mild!

Emma.

Du dømmer ham for strengt, Aldg tha!
Du troer ham skyldig i din Edmunds Død.

Aldgitha.

Jeg troer det ei; man troer ei, hvad man veed.
Lettroende! Du troer uskyldig Knud,

Og dog forlader ham, og gaaer i Kloster.
Han har ei heller dræbt Ulf Jarl?

Emma.

Nei! Eadrik,
Hans onde Engel, han har dræbt dem begge.

Aldgitha.

En saadan Engel vælger Mennesket
Sig selv; og Diævlen har ei Magt i Hiertet,
Naar ikke Villien først forlader Gud.

Emma.

Der har Du Ret! Og det er ogsaa Grunden,
Hvorfor jeg flyer fra Knud og gaaer i Kloster.
Thi uden Tro og Gudsfrygt i sit Hierte
Giør ingen Drot lyksalig Folk og Land.

Aldgitha.

Saa stemme vi tildeels dog overeens —
I Hovedsagen. —

Emma.

Vi vil leve sammen
Som gode Sødskende. Det Held, som Skiæbnen
Tillod os ei som Dronninger at øve,
Det vil vi øve nu i mindre Grad,
Som fromme Qvinder. O et Menneske
Kan meget, — selv indskrænket, naar han vil.

Aldgitha.

Han kan slet Intet, naar ei Himlen vil.

Emma.

Hvad Himlen vil, det grunder Du ei ud,
Det lærer Dig din egen gode Handling.
Vi vil besøge Fattige; vi gaae
Fra Klostret ud som Lægeqvinder, Søster!
Som Gartnerskker og som Raadgiverinder.
Og Psalmer, hellige Legender vil

Vi skiænke stakkels Bønder. Hardeknud
Besøger mig, jeg lærer ham at læse, —
Med andre Børn!

Aldgitha.

Og røgter dem maaskee?
Nei, Emma, nei! Du faaer mig ikke med.
Slip gav jeg paa et herligt Helteliv,
Paa Kiærlighed, paa Livets Ungdomslyst;
Men Usselhed kan ikke trøste mig;
Og jeg nedværdiger mig ei til Tærne,
Fordi jeg ingen Dronning blev. Min Stav
Er brudt for dette Liv. Saa vil jeg vandre
Til Døden værdigt. — Gravsang, Miserere
Skal vorde nu min Fremtids Brudekvad.
Nu er mig Kirken kun en Dødens Hvælving,
Hvori jeg levende begravet sidder;
Martyrerne mig vise blodige Saar,
Som Edmunds, da han faldt for Nidingspilen;
Det er den Rose nu, som blomstrer mig.
Af Roser fik jeg kun den nøgne Torn;
Den vikler sig omkring min Frelsers Hoved;
Den presser Brodden i mit eget Hierte.
Dog er det ikke brustet plat endnu;
End er der Kraft og Mod i dette Hierte.
Eet Hverv det har endnu paa denne Jord,
Saa fanger Hiertet Ro. Men jeg Dig bliver
Langt mindre kiær maaskee ved denne Ro;
Thi, som det lader, daares Du endnu
Af Verdens Synder og Forfængelighed.

Emma.

Een Svaghed har jeg end for dette Liv;
Og den tilgive Gud! Jeg har ei sagt ham
Farvel, — og jeg kan ikke sige det;
Thi som han farer, farer han ei vel;

Men see ham vil jeg dog endnu engang —
For sidstegang. — Han kommer her forbi.
Med alt sit Hof igiennem Skoven gaaer han
Til Stranden, som er nær, har man fortalt.
Bag Busken vil jeg see den stakkels Knud
I al sin usle Jordens Herlighed,
For sidstegang; — saa gaaer jeg i mit Kloster.

Aldgitha.

Det regner og det tordner; troer Du, Knud
Sig vover ud i saadant Veir?

Emma.

Spot ei!
Din Vrede han fortiener, ei din Spot.
Tys! Hører Du ei Lyd af Fløiter, Krumhorn?
Han kommer. — Jeg begriber selv ei hvi!

Aldgitha.

Maaskee vil han aftvætte sine Synder.
Men ige Pletter sidde fast i Huden,
Afvaskes ei med Vand, som faldt fra Himlen.
(Sagte)
Forbrydelsernes Lud — er Hierteblod.

Emma.

Hvor dybt bevæge disse Toner mig!

Aldgitha.

Ha, svage Søster! knap jeg kiender Dig.
Est Du en Christen? Dronning? en Heltinde?

Emma.

Aldgitha! Jeg er Hustru — Moder — Qvinde!
(De gaae.)

Skoven med Strandbredden i den nære Baggrund.

Under en styrtende Regn og et frygteligt Tordenveir med hyppige Lyn, hvis Virkning og Majestæt en prægtig Symphonie udtrykker, kommer Kong **Knud** i Optog med sit Følge. Først en Skare Musikanter; derpaa Stridsmænd med Hielme og Landser; saa Munke. Foran **Biskoppen**, som i Ordensdragt bærer et stort Guldkors, gaaer **Tym** og svinger et Røgelsekar, som Chordreng, men med Banneret i Arm. Strax efter Bispen følger Kong **Knud** med den tredobbelte Krone; derpaa følger Hoffolkene; Herrer og Fruer. Tienere og Tærner slutte Toget.

Knud,

(naar han er kommen midt paa Skuepladsen raaber i stærk Bevægelse):

Holdt, holdt! Her dvæle vi.
(Musiken tier og Toget standser)
Her har Naturen
En prægtig Høisal, hvælvet Bøgekirke;
Og Havets Kirkegaard staaer fuld af Grave,
Med Høi ved Høi, skiøndt uden Skrift og Navn.
Her vil vi standse Toget. — Da I troe,
Jeg er en Helt, som overbyder Alt,
Naturen selv, og faaer den til at lystre,
Saa vil jeg vælge her min Kroningssal. —
Maaskee forundres I, at jeg udjager
I bedste Pragt Jer i et Styrtebad?
Der findes vistnok Mange blandt Jer nu,
Der ansee det for Vanvid, troe: Kong Knud
Har tabt Forstanden? — I Kortsynede!
Naar har jeg vel viist meer Forstand og Kløgt?
Thi — skal jeg give Jer en Prøve paa
Den Herremagt, som I saa høit beundre,
Kan jeg da vælge bedre Tid og Sted,
End her, hvor Stormen raser som en Jette,
Der har afslidt sin Lænke, Bølgerne

Vildt fraade, skiære Tænder, som da dybt
I Mulm fra Himlen styrted Lucifer?
Hvor Ilden hvirvler kaad i Vandets Favn,
Som paa den første Skabningsdag, da Herren
Ei havde vristet Elementerne
Med Almagtsarmen kraftigt fra hinanden? —
Men jeg skal tæmme dem! — Bring mig min Stol!
Min Kongestol — af Guld og Ædelstene. —
Bring mig min Throne!
(Stolen bringes, han sætter sig.)
Række mig mit Spir!
(Det gives ham.)
Her sidder Knud den Store paa sin Kongstol!
Og nu befaler jeg Dig, vilde Kraft!
Som vover i mit kongelige Paasyn
At giøre slig en uforskammet Larm,
Og glemmer reent den Ærefrygt, Du skylder —
Tie for mit Bud! Ydmyg Dig Hav og Himmel!
(Et stærkt Tordenskrald lyder, en Lynstraale slaaer ned i en gammel Eeg, som Kongen sidder under, saa at den brister, og en stor Green styrter lige ned for hans Fødder. Havet svulmer frygteligt og overskyller Stranden.)

Knud (reiser sig rørt).

Det har ei dræbt mig!
(Kaster Septeret og folder sine Hænder mod Himlen.)
Han forstod min Spøg!
Jeg har ei spøget med Hans Herlighed,
Men kun med Eders taabelige Smiger.
(Vender sig til dem Alle og seer med et giennemtrængende Blik paa dem.)
I Sandhed! Hver en Christen burde vide,
At der er Ingen mægtig uden Gud.
Han danned Himlen, han lod Havet glide
Med evig Vexel ved sit stærke Bud.
Han ene mægter Luft og Hav at tvinge;
Mod hans er al min Vælde saare ringe.

Og derfor Ham tilhører denne Krone.
Hans Naade laaner mig kun Brug deraf.
Jeg syndet har, jeg vil min Synd forsone;
Jeg bærer den ei meer, ei til min Grav.
Nei, den skal straale ved den Tornekrone,
Som Livet sine bedste Roser gav.
(Vinker Bispen, som kommer med Korset.)

Knud
(hænger Kronen paa Korset).
Her hænger den! Mit Bryst har atter Freden.
Fra nu af herske kun Uskyldigheden!

Aldgitha træder hurtig ud af Krattet med **Emma** ved Haanden; hun fører hende hen til **Knud.**

Aldgitha.
See, Knud, her af din Daad den første Frugt!
Jeg bringer Dig din ædle Viv tilbage.
(Tager heftig Daggerten ud af Barmen.)
Her — Edmunds Daggert —!!
(Stirrer paa Kronen der hænger paa Korset og siger sagtmodig.)
Jeg har ei den brugt.
Du som et Minde venligt den modtage!
I Bretland, som i Danmark, straale smukt
Dit Fremtidsnavn! Sig Ingen skal beklage!
Aldgitha gaaer i Kloster nu fornøiet. —
For Korset, Knud! har sig din Krone bøiet!
(Hun gaaer.)

Emma
(omfavner Kongen).
Min elskte Ven! jeg ei forlader Dig!

Knud.
Da jeg fandt Himlen — da gienfandt Du mig!

Væringerne i Miklagard.

(1826.)

Romanos Argyros, Keiser i Grækland.
Zoe, Keiserinde.
Maria, hendes Frænke.
Georgios Maniakes, Overæteriarch for den græske Hær.
Simeon, Protovæstiære, eller Marskal.
Harald Haarderaade, Drot fra Norge, Væringernes Høvding.

Ulf Ospakson,
Haldor Snorrosøn,
Tiodolf,
Erik,
Edmund,
Kolskæg og
Flere
} Væringer.

Elisif, Fyrstinde af Garderike.
Ragnvald, hendes Følgesvend.
En gammel Eremit fra Syrien.
Dione, Zoes Fortrolige.
Doris, Marias Kammerpige.
En Fisker.

Leander,
Hiero,
Menalkas,
Kleophas,
Diogenes,
} græske Borgere.

Et Drømmebilled.
Chor af unge Piger og af Væringer.

Handlingen foregaaer i Konstantinopel, omtrent Aar 1037.

Første Handling.

Hal i Keiserborgen. Laokoons Gruppe i Baggrunden; langs med Væggene flere Billedstøtter, heriblandt Apollons i Forgrunden.

Zoe. Georgios.

Zoe.

Velkommen Ven Georgios, min Frænde!
Jeg seer Dig, efter heldigt Seierstog,
Tilbagevende med den tappre Harald,
Paa stolte Snekker, til Konstantinopel.
Alt Famas Tunger Eders Roes forkyndte,
Før I kom hid. Har Middelhavets Røver,
Har Saracenen ei i Africa
Og paa Sicilien smagt Eders Sværd?
Dog dæmrer Skyen dunkel paa din Pande;
Du ligner ei den Helt, som Seier vandt.
Hvad har forstemt Dig? Tal oprigtigt Ven!
Est Du fortredelig, fordi en Modvind
Dig giorde vanskelig Indseilingen
Til Bosporos? Der krydser Strømmen stridig;
Men Overflødighedens gyldne Horn

Gav ingen Kiøl, fra Afrika til Thule,
Meer sikker og meer yndig Ankerplads.

Georgios.

Min Keiserinde! Ingen Modvind har
Forstemt mig.

Zoe.

Dog, forelskte Helt! Tilstaae
Oprigtig, gierne havde Du i Morges,
Den første Mai, da Pigerne, — din Skiælm,
Du vidste det, Maria førte dem; —
Da de forsamled sig i Morgenrøden,
Ved Solens Opgang, efter gammel Skik,
At plukke Primler smaa i Morgendug; —
Tilstaa: Du vilde overraske hende,
Med gyldne Snekkers pludselige Bram;
Hun skulde række Dig, som Seiervinder,
Den første, friske, dugbesprængte Krands.
Men Euros, Notos var misundelige,
De stækked Vingerne paa dine Seil;
Og først i Mørkningen, i Eensomheden,
Fandt Ankeret sin Grund.

Georgios.

Nei, min Fyrstinde!
Endskiøndt jeg længtes efter Dig, Maria, —
Det var ei denne Sinken, som forstemte,
Det var ei Primlers Krands, jeg vilde vinde;
Men reent ud talt: den Fiende hader jeg,
Som vil berøve mig min Laurbærkrands.

Zoe.

Hvo vover det? Og er I ikke To,
Som eie den og kan forsvare den?
Georgios Maniakes, Grækers Helt,
Og Harald Haarderaade, Nordens Kæmpe.

Mon selv Misundelsen med giftig Braad
Tør nærme sig et saadant Heltepar?

Georgios.

Og dog —

Zoe (opbragt).

Siig frem! Hvo er den Niding her,
Som vover strax, ved første Blomsterhøst
Af vunden Roes, at kaste Tvedragtsfrø
I mine Urtebed? Ved alle Helgene,
Lang — lang Tid nok vi maatte taale Skam.
Vel, at som Christne vi ei hylde meer
De gamle Guder; — de foragted os!
Og naar paa Hyppodrom jeg stundom kiørte
Den store Kobber-Herkules forbi,
Det tyktes mig, som om han med Foragt
Saae ned fra Støtten paa min Purpurkaabe. —
Hvo er den Niding? Blænder Eders Roes
Hans Øine? Ha! saa kan han miste dem,
Og Livet med, ifald han tirrer mig.

Georgios.

Indvortes Giæring er den værste Fiende,
Som virker vist til Død — Forraadnelse.
Ja — var vi To! Men vi staae Een mod Een;
Og det er Harald Haarderaade selv,
Fyrstinde, denne stolte Eventyrer,
Som vover at beklippe mig min Krands.

Zoe (forundret).

Hvad? Harald! Harald? Ham forklager Du?
Det græske Kæmpelegems høire Haand
Er Dig imod?

Georgios.

Fordi han kalder mig
Den Venstre.

Zoe (leer).

Væringerne, veed Du vel,
Er vittige og muntre; Deres Spøg
Man aldrig tage maa for Alvor.

Georgios.

Alvor
De tage selv for Spøg.

Zoe.

Fordi et Indfald
Og en Bedrift er dem fast lige let.
Misundelsen, min Ven, her kommer altsaa
Formodentlig fra Dig. Siig Haralds Brøde!
Hvormed har han fornærmet Dig? Hvad har
Han sagt Dig?

Georgios.

Intet! Det er just det Værste.
Han spotter mig, fordi jeg kun er liden
Af Væxt; men var vel Alexander stor,
Som Verden overvandt? Fiirskaarenheden
Udholder mindre tit, end smidig Lethed.
Han taler aldrig med mig, den Forvovne;
Giør hvad han vil, og naar jeg Noget vil,
Som ikke huer ham, leer han mig ud;
Han drager fort med sine Væringer,
Og jeg er nødt til, flux at følge med,
Hvis Hæren ei skal skilles ad.

Zoe.

Udfaldet
Har viist, han ledte Hæren aldrig vild.

Georgios.

Kom han et nyt Sted hen, saa ilte han
At slaae sin Leir, hvor der var sundt og tørt;
Og Grækerne da maatte nøies med
At boe i Mosen.

Zoe (munter).

Den, som kommer først
Til Bækken, faaer først vandet. Hvorfor kom
I ikke først?

Georgios.

Ja hvo kan løbe vel
Omkaps med disse norske, danske Ulve?
Det er forunderligt! I deres Land
Der voxer intet, uden Iis og Riim
Paa Grenene: og dog de løbe kan
I Middagsheden her i tunge Brynier,
Som Intet var i Veien.

Zoe.

De er stærke
Og hærdede, som Romerne, dengang
De seired under Romulus.

Georgios.

Ved List
Har han jo næsten dog udrettet Alt.

Zoe.

Hvad siger ei Virgil? „List, Tapperhed,
Hvo spørger derom, naar det giælder Fienden?"
Dog slaaer man ikke stærke Saracener
Med blotte List; og fiirsindstyve Stæder
Har Harald sløifet, hører jeg.

Georgios.

Et Taarn
Med Muur omkring, og nogle usle Hytter
Man kalder strax en Stad.

Zoe.

Og har I ei
I Afrika forstyrret Fiendens Magt,
Og giort stor Fremgang paa Sicilien?

Georgios.

Jo; men den Ære deelte Græker med ham.

Zoe.

Og nægter han da det?

Georgios.

Han nægter Intet,
Han smiler kun. Fordømte Smil!

Zoe.

Og hvis
Din skumle Pande jeg nu selv fordømte
Mig meer utaalelig end Haralds Smil?

Georgios.

Hvorledes vandt han mangen Stad? Etsteds
Han grov sig under Jorden som en Muldvarp,
Med sine Væringer, og kom just op
I Giæstesalen, hvor man sad og svired.
Da var det let at klappe dem som Fluer!
Een Stad afbrændte han ved Fuglefangst:
Bandt Svamp og Spaan ved unge Fugles Vinger
Da nu de smutted ind bag Tagene
I deres Reder, brændte Byen af.
Da blev ham Seiren let. Dog allerværst
Var sidste Eventyr.

Zoe.

Hvorledes det?

Georgios.

Det hedder sagtens: Væringen er Christen;
Men vogt Dig, Keiserinde, tro ham ei!
Jeg frygter, det er skiulte Hedninger,
Der vel fortiente, man udrødded dem,
Som fordums Tid Paulicianerne.

Zoe.

Hvad synded Harald imod Christendommen?

Georgios.

Da han ei Byen overvinde kunde
Paa ærlig Viis, anstilled han sig syg,
Og endelig da døde han, til stor
Bedrøvelse for alle Væringer.
Nu bad man om Tilladelsen, at jorde
Hans Liig i Kirken. Han er saare riig,
Og Præster og Prælater, stakkels Folk,
Af Kiærlighed til deres gode Kloster,
I Haab om muligt dog at arve ham,
Tillod hans Jordefærd. Man bar ham ind
I Procession, med Hymner og med Lys,
Ad Stadens Port; hans Kæmper fulgte Liget.
Men neppe stod i Kirken Haralds Skrin,
Før han sprang ud af Kisten med sin Glavind
Og giorde røddeligt omkring sig brat.
Hiælp alle Helgne! hvilket Slagteri
I Kirken, for Guds Altar. Var det Ret?
Jeg spørger, min Fyrstinde, var det Ret?
Bør man bedrage Gud for verdslig Roes?

Zoe.

Og Munkene for Guld, som de har ventet
Med Griskhed efter? Det var blodig Synd!
Hvor vover Sinon atter vel at nærme
Sig Fienden i et eventyrligt Skiul?

Georgios.

Det er en anden Sag! Sinon var Hedning,
Men Harald er en Christen. Der er Forskiel
Paa Hest og paa Liigkiste; dog tilstaaer jeg:
Til begge hører der en Hestelykke.

Zoe.

Min Ven, jeg mærker hvor Kothurnen trykker.
Betving din Vrede, din Misundelse
Misundelsen kun kommer her fra Dig.

Ei Harald styrter Du; hold Dig ved ham!
Og undergrav ei Klippen, som i Faldet
Tog Dig i Dybet med. Est Du ei Sol,
Find Dig beskedent i at være Maane!
Du fik dit Lys fra ham, og lyser selv,
Naar han er ei tilstede. Ganske borte
Fra ham, Du blev en mørk Planet. Skiøn paa
Din Lykke! Jeg har lovet Dig til Brud
Min Frænke her, den deilige Maria.
Vind hendes Hierte; deel saa broderlig
Med Harald Haarderaade din Triumf;
Og giør mig ei i denne Keiserborg,
Hvor jeg har Sorger nok, Ulykker fleer!
(Georgios hilser dybt og gaaer.)

Dione, (som har holdt sig tilbage og er gaaet ind i Sidegalleriet, kommer nu igien, naar Georgios er borte).

Zoe.

Du Svage! Er det Takken, Harald nyder,
Fordi han deelte Æren med Dig? Est
Du een af de nedsaaete Dragetænder,
Der troer at voxe til en Mand i Harnisk,
At fælde Jason? Nei, ved Grækenlands
Ældgamle Guder, ved det hellige Kors!
Jason skal faae det gyldne Skind. Medea —
Medea er der end, hun elsker ham;
Og Nordens Helt vil ikke lønne hende
Med Utaknemlighed, som Oldtids Hedning.

Dione.

Ifald kun ei det Rygte, høie Zoe!
Om Garderiksfyrstindens falske Død,
Modsiges af et andet, mere sandt.
Man siger, at en ny Flok Væringer
Er end i Vente, kommer alt idag.

Zoe.

Du giør mit Blod til Iis med din Formodning.
Dog — det har ingen Nød. — Og var det saa —
Ei Harald veed, hvo der udbredte Rygtet.
I tre Aar saae han ei sin Fæstemø.
Han elsked aldrig liden Elisif;
Ham tyktes vel om dette halve Barn,
I Garderike, hvor han kieded sig
Blandt Snee og Graner hos Kong Jarisleif.
Den Tid han havde intet seet endnu,
Som kunde vække hans Beundring; derfor
Behaged ham den lille norske Pige,
(Thi Ruriks Afkom er jo halve Normænd)
Med foldetsorte Skiørt, med Sølverkrands
Om Flætningen i røde Silkelidser.
Nu har i tre Aars Tid han levet i
Fortrolig Omgang med det Herligste,
Som Jorden eier. Sine Bielkehuse,
Med tættet Mos, har Marmorhallen faaet
Ham til at glemme, med sit Mosaik,
Fuldendte kostelige Billedstøtter;
Nu har han Skiønhed seet, og lært at fatte
Hvad Sieldent er. Et Aar alt har hans Brud
Jo været død for ham. Det falske Rygte
Jeg for en Sommer siden bragte ham.
Han græd ei ved det.

Dione.

Harald kan ei græde:
Men hvo har sagt Dig, at han ei kan sørge?

Zoe.

En Siæl, som Haralds, kan ei længe sørge.

Dione.

Maaskee han ei kan elske.

Zoe.

Han er Mand!
Ved Harald Haarderaad er intet halvt;
Den Mand er halvt kun Mand, som ei kan elske.

Dione.

Jeg hører Keiseren.

Zoe.

Saa lad os flye!
Medusahovedet, som Perseus bar
I Sølverskiold, forsteneд Ingen meer,
End det utaalelige Aasyn mig.

Dione.

Den gamle Herre næsten gaaer i Barndom;
Hvor kan det Latterlige, min Fyrstinde,
Forstene Dig?

Zoe.

Jo, naar den grumme Skiæbne
Dertil mig binder med en evig Lænke,
Nedværdiger mit Væsen, til at lide
En daglig Tvang i den Forhadtes Nærhed.
Men ved det hellige Kors, som Helena
Fra Jorsal bragte til Konstantinopel:
Snart skal jeg sprænge Lænken eller døe!

(Gaaer med Dione.)

Romanos Argyros kommer med **Simeon** og med en gammel graahaaret **Eremit**.

Romanos.

Her, fromme Herrens Mand! er Keiserborgen.
Besee den, om Du vil, i alle Kroge,
Foragt den, om Du kan! Jeg veed det nok,
I Ørkens Eremiter, som har tilbragt
En tyve, tred've Aar, med at nedknæle
For Korset, i en mørk og fugtig Hule,

I ændse Sølv og Guld og Ædelstene,
Marmor og Elfenbeen, kun saare ringe.
Dig, fromme Fader! gaaer det, — Hedenskabet
Fraregnet, — som Diogenes; og mig,
Romanos, ligerviis som Alexander:
Hvis ikke jeg var Grækenlands Despot,
Jeg vilde være Syriens Eremit.
Jeg haaber, at Du bliver hos os her
En feie Tid, og Guds Velsignelse
Vil skiænkes os derved. Og naar Du gaaer,
Saa rækker jeg Dig glad en Tærepenge
Paa Veien med.

(Sagte til Simeon)

Det byder Politik!
Deslige hellige Gubber maa man smigre.

Eremiten.

Jeg takker Dig! Vel har for lang Tid siden
Forfængelige Sværm jeg Ryggen vendt;
Dog morer det mig end, for sidstegang,
At giennemvandre disse gyldne Sale;
At see de døde Afgudsbilleder
Staae der, forstenet blegt i deres Vanmagt,
Fra den Tid Christi Lære Seier vandt.

Romanos.

Saa see Dig om! Og ikke sandt? Du spiser
I Aften ved mit Taffel?

Eremiten.

Mig kun nærer
Brød, Vand og Urter, i min Eensomhed.

Romanos.

Men, fromme Mand, imorgen følger Du
Mig dog i Kirken, til Trisagion?

Eremiten.

Ja, derfor kom jeg. Christendommens Fest

Ved Hedningernes Fald, var fra min Barndom
Min største Fryd. Min gamle Stemme skal
Indblande sig i Menighedens Røst,
Til Lovsang for den himmelske Sophia.
(Gaaer.)

Romanos.

Jeg haaber, Simeon, Du misforstaaer
Mig ei: det er ei dumt Bigotteri.
Din Keiser hylder ikke Mængdens Fordom;
Men man maa smigre Pøbelen. De Gubber
Tilbedes fast som halve Guder. Husker
Du end hin Søttehelgen, Daniel?
Saakaldt, fordi hans Bolig virkelig
En Støtte var, hvorfra i mange Aar
Han ei kom ned, men laae paa Knæe og bad;
Og hvor han nær engang var død af Kuld,
Hvis ikke hans Disciple havde tøet
Ham op med varme Svampe. Lod han sig
Ei dristig bære til Konstantinopel,
Da han af Stivhed meer ei kunde gaae;
Afsatte Basiliskos i et Oprør,
Og gav ham hen til skiændig Hungersdød?

Simeon.

Vel sandt! men det er nu saa længe siden.

Romanos.

Vi er ei blevne klogere, min Ven!
I denne Mellemtid. Hvo sørger vel
I slig en Hurlumhei af Vaabengny
For Kunster og for Videnskaber? Jeg
Giør hvad jeg kan.

Simeon.

Og det vil sige meget.

Romanos.

Der kommer Væringen med Keiserinden.

Nu er jeg ikke oplagt til at tale
Med ham, og mindst naar hun er der tilstede.
Han skal udbede sig en Audients,
Og ikke træffe mig tilfældigviis.

(Gaaer med Simeon.)

Zoe kommer med Harald.

Harald.

Den gamle Keiser har særdeles travlt.
Det giør mig ondt, at han har ikke Tid
At hilse mig; min Tid er ogsaa knap,
Og jeg har ikke længe Tid at dvæle.

Zoe.

Nu Harald! Længe nok, mig synes, har
Du tumlet om paa dristigt Eventyr;
Tid vel at hvile lidt paa dine Laurbær.

Harald.

Det er just det jeg meget længes efter,
Min Keiserinde!

Zoe.

Ha det glæder mig.

Harald.

Idag en vigtig Tidende mig bragtes,
Hiemkalder mig jo før jo heller.

Zoe (afsides).

Himmel
Og alle Helgne! Har han hørt maaskee,
At Elisif i Rusland lever end?

Harald.

Jeg ønsker at faae Hiemlov. Bleg, som Bast,
Din Fiende flygted for os, hvor vi kom;
Fodsaalen bar ham hastigt, og de Slagne
Paa Stranden laae, som store Dynger Tang.

Et stormfuldt Hav omtumler deres Been
Og Hoveder paa hviden Strand. Men nu,
Nu, længes Hiertet efter Fædrelandet!
Mig tykkes, hist de fierne Bierge vinke.
Jeg spørger de smaa Fugle hver en Morgen,
Som flyve did: „Vil I vel hilse Dovre
Fra Harald Haarderaade?" — Grækeren
Har mangen Sygdom, som den sunde Nordbo
Ei kiender til; der er kun een, som han
Ei pines af, og som anfalder os,
Og det er Hiemvee, høie Keiserinde!

Zoe.

Du kunde længes midt i Glædens Favn?
Hvorefter? Vinker Dig en Vinterørk
Fra Paradis?

Harald.

Kun der er Paradis,
Hvor Mennesket de første Dage nød
Uskyldighedens Stand; og det vil sige,
Hvor han nød Livet som et lille Barn.
Ærgierrighedens Engel driver os
Med Sværdet ud; da selv vi gribe Sværdet.
Til stærken Ungdom vie vi Bedrift;
Men kommer Manddom med sin brune Høst,
Da vil vi nyde Frugten, hvor vi plukked
De første Blomster, og da vinker mægtigt
Det gamle Fædreland.

Zoe.

Før vinkte Æren.
Behersles Harald nu af Sværmerdrømme?

Harald.

Nei, Keiserinde! Æren er endnu
Min Følgie som før, men den forenes
Med mine Hiertensønsker.

Zoe (urolig).

Tydeligt

Maa Harald tale, hvis jeg skal forstaae ham.

(Sagte)

Hvad vil han sige med sit Hiertes Ønsker?
Han spænder mig paa Pinebænk.

Harald.

Fyrstinde!

Jeg er en Søn af Sigurd Syr; min Broder
Paa Mødrene, den hellige Olaf faldt
Paa Stiklestad, da jeg var femten Aar.
Jeg stred alt med ham. Lykkelig undgik
Jeg Throndelagens Bønders Raseri;
Blev over Kiølen bragt til Garderike,
Til Konning Jarisleif —

Zoe (afsides).

Nu kommer det!

Belav Dig paa det Værste, bange Hierte!

Harald.

Blev Landeværnets Høvding hos ham, beiled
Til liden Elisif, som nu er død;
Christ være hende naadig i sin Himmel!

Zoe
(med et lettende Suk).

Det ønsker jeg af Hiertet med!

Harald.

Det Suk

Kom ærligt, høie Zoe! men beklemt.
Mistvivler Du om hendes Salighed?

Zoe.

Nei, nei! Nicephoros Phokas Datter Anna,
Som ægted Valdemar, indførte der
Den christne Tro; fra den Tid nyder ogsaa
Ruslands Barbar den evige Salighed.

Harald.
Hvis Nogen nyder den, da er det Hende;
Hun var alt her en god uskyldig Engel.

Zoe.
Et Barn endnu jo næsten! Men hvad meer,
Om dine egne Kaar?

Harald.
Det hørte med
Til mine Kaar, i Sandhed, at jeg misted
Min stakkels Fæstemø.

Zoe.
Men siden hun
Er død, hvad drager Dig til Norden nu?

Harald (smilende).
En anden Brud.

Zoe.
Hvordan?

Harald.
Som aldrig døer,
Som overlever alle sine Mænd;
Som trykker dem i kiærlig Favn, og dog
Er lige sund og ung og fager for
De Følgende: den gyldne Kongekrone.

Zoe.
En Kongekrone! Mon ei Keiserkronen
Formaaer at overstraale den?

Harald,
(uden at lægge Mærke til hendes Ord).
Et Budskab
Er bragt idag af megen Vigtighed:
Europas og vor Nutids største Mand
Og største Helt er død.

Zoe.

Hvem mener Du?
Jeg kiender kun een stor Mand, og han lever.

Harald.

Hvem?

Zoe.

Du!

Harald.

Jeg? Imod ham var jeg at regne
Som liden Taarnfalk mod en Kongeørn.

Zoe.

Siig da den store, ubekiendte Mand!

Harald.

Knud, Danmarks, Engellands og Norges Konge.

Zoe.

Man har fortalt mig om ham; han har giort
En Reise, hvis jeg feiler ei, til Rom.
Var han saa stor?

Harald.

Han var et Menneske!
Ei uden Synd. — Misundelsen forgiæves
Hans Rygte vilde plette, mens hans leved;
Den skal ei gnave paa den Dødes Been.
Troer Du, der hører ingen Storhed til,
At vorde Danmarks, Bretlands, Norges Konge?
Knud var ei tapper blot, men viis og from;
Det lærte man, dengang, blandt Smigrerne,
Paa Skrømt han Havet tvang til Lydighed.
Med Vitherlagets Ret han bygte Landet;
Hans Thinglit var en Samling Ædelstene
Af Kæmper, som i Rolfs og Odins Tid.
Alt blomstred under ham! Ei Angelsaxen,
Ei Gudbranddalens Sønner følte sig
Ydmyged' ved at lyde ham. Og villig,

Og uforbittret, overlod jeg ham,
Som Den Natur bestemte til at herske,
Det Rige, hvortil dog min Fødsel gav
Mig større Ret. Men see, nu er han død!
Den store, stærke Sol er siunket ned,
Hvis Straaler dæmpede de mindre Lys;
Nu blinke Stierner atter frem i Mørket;
Hver griber kiæk til Sit, og jeg til Mit.
Min Brodersøn, den unge Magnus tænker
At fange Riget, efter Hardeknud —
Ham vil jeg ikke vige. Vi vil nappes
Om dette Bytte; lad saa Lykken raade!

Zoe
(i Tanker).

Naar agter Du da vel at reise bort?

Harald.

Strax, høie Keiserinde! Mine Landsmænd
Indtræffe her i Aften. De kan ventes
Hvert Øieblik. Saa lad imorgen tidlig
Mig drage bort! Derved undgaaes endeel
Besværlighed for denne gode Keiser,
For hans Senat, og for Georgios.
Man synger strax jo her Trisagion
I prægtige Sophiakirke, for
En vunden Seir. Nu troer jeg nok, din Husbond,
Og hvad der hører til hans nære Kreds,
Har intet mod at Seieren blev vundet;
Men — at en Fremmed vandt den, — ærgrer dem.
Misundelsen alt giærer hemmelig
I Mørke; jeg maa see, hvor jeg skal slaaes.
Saa lad mig reise bort, og glem mig ikke!

Zoe (rørt).

Jeg glemme Dig? Nei aldrig Harald! Men
Ved Gud, jeg vil ei heller miste Dig.

Oprigtigheden lærte jeg af Dig,
Hør mig! Jeg blues ikke ved at tilstaae,
Hvad mangen Viv vel skiuler i sit Hierte;
Men Den, som Harald Haarderaad skal agte,
Maa være noget værd, og eie Mod.
(Med Høihed)
Jeg elsker Dig! Jeg vil besidde Dig.
Du reise bort med dine stærke Kæmper,
Og lade mig i denne Sværm af Halvmænd
Tilbage, i en overflødig Vrimmel
Af Pragt, som skiuler føleligste Savn?
Nei aldrig! Heller døe! Jeg rækker Dig
Min Haand; jeg hæver Dig paa Konstantins
Ældgamle Throne. Glem de norske Fielde!
Den Verdensdronning, mægtige Byzants,
Der selv behersker tvende Verdenshave
Med tvende Verdensdele, skal Du styre,
Idet Du raader over Zoes Hierte.

Harald (forbauset).

Men — Gud og Mænd! — din Husbond lever jo!
Du est ei Enke.

Zoe (smertelig).

Enke! Den ei Enke,
Hvis Ungdomsvaar blev strax formælet med
En Nattefrost, der næsten dræbte mig
Hver Knup paa Haabets Blomst? Veed Du det ei?
Vil Du, jeg røbe skal min Faders Skam?
Den grumme Keisergubbe gik i Barndom,
Og paa sin Sotteseng tvang han Romanos,
Med Trudsel om sit Diesyns Forliis,
At ægte mig. Romanos lod sig skille
Ræd ved Eudocia sin første Viv,
Og rakte tvungen mig sin kolde Haand.
I Alting er vi saa forskiellige,
Som Dag og Nat, som Venus og Saturn.

Jeg — Ætling af den macedonske Stamme,
Han — blot Patricier. Jeg — frisk som Rosen,
Han — skiælvende, som Høstens visne Blad;
Sindssvag, forfængelig, raadvild og feig.
Nei, ved det hellige Kors paa Hyppodrom!
End er ei Skuespillet reent til Ende.
Min unge stærke Sol staaer i sit Solhverf,
Og der er endnu langt til Høstens Jevndøgn.
Mit Liv, jeg nyde vil din Sommerglæde!
Ei blot med Ædelsteen vil jeg bedækkes,
Som Offerdyr med Blomster, før det slagtes.
Og hvad er bedste Glæde for en Qvinde,
Ja for et Menneske? Kun Kiærlighed!
Og er det Nyt vel, at en ung Fyrstinde
Sig skilte ved en vranten Huustyran?
Semiramis! Kleopatra! Og Du,
Theophano — Forgiængerinde! styrk mig,
Og giv mig Kraft til dette raske Værk.

Harald.

Du myrde vil din Husbond?

Zoe.

Hvorfor myrde?
Lad Klosteret begrave! Har han Syn?
Hvor er det Syn, som jeg berøver ham?
Han gaaer igien, et luftigt Spøgelse;
Ved Graven vakler han og kan ei synke,
Kun Andre kan han hindre Nydelsen;
Hvad var min Synd, hvis jeg forkorted ham —
Ei nogen Dag engang, men høiest regnet
En Aftenstund, der er ham selv for lang?

Harald (fatter sig).

Det kommer mig uventet; — men din Kiækhed
Og din Hengivenhed for mig, Du Skiønne!
Jeg skatter — efter sin Fortieneste.

Zoe.

Du bliver altsaa her?

Harald.

Ja ja! Jeg bliver.

Zoe.

Forraader ikke din Veninde, Harald?

Harald.

Nei, nei! Vel veed jeg, hvad jeg skylder Tillid.

Zoe.

Jeg har talt meget, muligt altfor meget —
Stærkt blusse mine Kinder. Jeg er Qvinde!
Og skiøndt det Helteblod, som rinder kiækt
I mine Aarer, gav et Øieblik
Mig Mandens Mod, mig overrasker nu
Undseeligheden dog og giør mig svag.
Du skal ei svare mig! — Ei strax — ei nu!
Nei, raske Harald! Du skal ikke svare.
Maaskee imorgen, eller overmorgen —
Naar selv Du vil — naar vel Du har betænkt Dig.
Kun reise maa Du ei. — Og vær taknemlig!

(Gaaer.)

Harald

(seer med Foragt efter hende).

Forbryderske! — Det bliver Enden da
Paa Legen? Derfor har vi stridt som Løver,
For at en Qvinde efter eget Tykke —
Det er den Agtelse, som vises os,
Os Væringer, den græske Keisers Livvagt,
Os norske, danske Mænd, om hvem tilforn
Sydboen havde slige gode Tanker,
Hvad Troskab angaaer, at det Ord en Væring
Og Troskab, havde næsten een Betydning.
Maria, hulde Pige! havde Du
Beseiret ei mit Hierte, — aldrig var

Jeg vendt tilbage meer til Miklagard,
Til Sodom og Gomorra. — Men nu vil
Jeg frelse Dig fra den forhadte Brudgom,
Til hvem den kronbedækte Synderinde
Vil koble Dig. Fnys kun, Georgios!
Det er det sidste Puds, jeg spiller Dig.
Fnys, Zoe! vend din Hevn fra Keiseren
Til mig! — Saa reddes 'han; og vugget af
Min gyldne Drage, paa det sorte Hav,
Med vundet Guld, med elskelige Brud,
Jeg iler giennem Garderik og Sverrig,
Til Norges mosbegroete Kongesteen,
Og leer ad dine Rænker og din Hevn.

(Han gaaer; ved. Udgangen af Hallen møder han **Maria** og nogle græske Piger med Lyrer, de bringe Primelkrandse; **Harald** følger tilbage med dem.)

Chor.

Evig Naturen skiænker sine Gaver;
Jis ødelægger ei de græske Haver;
Vaaren, med Sangfugl, Zefir og Aurora,
Kommer med Flora.

Laurbærret grønnes deiligt end tilvisse;
Ak, men det pryder meer ei Heltens Isse;
Fiernt nu fra Thule, fra det kolde Belte
Drage kun Helte.

Jorden er venlig alle Skabtes Moder;
Skiønhed er Søster, Tapperhed er Broder;
Ei da forsmaa, Du Helt fra fierne Kyster,
Tak af din Søster!

Fienden, som fræk sig Grændsen havde nærmet,
Veeg for din Glavind! Du har os beskiærmet.
Modtag da Krandsen! Haabet den har bundet,
Du har den vundet!

(De række ham Krandsen.)

Harald (rørt).

I smelte mig! hvor kan man smelte Harald?
Jeg studser selv fast over disse Taarer,
Som Eders hulde Sang aflokte mig.
Man siger: Kun den Svage fælder Taarer;
Ved hellig Olaf, det er ikke sandt,
Den Stærke, mærker jeg, kan ogsaa græde.

Maria.

Du skiænker Svaghed din Medlidenhed.

Harald.

Maria, tal ei saa! Heel vel Du kiender
Din Almagt; under et beskedent Slør
Du trodser med den.

Maria.

Tilgiv dette Skridt,
Hvortil Beundring og Taknemlighed
Drev vore Hierter. Lidt, med mine Søstre,
Har jeg kun levet i den mørke Nutid.
I Palmeskyggen, Cedertræets Ly,
Skilt fra en daarlig Vrimmel, skued vi
Endnu det ynderige Grækenland.
For os Athenen ikke var forsvundet.
Dets Helte leved os, dets Digtere;
Og daglig fulgte vi Achil, Patroklos,
Paa lette Stridsvogn, giennem Slagets Tummel.
Da lærte vi at skatte Heltemod!
Og Døgnets Pragt vi at foragte lærte,
Naar med Nausikaa vi skylled Liin,
Og spilled Bolt paa kiøle Morgengrønning.
Forundret fandt vi i det Virkelige
Slet intet af det Store, Herlige,
Hvorefter vore unge Hierter længtes.
Fordærvelsen, det lumske Nidingsværk
Behængte sig med rige Purpurlapper;

Ei meer høimodig dog, end Tiggeren,
Der vilde prøve Kræfter med Odysseus.
Da, Harald! drog Du frem med dine Helte,
Og atter stod Achilleus for vor Siæl,
Kun mere from. Du bøier stolten Knæ
For Christi Kors; og aldrig kunde Du
Uædelmodig haane faldne Fiende,
Og slæbe Hektors Liig bag dine Hiul.

Harald.

Maria! kiære Pige, hør min Bøn,
Lad dine Legesøstre gaae tilside!

(Hun giver dem et Vink, de gaae.)

Harald.

Jeg pleier ei at undres over Modet,
Dog veed jeg selv i dette Øieblik
Ei hvor jeg faaer det fra. Du skiænker mig
Din Yndest, og det glæder mig af Hiertet,
Maria! thi mit Hierte elsker Dig.
Til Omsvøb er her ikkun liden Tid,
Og jeg forstaaer mig ei paa kunstig Tale.
Jeg er en Bonde fra det norske Field,
En halv Barbar mod Dig; jeg ved det Pige!
Men ærlig, biærv og trofast. Kan Du nøies
Maria med en Mand, — ei meer, ei mindre, —
Der er min Haand! O tag den! Den blev fri,
Da Døden tog min liden Elisif.
Kan Du forsage denne stolte Pragt,
Og drage, med en Skare Væringer,
Til fremmed Himmelegn og fremmed Sprog?

Maria (kierlig).

Ja, Harald! Jeg vil svare Dig, min Helt!
Med lignende Oprigtighed — jeg kan.

Harald.

Og vil Du gierne?

Maria.

Ja, jeg vil det gierne.

Harald.

Saa er jeg lykkelig. Din Primelkrands,
Tag selv den, som en yndig Brudekrands.
(Han sætter den paa hendes Hoved.)
Men reise maae vi fra den fæle Zoe.

Maria.

Og fra den nedrige Georgios.
Jeg drager med Dig, hvor Du vil.

Harald.

Og hvis
Jeg alt imorgen vil? Imorgen Nat?

Maria.

Jeg eier Intet, er en fattig Slægtning
Af Keiserinden, har indpakket snart.
Alt hvad jeg havde, var et kiærligt Hierte;
Det er ei længer mit, det hører Dig til,
Du tog det dog jo med Dig, naar Du reiste.

Harald.

Saa est Du da min Brud. Giv mig et Kys!
(Idet hun vil kysse ham, træder den gamle **Eremit** ind igien og raaber):
Kys hende ei, hvis Du har hende kiær!
Brænd ei et Saar i hendes unge Hierte,
Som Du kan ikke læge.

Harald.

Hvo est Du?

Maria.

Den fromme Eremit fra Syriens Ork?
Ak, hellige Fader!

Eremiten.

Gak herfra, Maria!

Maria.

Farvel, min Harald! Jeg maa lyde her;
Men aldrig skal jeg glemme Dig! Saalænge
Mit Hierte banker, skal det elske Dig;
Og hvor Du drager hen, jeg følger efter!
(Gaaer.)

Eremiten.

Nei, ved den hellige Ansgarius,
Det giør Du ikke. Dæmp din Lidenskab,
Hvis ei, fortvivl, og vaand Dig i din Synd!

Harald.

Du røver mig min Brud?

Eremiten.

Nei tvertimod,
Jeg værner fredelig om hendes Ret.

Harald.

Jeg kan ei tyde dit Orakelsprog,
Maaskee din Vanvid. Thi jeg kiender nok
Jer gamle Sværmere! I Eensomheden
I tabe fast ved Grubleri Forstanden,
Og komme saa forrykt fra Eders Ørk,
For at beherske Konger, Keisere,
Med dunkle Magtsprog.

Eremiten (venlig).

Ven! jeg vil Dig vel.
Siig, hvilken Dyd Du agter høist i Verden,
Næst from Tilbedelse for Christi Kors?
Siig mig det Valgsprog, Væringerne skreve
Paa Korsets Fane?

Harald.

Troskab!

Eremiten.

Godt, min Ven!
Jeg redder Dig dit helligste Klenodie.

(Gaaer.)

Harald (forbittret).

Du redde mig? Du lære Troskab mig?
Troer Du, den kiække Fisker taber bleg
Sin fundne Perle strax igien af Skræk,
Fordi en Havmand truer? — Sieldne Perle!
Jeg fatter Dig i Kronens ægte Guld,
Og Du skal straale som dens bedste Smykke!

(Gaaer.)

Anden Handling.

Hallen som før.

Romanos Argyros. Simeon.

Romanos (pedantisk fornem).

I overmorgen holder jeg et Møde.
Lad Himmeltegnene, — det lærde Selskab, —
Forsamle sig! Lad Videnskabens Sol —
Jeg mener Præsident med Protocol —
Tilstede være! Lad af Dyrkekredsens
Tolv Fakulteter ei det mindste mangle.
Alt maa gaae ordentligt. Philosophien
Har Krebsens Tegn, Jurisprudentsen Tyrens,
Theologien Skorpionens, Digtkunst
Vandmandens — og saa videre! Jeg agter
At læse selv en Undersøgelse:
„Om Brug i Krigen af den græske Ild."
Jeg haaber, det vil giøre Virkning.

Simeon.

Sikkert!
Hvor er den Keiser, der i sig forener
Saamegen Iver for det Vigtigste
Og for det Ringeste, som vor Romanos?

Romanos.

I Videnskaben, Ven! er intet ringe,
Naar man, som jeg, har drukket af Kastale,
Af Hyppokrene. See, Justinian
Berømmes for sin Corpus Juris, for
Pandecter, og for Institutioner,
Som han ei selv, men som Tribonian
Og andre lærde Mænd har skrevet for ham!
Jeg skriver selv; og dog maaskee berømmer
Mig Efterslægten mindre. Lad saa være!
En Philosoph bør handle, virke blot
Af Kiærlighed til Tingen. — Lad Homer
Paa Slangehuden rulles ud imorgen!
Man siger, Væringerne komme snart;
De pleie da, blandt andre Herligheder,
At see Bibliotheket. Læse kan de
Vel ikke; men det imponerer dem.
Jeg holder meget af at imponere,
Især Barbarer uden Aandskultur.

Simeon.

Ja, naar de see de sex og tredve tusind
Femhundred Bind —

Romanos.

Og naar de see Homer
Paa Slangehuden — hundredtyve Fod lang —

Simeon.

Det vækker Ærefrygt. De undersøge
Vel Huden ei saa nøie, mærke vel
Ei Sammenliimningen. I deres Viser
Lindormen spiller tit en vigtig Rolle;
Vi kan indbilde dem: Homer er skreven
Paa Hammen af en Lindorm.

Romanos.

Simeon!

Jeg liber ikke denne Spøgetone,
Og heller ei den Tvivl. Det er en Skat,
Saa stor som sielden. Det er virkelig
En Slangehud. Der gives slige Slanger;
Og paa mit Tog til Syrien —

Simeon
(sagte, spodsk i Keiserens alvorlige Tone).
Hvorfra
Jeg kom med uforrettet Sag —

Romanos.
Jeg hørte
Om slige Kæmpeslanger. — Men for ei
At blande her det Ene med det Andet:
Nu er da Harald kommen! — Han har seiret.

Simeon.
Saa hedder det; men spørg Georgios!
Det Tog, som skulde vorde Grækers Ære,
Blev meer til Grækers Skade, Grækers Spot.
Den halve Deel af vore Folk er dræbt,
Af Væringerne mangle saare faa.

Romanos.
De har en bedre Helbred, taale bedre
Forandring af Klimat, Strabads og Føden.
Det er en hæslig Feil af mine Landsmænd,
De er saa lækkermundede, saa kiælne.
Hvi gik Orest det i Sicilien
Saa slet, dengang min Formand Konstantin
Didsendte ham? Og hvorfor gik det siden
Andronikus ei bedre? Var det Feighed?
Nei, ved det hellige Kors! Men de forspiste
Sig i Meloner, Druer Appelsiner,
Og deraf døde de som Fluer. Have
Vi selv ei Frugter nok? Men det var hedt,
De vilde vederqvæges og forfriskes.

Nu kiøles deres Been forfriskede
Bag sorten Muld.

Simeon.

Hvad har vel Harald virket?
Sicilien er ikke vundet end,
Om end han brændte nogle Byer af
Og dræbte nogle Hedninger.

Romanos.

Nei, Nei!
Der vil desværre mere til; og vi —
Vi Græker har slet ikke Lykken med os.
Det fæle Varsel er ei heller glemt,
Den Lyd, som kom fra Bierget, fra Kusinos:
„Ulykke!" skreg det høit, som af en Qvinde;
Men kom man did, da hulkede kun Vandet
Af Biergets Indvold. Saadan blev det ved,
I flere Maaneder.

Simeon.

Et Qvindesagn!

Romanos.

Nei, jeg forsikkrer Dig, jeg hørte det
Af lutter Mænd, da jeg paa mine Tog
I Syrien —

Simeon (sagte).

Hvorfra jeg kom tilbage
Med uforrettet Sag —

Romanos.

Men — for at blande
For meget ei det Ene med det Andet —
Hvad giør jeg Harald til? Han maa dog lønnes.
Lad see: Sebastokrator, Cæsar! — Nei,
Det er for meget. Nei! Jeg tænkte paa —
Hvad synes Dig om Panhypersebastos?
Om Prosebastos?

Simeon.

Alt for godt for ham!

Romanos.

Nei, Keiseren maa lønne keiserligt.
Og skiøndt den Roes er overdreven, naar
Mit Folk mig kalder en Forening af
Augustus, Mark Anton og Antonin,
Maa jeg dog vise Høimod efter Evne.
Nei — Panhypersebastos, derved bli'er det.

Simeon.

Min Keiser! Du tillod din Ungdoms-Ven
Før mangt et dristigt Ord.

Romanos.

Tal, Simeon!
Jeg mindes, da jeg var Patricier
Saagodt som Du. Jeg veed, Du mener mig
Det altid ærligt. Tal, hvad vil Du mig?

Simeon.

Kun bede Dig: ei altfor ydmygt nu
At møde denne stolte Normands Hovmod.

Romanos.

Vær Du kun ikke bange! Vel jeg veed,
Hvad jeg mig skylder selv. Før gik jeg bort,
Fordi han her sig nærmed uanmeldt;
Før Du, min Protovestiære var
Tilstede, med dit Embeds Sølverstok.
Thi Formen, Formen er det Vigtigste. —
Godt — Panhypersebastos! Ved min Krone,
En herlig Titel! Men han skal dog føle,
At jeg er Keiser.

Simeon.

Denne gamle Skik,
At Væringen er fri for hvad vi kalde

Tilbedelsen, for Fodefaldet, huer
Mig ikke meget.

Romanos.

Heller ikke mig!
De kunde gierne knæle for en Keiser;
Dog, — det er gammel Rettighed.

Harald

(kommer munter).

Hil Dig og Sæl, min gamle fromme Herre!
Her har Du Væringer i Miklagard
Igien. Tilgiv, vi dvælte noget længe.
Men stærke Normand kan ei altid gaae
Med Øxen blot paa Skuldren for sin Keiser,
I Kirken, Borgen og paa Hyppodrom;
Ei blot forsvare Dig ved dine Sale;
Den ydre Kreds maa stundum fredes for.
Nu har vi luftet om Dig. Frække Hedning
Vil ei saasnart igien forstyrre Dig.
Snart nu afløser os en anden Flok,
Som hænger Breiden trofast paa sin Skulder,
Og staaer som ærlig Skioldvagt ved din Borg.

Romanos (vigtig nedladende).

Den Drot, som stammer fra Cæsar August
Og fra den store Konstantin, min Søn!
Vil altid vise sig erkjendtlig mod
Den Undersaat, som vil ham vel. — Du har
Udmærket Dig ved lykkelig Bedrift,
I Afrika og paa Sicilien.
Gud raader Lykken! Da jeg drog med Hæren
I Syrien —

Simeon (sagte).

Med uforrettet Sag —

Romanos.

Var jeg ei lykkelig. Men desto bedre,

Nu Bladet vendte sig. Din Tapperhed
Jeg lønner med en Hæderstitel, som
End aldrig nævntes før ved Bosporos,
De syv lyksalige byzantiske Bierge.
Knæl ned, min Søn! Tag min Velsignelse!
Jeg kaarer Dig til — Panhypersebastos!
En Rang, som endnu ingen Cæsar bar.

Harald.

Jeg takker Dig for Titlen, Herre Keiser!
Men lad mig heller staae. Velsignelsen
Er lige kraftig.

Romanos.

Vil Du ei, min Søn,
Nedknæle for din Fader, naar den Gamle
Velsigner Dig?

Harald.

Min ældste Fader, Keiser!
Er Gud i Himlen; Ham jeg knæler for.
Dig takker jeg af Hiertet for din Godhed,
Og sønligt vil jeg kysse Dig din Haand;
Men staaende. Det er en gammel Ret,
Forfædrene fra Nord mig gav i Arv,
Og ubeskaaret Arven jeg maa giemme
Til mine Eftermænd.

Romanos (fortrædelig).

Saa staa, Du Stolte!
Men tro dog ei, fordi Du nu kan kalde
Dig Panhypersebastos, at Du har
Den samme Rettighed, som selv Despoten.
Vel staaer den Titel Panhypersebastos
Strax efter en Augusts, en Cæsars Rang;
(Nærmer sig ham med Vigtighed og siger med Vægt)
Men — Purpurstøvlerne tør Du ei bære!

Læg Mærke dertil, Harald Haarderaade!
Du maa beskedent nøies med de grønne.
Og Diademet, eller Tiara smykke
Kun tør Despotens Isse. — Nu Farvel!
Jeg iler til Forretninger. Ei Sværdet
Alene kræver min Opmærksomhed;
Mig kalder Videnskaber, Industrie.
Imorgen sees vi ved Trisagion.

(Gaaer med Simeon.)

Harald (alene).

Jeg tilstaaer — han er ynkelig! Men derfor
Skal man dog ei forraade ham; om end
Man blev af Skiæbnen tvungen til at leve
Sin Tid med ham. En ulyksalig Tilstand!
Jeg kan ei nægte det. Men Alderdom
Og Skrantenhed vil snart befrie Fyrstinden,
Og hun skal ei forgribe sig paa Gubben.

(Smilende)

Din Panhypersebastos, store Keiser!
Skal redde Dig dit Liv, endskiøndt han ei
Maa gaae med røde Støvler og med Tiara;
Endskiøndt han selv ei bliver her tilstede,
Din Livvagt skal forsvare Dig. —

(Efter et Dieblik Taushed)

Mod Vold!

Men hvad forsvarer ham mod lumske Gift?
Der er ei andet for, — jeg maa forklage
Den grumme Zoe, naar med min Maria
Jeg er i Sikkerhed for hendes Rænker.
Thi hun er listig, som en smidig Orm,
Og jeg har ogsaa hende mistænkt for
Den gamle Eremit. Sandsynligviis
Et Værktøi kun i hendes lumske Haand. —
Hvor kan Forræderi dog føre Troskab

I Munden? — Ha men ingen hellig Kaabe,
I denne Tid, er Nidingsfærd for god,
Og ingen Vei til Maalet den for slet.
(Gaaer.)

Haralds Pallads, med en Buegang, som vender til Gaden.

Leander. Hiero. Menalkas. Kleophas. Diogenes.

Leander.

Menalkas! Ja Du har den største Ret!
Imens de Store kiede sig i Ladhed,
Opfinderiske kun til nye Laster
Og nye Forbrydelser, mens de sig føle
I Vellyst af en asiatisk Pragt,
Er det os Smaafolk kun, os Borgere,
Som holde Staten opreist. Thi hvorfra
Fik Keiseren vel daglig nu sin Skat,
De tyvetusind Stykker myntet Guld,
Om ei af os?

Hiero.

Han bruger ogsaa meget,
Og eet Sted, veed jeg, maa han faae dem fra.

Leander.

Du taler Hoffets Sag, fordi Du er
Hof-Purpurfarver og befriet fra Skat.

Hiero.

Mit Haandværk giør Konstantinopel Ære;

Thi aldrig før, i Tyrus eller Sidon,
Forstod man at berede Skarlagskind
Saa høirødt, og at give Silkens Væv
Saa friskt det lysegrønne Farveskiær.

Leander.

Men var der ingen Uld og ingen Væver;
Besad vi, fremfor andre Nationer,
Ei hemmeligt den kostelige Kunst,
Som veed at nære snildt hin liden Orm
Paa Morbærtræet, og at nytte Larven,
Hvad hialp Dig da din hele Muslingbanke?

Diogenes (i Tanker).

Heel sælsomt, at en Orm paa Morbærtræet
Skal være mere værd, end tusind Græker
Ved Laurbærtræet! At en Østers i
Sin brustne Skal, med sit udgydte Blod,
Skal giøre Fædrelandet større Hæder,
End mangen Helt, der hiemkom blødende
Med brustent Skiold!

Hiero.

Tal ei saa frit, min Ven!

Kleophas.

Han hedder ei Diogenes for intet;
Der mangler ham ei andet, end en Tønde
Og gamle Grækers Nøisomhed, saa var han
Fuldstændig Philosoph; thi Løgten har han.
Skiøndt der er intet Lys i, — ligemeget!
Og Mennesker? Ja, hellige Maria!
Hvis ei man fandt dem i Perikles Tid,
Selv i Athen, hvor findes de da nu?

Hiero.

Menalkas! Hvorfor staaer Du der i Tanker?

Kleophas.
Forstyr ham ei, vor Architekt. Han maaler
Med Diet Buegangen, er fordybet
I alle disse mange Ordener
Paa Kapitælerne, som vist tilsidst
Ham blandes i Uorden.

Menalkas.
Kiære Venner!
En herlig Buegang om Haralds Pallads;
En værdig Samlingsplads for Væringer.

Kleophas.
Mig synes dog, at dette Tralværk ei
Er tæt nok gittret, mod de norske Biørne.

Leander.
Menalkas, er det sandt, at Du skal bygge
En Pavillon, som den Kalifen eied
I Bagdad, til vort Guld-Triklinion?

Menalkas.
Hvad Keiseren befaler, maa jeg bygge
Saa godt, jeg kan.

Kleophas.
Ja, bedre giør en Skiælm.

Menalkas.
Man blander Alting sammen nu tildags;
Den gode Smag fortrænges. Jeg maa handle
Til mod min Overtydning.

Kleophas.
Det er fornemt,
Og høiest Mode for Konstantinopel.

Leander.
Men stille! Hist alt komme Væringer.
Saa maae vi gaae; thi de kan ikke lide,

Man vandrer her i deres Buegang,
Naar de vil tale sammen.

Hiero.

Hvorfor vise
Vi disse lodne Vildmænd dog saamegen
Ærbødighed? De tale slet om os;
De sige: vi er ikke mere skikket
Til Krig, end Høns; at man en Græker kiender
Paa kolden Haand og sladderagtig Tunge.

Kleophas.

Det kommer af, de har slet ingen Smag.
Jeg kiender da de fleste, jeg som Kronens
Hofklædningmager. Jeg giør Dragter til dem;
At sige mine Svende, hvoraf jeg
Har otte Kamre, sexten Borde fulde.
De komme her som Ulve, Biørne, Ræve,
I lodne Skind; først naar de været har
I mine Hænder, faae de rette Snit.
Jeg giør dem to Slags Dragter: først den røde,
Hvidstribede, med Keiserbilledet;
Og saa den himmelblaa, med hviden Løve
Paa Brystet. Denne sidste vælge de
Nu alle, jeg begriber ei hvorfor.

Diogenes.

Det burde dog saa klog en Skrædder vide.
Vi skifte Keiser her i Grækenland
Hvert Øieblik, men Løven svigter ei.
De Danske, Norske kaare Løven helst,
Og bære gierne den i deres Skiold;
Thi den betyder deres egen Styrke,
Som skal forsvare dem.

Kleophas.

Og denne Harald,

Hin Haarderaade, som de kalde ham,
Troer I, jeg faaer engang ham overtalt til,
At kiøbe sig en Kaabe, smukt brodeert
Med Paafuglfiær, med ægte store Perler?
Naar ei han er i Væringdragt, saa gaaer
Han i en brun, med hvide Silkefoder.
Nei disse Mennesker har ei Forstand;
Men Marv i Knoklerne, det kan ei nægtes.
I Krigen kan man ei undvære dem.
De trodse Døden, og det er et eget
Slags Elefanter, som gaae fremst i Flokken,
Og træder alting ned med plumpe Poter.
Og Elefanten er et ædelt Dyr,
Og grumme klog, af sligt et Fæ at være:
Kan med sin Tryne trække Proppen af
En Flaske, drikke Vinen —

Diogenes.

Tag Dig vare!
En Elefant kan ogsaa hævne sig.
Du har dog ikke glemt hin Anekdot,
Om Elefanten og om Skrædderen?
Vogt Dig! Du est ei langt fra Rendestenen.

(De gaae.)

Ulf i den blaa Væringedragt. **Kolskæg, Thiodolf, Erik, Edmund** i lodne Kofter, med Bylte paa Nakken, Øxer paa Skuldrene.

Erik.

Her er da Haralds Huus?

Edmund.

En herlig Borg!

Ulf.

Ja, Venner! Og i denne Buegang

Forsamle Væringer sig tit i Qveld,
Og tale sammen om hvad Vigtigt er.

Kolskæg.

Men her er dog ei Gildeshallen?

Ulf.

Nei,
Den staaer tre Gader herfra.

Thiodolf.

Her er fagert
I Miklagard, det kan ei nægtes. Stærkt
Jeg længes efter Hyppodromen, for
At see Stærkodders Billed støbt i Malm.

Ulf.

Det Sagn er falsk, min Ven! Thi ogsaa Grikland
Har eiet slig en Helt i gamle Dage,
Som hed Herakles, eller Herkules;
Hans Billed staaer der; og det kan ei nægtes,
Han ligner Stærkodd.

Kolskæg.

Om et Dieblik
Er Høvdingsflokken her; Nysigenheden
Drev os lidt forud.

Ulf.

Nu velkomne da!
En byvant Broder favner Eder glad.
Snart kommer Harald med Georgios,
At hilse paa Jer med en Velkomst-Tale.
Hvad hedder Du?

Kolskæg.

Jeg hedder Kolskæg, kommer
Fra Island.

Hin Haarderaade, som de kalde ham,
Troer I, jeg faaer engang ham overtalt til,
At kiøbe sig en Kaabe, smukt brodeert
Med Paafuglfiær, med ægte store Perler?
Naar ei han er i Væringdragt, saa gaaer
Han i en brun, med hvide Silkefoder.
Nei disse Mennesker har ei Forstand;
Men Marv i Knoklerne, det kan ei nægtes.
I Krigen kan man ei undvære dem.
De trodse Døden, og det er et eget
Slags Elefanter, som gaae fremst i Flokken,
Og træder alting ned med plumpe Poter.
Og Elefanten er et ædelt Dyr,
Og grumme klog, af sligt et Fæ at være:
Kan med sin Tryne trække Proppen af
En Flaske, drikke Vinen —

Diogenes.

Tag Dig vare!
En Elefant kan ogsaa hævne sig.
Du har dog ikke glemt hin Anekdot,
Om Elefanten og om Skrædderen?
Vogt Dig! Du est ei langt fra Rendestenen.

(De gaae.)

Ulf i den blaa Væringedragt. **Kolskæg, Thiodolf, Erik, Edmund** i lodne Kofter, med Bylte paa Nakken, Oxer paa Skuldrene.

Erik.

Her er da Haralds Huus?

Edmund.

En herlig Borg!

Ulf.

Ja, Venner! Og i denne Buegang

Forsamle Væringer sig tit i Qveld,
Og tale sammen om hvad Vigtigt er.

Kolskæg.

Men her er dog ei Gildeshallen?

Ulf.

Nei,
Den staaer tre Gader herfra.

Thiodolf.

Her er fagert
I Miklagard, det kan ei nægtes. Stærkt
Jeg længes efter Hyppodromen, for
At see Stærkodders Billed støbt i Malm.

Ulf.

Det Sagn er falsk, min Ven! Thi ogsaa Grikland
Har eiet slig en Helt i gamle Dage,
Som hed Herakles, eller Herkules;
Hans Billed staaer der; og det kan ei nægtes,
Han ligner Stærkodd.

Kolskæg.

Om et Øieblik
Er Høvdingsflokken her; Nysigenheden
Drev os lidt forud.

Ulf.

Nu velkomne da!
En bevant Broder favner Eder glad.
Snart kommer Harald med Georgios,
At hilse paa Jer med en Velkomst-Tale.
Hvad hedder Du?

Kolskæg.

Jeg hedder Kolskæg, kommer
Fra Island.

Ulf.

Du?

Thiodolf.

Jeg? Thiodolf; er en Normand.

Ulf.

Du?

Erik.

Erik, Svenske.

Edmund.

Og jeg hedder Edmund,
En Angelsaxe.

Ulf.

Godt! Jeg hedder Ulf,
En Dansk fra Roeskild. Mærker I nu ei
Et Jertegn, mine nysankomne Venner?
Forskielligheden platud er forsvunden;
Islænder, Norsk, Svensk, Dansk og Angelsax
Er alle Brødre, hver af samme Kuld,
Af Asa-Odins Æt. Den ringe Forskiel,
Som skilt os har i Norden ad, ophører,
Naar med de lysblaae Øine vi betragte
De nøddebrune Græker og Latiner.

Erik.

Ved Upsals gamle Blodsteen, Du har Ret!

Edmund.

Jeg føler det!

Thiodolf.

Jeg med!

Kolskæg.

Jeg ligerviis.

Ulf.

Er det ei herligt mine tappre Venner?

Og, troer I mig: det er den største Vinding
Og bedste Nytte, Reisen gav.

Kolskæg.

Det ville
Vi ikke haabe! Guld er ogsaa værd
At vinde.

Ulf.

Det vil ikke mangle.

Thiodolf.

Æren
I Kamp er heller aldrig at foragte.

Ulf.

Det ene med det andet! Døde Knud
I England, nu saa lever Haarderaad
I Miklagard.

Edmund.

Han kaldes Haarderaade!
Det Navn mig huer ikke just.

Ulf.

Fordi Du
Ei ret forstaaer vort Sprog, min Angelsaxe!
Han kaldes Haarderaade, for sin Manddom,
Men ei Ildraade, som betyder Ondt.
Lær først at kiende ham! Han elskes høit
Af alle Væringer.

Thiodolf.

Vi kiende ham
Alt godt, vi Normænd. Som et Barn han sad
Paa hellig Olafs Knæ, og napped ham
Tit uforfærdet i det gule Skiæg,
Naar Kongen, med de store, stive Øine,
Ham vilde ængste, faae ham til at blinke.
Som liden Gut han giorde sig en Flaade

Forstaaer sig ei paa danske, norske Retter.
Jeg tilberede vil vort gode Flesk,
Og see om Øl og Miød er stærkt nok brygget.
(Gaaer.)

Thiodolf.

Der kommer Skaren samlet, mine Brødre!
Nu hilser Haarderaade med et Drapa!

Musik. **Væringerne** komme i lodne Skindkiortler, med barbariske Stridshuer af Jern, med Øxer, Sværd, Skiold og Spyd. De stille sig i Række og siunge, idet Harald kommer, fulgt af Georgios.)

Stærke vi stande,
Stridende gange,
Gierne den gnistrende
Glavind svinge.
Brødre fra Beltet,
Bretlands Hirdmænd;
Drenge fra Dofres
Dale vorne!

Svithiods Sønner,
Fra Skaanes Marker,
Helte fra Heklas
Hal og Jøkler,
Hylde vi Harald
Haarderaade:
Rædsel for rædde
Riser alle.

Sværdet Du svang paa
Sikiløen,
Kæmped med Kraft, for
Krist hin hvide.
Liig da i Lynget
Laae for Høgen.
Blødhiertet Barm sit
Banner svigter.

Før os i Faren,
Fagre Konge!
Det er som Viin, med
Ven at drikke.
Det er som Kvinders
Kys at smage.
Leende lader
Helten Livet.

Georgios
(med paataget Værdighed).

I tappre Skandinavier og Briter
Velkomne! Jeg, Georgios Maniakes,
Den græske Keisers første Høvedsmand,
Til hvem al Grækerhæren er betroet,
Af Hjertet raaber, i min Keisers Navn:
Velkommen i Konstantinopel! Himlen,
Dens Engleskarer og dens Helgene
Har kaaret Eder til et sieldent Hverv.
Med Tapperhed og Kraft mod Elementet,
Har I, som før Israeliterne,
Jer giennem Ørknen stridt til Kanaan.
Som ædelt Malm, der laa i Mulmets Skiød
Bag Biergene, blev I for Dagen bragt,
At præges med Humanitetens Stempel;
Hvad kun kan skee hos os, i denne Stad,
Som samler Østens Rigdom, Sydens Skiønhed,
Vestens og Nordens Kræfter i sit Skiød.
Saa qvæger Jer i Cedertræets Skygger,
Og nyder vore himmelsøde Frugter!
Saa seer Jer mætte da paa vore Skatte,
Paa Hyppodromens gamle Billeder,
Hvor Hestevæddeløb og Vaabendands
I Overmorgen gives, Jer til Lyst;
Naar i den hellige Sophias Kirke
Med Keis'ren I har hørt Triasgion.
Betragter saa Triklinion, det Gyldne!

Og ængstes ei ved, med Jer Fod at træde
Paa Guld; I, som med Hænder kun tilforn,
I Norden, Jern og Kobber har berørt.
Da vorde Gaderne bestrøet med Blomster;
Med Silketepper af en skiøn Baldyring
Behænge vi Palladserne; da qviddre
I Keiserhallen, i et Træ af Guld,
De kunstige Sølvfugle, som i Skoven
Smaa Nattergale; — men to gyldne Løver —
(Lad, kiære Venner, det Jer ei forskrække!
Med Øine som Rubiner og Smaragd,
Vil brøle græsseligt ved Eders Komme.

(Væringerne smile og see paa hinanden.)

Dog — vender Blikket til alvorlig Daad!
Her lærer I den sande Krigens Kunst;
Thi ei blot en barbarisk Tapperhed
Kan hiælpe stort mod Katapult, Ballist,
Stormbuk, og fremfor alt — den græske Ild,
Som gyseligt igiennem Luften blusser,
Og strax fortærer, hvad den hefter ved. —
Alt hvad vi fordre for saamegen Godhed,
For Aandsoptugtelsen, for Guld hin røde,
Som I kan bringe med til Fædrelandet,
Er Lydighed mod Eders Foresatte,
Troskab mod Keiseren, og, fremfor alt,
Betvingelsen af dette stolte Væsen,
Hvormed Barbaren i sin Raahed skiller
Sig fra en Romer. — Romere, (Forstaaer!)
Os kalde vi, skiøndt Grækere, da vor Keiser
Og Keiserdømmet stammer ned fra Rom.
Og dermed Gud befalet! Jeg har talet.

(Træder tilside.)

Harald (smilende).

Jeg maa dog ogsaa sige vel et Ord,
Som Væringernes Drot i Miklagard.

(Kraftig og ligefrem)

Velkommen, tappre Svende, fra vort Land!
Jeg veed, det falder ei Nordboen let
At rive sig fra Hiemmet; hvor i Danmark
Det sølvblaa Hav, den grønne Bøgeskov,
I Norge ranken Gran paa steile Kyst
Ham holde fast. Thi hvor i Syden finder
Man Søen mere blaa, meer grøn en Mark,
Meer malerisk et Field med hviden Fos?
Hvor findes Aand og Hierte mere vakt,
End der, hvor Odin bragte Aserne,
Fra brunlige forbrændte Taterheder?
Dog Mandsdomsmodet, Lyst at hærde sig,
Behersker Helten, han vil kiende Verden;
Og da i Nordens Krog ei Verden kommer
Til os, saa maae vi komme ned til den.
Tit giorde vore Formænd sligt Besøg,
Og kom ei nær som saa beskedne Giæster.
Da Giæssene paa Capitol forsvared
Den sidste Romerære, lagde Brennus
Sit Sværd i Vægten; Langobarden siden
Har giort et langt Besøg, bortjaget Værten,
Og blev fra Giæst selv Vært. Saa Gotherne,
Og mangt et Folkeslag i Slægt med os.
Ei Væringerne komme saa til Grikland!
En Eed, som høit ved hellig Olaf vi
Paa Biblen svore, strengt forpligter os
Til Billighed og Troskab. Ei vi drage
Til Bosporos som Fiender, men som Venner.
Vor Breide stærk forsvarer Keiseren,
Mod Overfald af Hedninger — og Landsmænd!
Thi lader Eder ei forblinde, Venner!
Af disse kalkede bemalte Grave,
Hvorunder, efter Skriftens Ord, Uhumskhed
Og halvforfulte Knokler skiule sig.
I staaer ei under nogen Mand i Landet,

Kun under Den, som selv I vælge til
Jer Formand, — og det er for Tiden jeg!
(Georgios gaaer fortørnet bort.)

Harald
(seer smilende efter ham og vedbliver rolig).

I ere Keiserens fornemste Vagt,
Hans Livvagt. Naar han døer engang, belønnes
Jer Troskab med Polota=Svarf! vil sige:
I gaaer omkring i Keiserborgens Haller
Og skifter al hans Efterladenskab
I lige Arv. — I føre tvende Faner,

(Han giver et Vink; nogle prægtigklædte Væringer komme med Fanerne.)

Mariafanen — og Korsfanen. Brødre!
Betragter disse gamle Bannere
Med Ærefrygt! De flagred ofte, hvor
Det gik alvorligt til, og giorde Norrig
Og Danmark Ære.

(Der blæses en høitidelig Melodie; alle Væringer blotte deres Hoveder, knæle for Fanerne og giøre en stille Bøn.)

Saa har I nu da hilset disse Mærker,
Hvorom vor Skytspatron, den hellige Olaf,
Usynlig svæver. Undertiden rider
Han synlig for os, paa sin hvide Hest,
Naar Faren voxer og naar Modet synker.
Og nu Guds Fred! Fordeler Eder rundt
I Staden, efter Eders Herreskiold,
Og blander Eder med de ældre Brødre.
Afføre Eder disse lodne Skind,
Der er for varme her; iføre Eder
De lysblaae Kiortler og de blanke Hielme,
Hvoraf der findes nok i Vaabenhuset.
I Gildeshuset møde Høvdinger;
Der samles vi til Vaabenthing; der see

I Eders Gildesstraa, samt Eders Lade,
Som giemmer vore Privilegier.
Der findes Borde, Bænke, Lysekrone,
Samt Skytspatronens Billed. Der vi træffes
Ret snart igien. Nu trænger jeg til Hvile
En liden Stund; og det giør I, som jeg.

(Han hilser dem og gaaer.)

Væringerne (synge).

Falske Diser
Ei Daner daare;
Nattens Norner ei
Normænd blinde.
Kristne for Korset
Knæle vi lydigt.
Olafs Øxe
Øv Du os Modet!

(De gaae.)

Haralds Hal.

En Løibænk i Baggrunden. En ung Væring, i Vaabendragt, gaaer som Vagt frem og tilbage, med Øxen paa Skulderen og med en liden Harpe hængende ved Siden.

Harald kommer.

Est Du min Vagt i Aften?

Væringen.

Ja, Herr Konge!

Harald.

Du est heel ung endnu.

Væringen.

Kun sytten Aar.

Harald.

Og alt i Miklagard?

Væringen.

Kong Harald var
Paa Stiklestad, da han var femten.

Harald.

Vel svart!
Mig tykkes, jeg har her ei seet Dig før.

Væringen.

Jeg kom med disse sidste Væringer.

Harald.

Og klædt alt i den lysblaa Vaabenkiortel?

Væringen.

Jeg længtes efter Vagt hos Dig.

Harald.

Men est
Du selv ei træt?

Væringen.

Nei, jeg sov Middagssøvn
Paa Skibet, Herre!

Harald.

Og hvor est Du fra?

Væringen.

Fra Rusland, Herre!

Harald.

Ak, saa kommer Du
Jo fra min Elisifs mosgroete Grav!

Væringen.

Nei, Konge! Graven har jeg ikke seet.

Harald.

En liden Harpe hænger ved din Skulder.
Du est vel Skiald?

Væringen.

Min Drot, jeg fusker lidt
Paa dette Haandværk.

Harald

(lægger sig paa Løibænken).

Syng mig kun en Vise!

Væringen.

Hvorved Du falde kan i Søvn? Det vil
Ei vorde vanskeligt.

Harald (sagte).

Den spæde Stemme
Mig tykkes, — kiender jeg.

Væringen

(sætter sig og synger ved Harpen).

Vil Du vel bære denne Dragt,
Som Thora Hiortur eied?
At vælge den til Høitidspragt
Hun i sin Ungdom pleied.
Om disse Sømme tit hun foer
Med fine hvide Hænder.
Nu hviler hun i sorten Jord —
En anden Elskov brænder.

Harald

(reiser sig forfærdet halvoverende).

O alle Helgene! Hvad hører jeg?

Væringen (synger).

Jeg tør ei bære dette Skrud,
Det vil mig ikke smykke.
End lever hun, din unge Brud,
Du raader hendes Lykke.

Hun har paa Dig det første Krav;
Men kan Du Dig beklage —
Send atter hende til sin Grav!
Hun kommer ei tilbage.

Harald
(springer op).
Min Elisif! Du lever! — Hellig Olaf! —
Kom i min Arm og overtyd mig! Est
Du intet Gienfærd?

Elisif.
Skrækker jeg Dig, Harald,
Som Gienfærd? — o saa kan Du med et Ord
Bortmane mig.

Harald
(omfavner hende).
Du lever? Kiære Pige!

Elisif.
Min elskte Harald! Er din Elisif
Dig da i Sandhed kiær?

Harald.
Hvor kan Du tvivle?

Elisif.
O jeg har hørt saa mange fæle Rygter.

Harald.
Man bør ei Rygter troe, de tit bedrage.
Et almeent Rygte har udbredt sig om
Din Død, min Fæstemø!

Elisif.
Det hørte jeg
I Garderike; neppe var det hørt,
Før jeg beslutted selv at overtyde
Dig om mit Liv.

Harald.

Og Du forklædte Dig
Som Ungersvend, og drog den lange Vei,
Og deelte Reisens Farer og Besvær —

Elisif.

Hvor gierne! For at see min Harald atter.

Harald
(trykker hendes Haand).

Du kom til rette Tid, min vakkre Giente!
Jeg reiser bort i Overmorgen; var
Du kommen senere — Gud være lovet!
Nu følges flux vi ad til Garderike —
Der skal vort Bryllup staae. — Din gamle Fader
Dog lever vel? — Ha Du est bleven større, —
Og fagrere.

Elisif.

Min Harald, tykkes Dig?
Mig synes og, Du har forandret Dig.

Harald.

I Krigen hærdes man. Maaskee jeg alt
Har tabt endeel af Ungersvendens Væsen;
Desbedre passer jeg til Ægtemand. —
Fra Garderike følges vi til Norge,
Der giør jeg Elisif til Landets Dronning.

Elisif.

O hvilken Glæde paa det lange Savn!
Nu er al Sorg og al Bekymring endt.
Jeg vidste nok, min Harald var mig tro.

Harald.

Ja — Troskab stander i vort hellige Banner.
Nu, sølvgraa Gubbe! nu forstaaer jeg Dig.

Elisif.

Hvad mener Du?

Harald.

En ærlig Eremit
Gav mig et Vink, for noget siden, som
Jeg misforstod, og det fortryder mig.

Elisif.

Min Harald er dog ikke rigtig glad.
Du skiuler mig en Sorg. Est Du bedrøvet,
Fordi jeg kommer?

Harald.

Nei, ved alle Helgne,
Jeg takker Gud. Og var Du ikke kommen,
Og havde jeg for silde, kiære Mø!
Din falske Død opdaget — aldrig var
Jeg vorden Helt og Norges Kæmpe meer.
Men viid, mit Barn! her gaae vi mod en Afgrund,
Let brister Skorpen under os. — Du skal
Faae det at vide. Gak i næste Rum!
Jeg først maa give Bud til mine Svende.
Forsigtigheden er en Alf, som her
Tildeels selv giæve Kæmper smigre maa,
For at faae Bugt med Ondskabs lede Trold.

Elisif.

Ak kom da snart!

Harald.

Ja ja! Ret snart, ret snart!
(Elisif gaaer.)

Ragnvald, (en gammel Kæmpe, kommer.)

Nu, Konge! har min unge Væring siunget
Dig vel i Søvn?

Harald.

Du est deelagtig, altsaa,
I Hemligheden?

Ragnvald.

Jeg har hende fulgt
Den hele lange Vei, tillands, tilsøes,
Og værnet om din spæde Kæmpes Fred.

Harald.

Saa giør Du til din Skyldner mig for Livstid.
Følg hende nu i Hallen gamle Ragnvald!

(Ragnvald gaaer.)

Harald

(kaster sig paa Løibænken, skiuler sit Ansigt i sine Hænder og tier længe stille. Derpaa springer han op og gaaer frem i Hallen).

Da Herkules paa Marken stod,
Hvor tvende Veie sammenstødte,
Da fristed intet Heltens Mod;
Thi Vellyst ham og Dyden mødte.
Hvad hørte der Betænkning til?
Sin Kraft han kunde Plitgen vie.
Men jeg — en Bold for Lykkens Spil! —
Min Elisif — og min Marie!

Min Elisif i sorten Grav
Ei meer, i fagrest Ungdom, sover;
Hun seiled over sorten Hav,
Hun bragtes paa de sorte Vover.
Jeg troede hende længe død;
Og — kan jeg Sandhed det fortie?
Jeg glædte mig, da Lykken bød
Til Vederlag — en sød Marie.

Mod hende, min Elisabeth!
Est Du, skiøndt yndig i din Sommer,
En lille blaa Migeiforgiet,
Mod Dronningen for alle Blommer.

Uskyldigt end dit Hierte slaaer,
Som da din Moder gav Dig Die;
Men Himlen aaben for mig staaer,
Naar jeg dit Øie seer, Marie!

Som Ruslands Kuld, med Gran og Iis,
Med smukke Nordlys og med Stierner,
Mod græske Blomsterparadis,
Hvor end Natur om Skiønhed værner;
Som liden Kirke, slet og ret,
Mod Græklands himmelske Sophie,
Forholder sig Elisabeth
Til Dig, min elskede Marie!

Og dog — jeg flygter af din Arm!
Mit første Løvte mig forbinder.
Nei Elisif! Ei Sorg og Harm
Skal blege dine røde Kinder.
Du har et helligt Krav paa mig?
Welan! saa skal os Præsten vie.
Jeg følger — og jeg ægter Dig —
Men aldrig glemmer jeg Marie!

(Gaaer.)

Tredie Handling.

Keiserhallen.

Georgios alene.

Hvor underligt dog tit Bedrifterne
Gientage sig i denne Verden atter!
Er dette Keiserpar et Billed ei
Af gamle Svaghed, da Justinian
Indbildsk paa Thronen vaklede? Kan jeg
Ei sammenlignes med en Belisar,
En miskiendt Verdenshelt? Og kappes ei,
Som hin Eunuch, hin Usling Narses, Harald
Med en Georgios om Æren? — Men
Konstantinopel skal som Mailand ei
Nedtrampes af Barbarer. Belisar!
I een Ting ligne vi hinanden ei:
Du var en altfor god troskyldig Giæk!
Jeg veed at sætte Vaaben imod Vaaben,
Og List skal fælde List. — Det er en skiøn
Indretning, hist og her i Salene,
Med disse hule Søiler. Keiserparret
Ei blot, men jeg og Protovestiæren
Har ogsaa Nøglen. — Ha, fordømte Biørn! —

Vel Harald, Du har flængt i Laser mig
Mit Æresbanner, traadt det under Fødder;
Ei nok med Laurbærkrandsen, — Myrtens Krands,
Min Fæstemø vil Du berøve mig,
Vil flygte med Maria? Men mit Skaktavl
Staaer stillet viseligt; og kun to Træk —
Saa vaander Du Dig mat i Smertens Favn.
Jeg hører Keiserinden. Falske Zoe,
Forblindede! Du Alt erfare skal,
Men drille vil jeg Dig dog langsomt først.
Jeg veed, hun liber mig i Grunden ei,
Kun fælleds Nød og Hævn forbinder os.

Zoe kommer.

Hvad vil Du mig igien, Georgios?
Du kieder mig med titgientagne Klager.
Har jeg Dig bedet ei, fordrive Tiden
Hos din Maria?

Georgios.

Tilgiv, Keiserinde!
Jeg kommer for at skrifte redeligt:
At jeg har miskiendt Harald Haarderaade.

Zoe.

Det er mig kiært, Du kom engang til Sandheds
Erkiendelse. Kun undrer det mig, Ven!
At Keiserstadens Gader og dens Borg
Har viist Dig, hvad Du kunde bedre seet
I Dalen og paa Sletten.

Georgios.

Keiserinde!
Du kaldte mig en Maane! Maanen, veed Du,
Seer Solen kun om Natten, og hvor Maanen
Skal skinne, maa der være mørkt.

Zoe.

Saa har
Din Maane nu tilsidst dog speidet ind —

Georgios.

I Haralds Eensomhed.

Zoe.

En herlig Elsker!
Hvi lod Du den igiennem Vindvesranken
Ei skinne heller i Marias Buur?

Georgios.

Om Natten skinner Maanen allevegne,
I Amors Myrthelund paa Roserne,
Paa skumle Rettersted ved øden Kyst.

Zoe.

Fy, hvilke fæle Billeder! Jeg haber
En Phantasie, der jager efter Rædsler.

Georgios.

Og en Forstand, der kan opdage Sandhed?

Zoe.

Hvad har din kraftige Forstand opdaget?

Georgios (smilende).

At jeg har miskiendt Harald.

Zoe (heftig).

Frygt min Vrede!
Ifald Du tirrer mig.

Georgios (iiskold).

Jeg troede, han
Var herskesyg, ærgierrig, stolt, — men aaben
Og ærlig. Høie Keiserinde, jeg
Har giort ham Uret; — Harald er en Niding!

Zoe.

Nu svævet Døden over Dig!

Georgios.

Og over

Dig med, ifald taalmodig Du ei hører

Din Redningsmand.

Zoe

(med stolt Foragt).

Du redde mig?

Georgios

(bestandig rolig).

Fra Harald,

Som vil forraade Dig til Keiseren.

Zoe (urolig).

Forraade mig? Og hvad vil han forraade?

Georgios.

Et ubetænksomt Indfald, der vist aldrig

Kom Dig fra Hiertet; der var strax fortrudt,

Som det fra Læben foer, og aldrig meent.

Jeg kiender Zoe! — Men i Lidenskaben

Forløber man sig let. Din Phantasie,

Indtaget, efterjog Kong Haralds — Rædsler,

Og en barbarisk Vildskab rørte Dig.

At han ei skiønte paa din høie Naade,

At han misbruger din Fortrolighed,

Det er i Haralds Aand og Væsen.

Zoe (angst).

Tal,

Georgios! For Himlens Skyld, min Ven!

Giør ingen Omsvøb!

Georgios.

Visse Ting, Fyrstinde!

Udtaler man anstændigt kun med Omsvøb;
Thi om jeg sagde Dig kun plumpt og kort:
„Du vil afsætte Keiseren og hæve
Paa Thronen Harald, som Du elsker høit;
Men Harald, som foragter Dig, med samt
Din Kiærlighed, vil flygte med min Brud
Maria, som han elsker, og forraade
Dig, den Forsmaaete, til din Ægteherre" —
Hvorledes klang vel Det for fine Øren?

Zoe.

O alle Helgene!

(Hun er nær ved at synke i Afmagt, han griber hende i sine Arme.)

Georgios.

Fat Dig, Fyrstinde,
Og hør mig!

(Halvsagte)

Ha, det er en deilig Qvinde,
Jeg trykker i min Arm. Fordømte Vildmand!
Som vover at forsmaae en saadan Perle.

Zoe

(fatter sig, reiser sig med Kraft og siger):

Har han forsmaaet, vil han forraade mig?
Saa maa han miste Livet.

Georgios.

Vel, det lad ham!
Men hvordan, høie Keiserinde! agter
Du at indlede Hævnen?

Zoe.

Ingen Omsvøb!
Han er en lumsk Forræder, han maa falde.

Georgios.

Reigodt! Men kan Du fælde ham? Du har

Ei Magten over Liv og Død, Fyrstinde!
Det har Despoten kun, Sebastokrator.
Og dræbe ham ved Snigmord? — Fy, det kan
Hver Trællekvinde giøre ved sin Boler;
Det er ei Hævn for Zoe.

Zoe.

Raad mig da!
Viis mig den Urt ved Lethes skumle Bred,
Som giemmer Giften smertelig og sikker.

Georgios.

Harald maa falde som en Landsforræder;
Det er han! Som en Majestætsforbryder;
Og Keiseren maa selv affige Dommen.

Zoe.

Du Rasende! Troer Du vel, Keiseren
Vil dræbe Den, som redder Livet ham?

Georgios.

Jeg bringer med to velbetalte Vidner,
Som begge hørte: Harald vilde myrde
Romanos, for at sætte sig paa Thronen.

Zoe.

Fortræfligt!

Georgios.

Triumpheer for tidligt ei!

Zoe.

Jeg kiender min Romanos Argyros;
Saa ræd er Ingen for sin Død, som han;
Og hører han af tvende Vidners Mund
Et Anslag mod sit Liv, saa er det nok,
Saa føres Harald lænkebunden strax
Til Dødens Taarn.

Georgios.

Ja, hvis man faaer ham fat.
Men hvor er Harald nu? Midt i sin Hær,
Som ligger vidt fordeelt i Hovedstaden.
Hvor vil man hente ham? I Gildehuset,
Hos Væringer? Det turde holde haardt.

Zoe.

Han lokkes maa herhen.

Georgios.

Det er alt skeet.
Tilgiv min Dristighed, Fyrstinde! Kun
Jeg handled til dit Bedste. Jeg har ladet,
I dit Navn, Harald bede, komme strax
Endnu i Aften her paa Borgen.

Zoe.

Herligt!

Georgios.

Du jubler alt?

Zoe.

Her skal han gribes, bindes,
Og føres til sit Rettersted.

Georgios.

Let sagt!
Og heller ei det just er vanskeligt,
At hugge Hovdet meer af ham, at støde
Sin Dolk i Brystet ham, end mangen Anden.
Men, Keiserinde, tænk paa Følgerne!
Thi høre Væringerne: deres Drot
Er fængslet her og givet hen til Døden, —
Da giør man Oprør, brænder Byer af,
Og dræber os tilsammen, alle Grækere,
Med Qxerne som Slagteqvæg.

Zoe.

Du viser
Mig lutter Spindevæv, som mindste Vindpust
Kan sønderrive.

Georgios (smilende).

Mener Du Fyrstinde!
Nei, skiønne Zoe! Jeg har Strikken snoet
Af Hadets og af Hævnens seige Bast;
Den passer vel til Haralds Hals, og Diævlen
Skal selv ei løse denne stramme Knude.

Zoe.

Saa ængst mig ei, og før ei meer min Frygt
Igiennem alle Tvivlens Labyrinther.
Viis mig en Udsigt til hans Rettersted!
Kun der er Maalet for min Ro.

Georgios.

Ei, ei!
Saa var det ikke dog saa ganske galt,
At Maanen skinte hen paa Retterstedet?
Nu, seer Du — det er ingen ringe Fordeel,
Hvad flau Moral end sladrer derimod,
At Politiken, der ophøiet hæver
Sig over Huslighedens Borgerdyd,
Betiener sig iblandt af — falske Vidner; —
En hæslig Titel for en nyttig Ting;
Thi de er bedre stundom end de sande.

Zoe.

Hvad vil Du sige dermed? Du har skaffet –

Georgios.

End tvende Vidner.

Zoe.

Du er vel bekiendt
Med Byens Udskud.

Georgios.

Ak, for den Sags Skyld
Behøver man just ei at søge langt;
Fra Guldtriklinion til Tiggerskuret,
I alle Stænder findes slige Folk,
Til høist forskiellig Priis; og mine fik jeg
For Røverkiøb. To stakkels Fiskere,
Hvem Bospotos, skiøndt den (som Hellespont
Alt hos Homer) kan kaldes fiskerig,
Ei altid dog forsyner efter Nødtørft; —
Hvad synde de vel, ved at gaae i Hallen,
Til Væringer, og sige dem: „Kong Harald
Er plumpet ud i Vandet, da han vilde
Besøge Skibet?" Det er vores Held,
At den Forvovne gaaer saa tit alene
Paa Gaden, uden Følge. Ogsaa haaber
Jeg vist, han kommer ene her i Aften;
Hvis ei, maae vi opsætte Hævnen til
Imorgen.

Zoe.

Altsaa — naar han er her?

Georgios.

Og
Naar Keiseren har fælbet Dommen først,
Saa lade vi ham gribe, knevle, lægge
Ned i et Skrin og føre flux til Taarnet.
En Græker, der har nogen Lighed med ham,
Jeg udklædt har omtrent som han; han gaaer
Med langt nedfaldne Haar, med Haralds Hielm
Og Haralds Kaabe, Væringernes Vagt
Forbi; saa seer Enhver at deres Drot
Er gaaet hiem herfra. Han pleier sielden
At tale til dem, naar han gaaer forbi;
Og uspurgt taler Ingen til ham først.

Saa sender jeg til Havnen Haralds Skygge,
Hvor den forsvinder, nær ved Strandens Bolværk.
Paa Vandet flyder Heltens brune Kaabe;
Saa er der ingen Tvivl om, han er druknet.
Vi har erobret ham fra denne Verden!
Han er vor Træl, vor lænkebundne Fange;
Og vi kan, uden Fare, sende ham
Ned i den anden Verden, naar vi lyste.

Zoe.

Du er en vakker Diævel! Men hvad staaer
Mig inde for, Du som saa godt kan lyve,
At ikke her Du kun bedrager — mig?

Georgios.

Saa skaf Dig Visshed! Vi, og lad din Normand
Forraade Dig til Keiseren; saa faaer Du
Beviis i Hænde. Søilen der er huul,
Der kan i Skiul Du høre hvad Du ønsker.
Men vil Du meer Beviis? Her er et Vers,
Som han har tabt paa Trappen; ikke just
Til mig, men til min hulde Fæstemø.
Tilgiv, jeg bringer Dig det, ikke hende.
Det er paa Græsk, men skrevet dog med Runer.
Læs det! Du kiender Haralds Kragetæer.

Zoe (læser)

„Trofast Harald tænker
Tit paa sin Maria.
Helved skal ei Helten
Fra sin Himmel skille."

(Hun skiuler sit Ansigt i sin Haand, gaaer forbittret og beklemt hen til Vinduesaabningen, for at faae Luft igien, og stirrer paa Maanen.)

(Med twungen Kulde)

Du skinner saa fornøiet, Artemis?

Du kolde Jomfru! smiler Du saa rolig,
Med blege Diadem om hviden Pande?
Og dog er Skiæbnes Rædsel i dit Blik.
Jeg kiender Dig vel ved dit ældste Navn:
(Med vild Lidenskab, der ikke længer lader sig twinge)
Titanens Datter, Hekate! Dig er det,
Hvis hemmelige Trolddom strækker sig,
Saa langt som Natten med sin sorte Vinge.
Ja — Du est min Gudinde! Thi nu vender
Mit Öie sig fra Gud og Helgene,
Fra Stiernehimmelen, og finder blot
I Mørkets Afgrund sin Forfriskelse. —
Besiæl mig Atreus og Thyestes Aander!
Hvem Overtroens Dumhed kalder Diævle.
Udslukker i min Barm hver Gnist af Medynk!
Forvandler mig til Furie! Opfylder
Mit Blod med Ild! — Endnu — jeg føler det —
End flyder der af Aphrodites Melk
Formeget her i disse Aarer. Taaren
Vanhelliger mit Blik, den svage Kvinde
Begræder feig sin Spot. Men, Cypria!
Nu giorde Svaghed Dig det sidste Offer.
(Til Georgios)
Du faaer din Hævn! Jeg gaaer til Keiseren.
Her holder Du med Taler Harald op,
Til jeg udvirket har hans Dødsdom. Da,
Naar det er skeet, skal Sølverklokken ringe,
Som hænger Hallen nær, i Galleriet.
Lad ham saa gribe, som Du har besluttet.
(Seer paa Pergamentet.)
Den lille Pergamentstump er et Pas,
Som neppe Charon seer, før med sin Stang
Han skyder den beegsorte Baad fra Land,
Og skiænker ham fri Overfart paa Lethe.

(Gaaer.)

Georgios.

Hvor hedensk! Skikker det sig for en Christen?
Du vil ei tale med ham? Og mig synes
Det er den bedste Spøg. Tit har jeg moret
Mig over Katten, naar saa venlig først
Den legede med Musen, før den beed.
Dog — hun er Qvinde! Kiærligheden er
Ei ganske dunstet bort, og Isen kunde
Let smelte, hvis den kom i Haralds Solskin.
Maaskee hun lurer der i Pillen først,
Og spilder Tiden mig. Men ligemeget!
Alt mine Vidner er hos Keiseren.
Hun finde vil det halve Arbeid giort,
Og hun behøver blot at krone Værket. —
Jeg maa indrette Talen saa, at Harald
Staaer i sin hele, stolte Nøgenhed.
Og det vil ikke falde vanskeligt.
Den Uforskammede foragter mig,
Os alle her, og han forstaaer kun slet,
At sætte Kurven om sin Biørnemund.

Harald kommer.

Er Keiserinden ikke her? Hun har
Indbudet mig i Qvelden.

Georgios.

Akolyth!
Hun kommer strax.

Harald.

Vel, gunstige Herr Over-
Akteriak! Saa vil jeg vente hende
Derude ved min Vagt.

Georgios.

Ei! Sømmer det sig

En Akolyth, som har Befaling over
Varangerhæren, at staae Skildvagt ude
Paa Gangen mellem Dørene?

Harald.

Det trækker
Derude, mener Du? Jeg kan forkiøles?
Jeg takker Dig, fordi saa øm forsigtig
Du tænker paa min Sundhed.

Georgios.

Sundhed er
Et kosteligt Klenodie. Jeg veed,
Du vælger gierne, hvor Du kan, et Sted
At være paa, hvor der er tørt og sundt.

Harald.

Og derfor skal jeg blive her hos Dig?
Saa mener Du, der er bestandig sundt,
Hvor der er tørt?

Georgios.

I Normænd ere saa
Barnagtige, forfængelige, som
Vi Grækere selv. Nu est Du vred, fordi
Man kalder mig Over-Heteriark,
Og Dig kun Akolyth! Nu est Du stødt
Fordi jeg nævner ei din nye Titel,
Din Panhypersebastos. Men det maa
Først Keiseren, og offentligt erklære;
Før er det ei authentisk.

Harald.

Gierne skiænker
Jeg Dig Kredit paa Titelen saa længe.

Georgios.

Min høie Keiserinde ønsker, Harald!

Vi skal forsones; — hun befaler det,
Og jeg adlyder hende. Jeg giør gierne
Det første Skridt, ifald Du giør det andet.

Harald.

Hvor vil Du, vi skal skride hen? Til Holmgang,
Til Tvekamp? Dertil giør jeg ogsaa gierne
Det første Skridt.

Georgios.

Det kalder Du Forsoning?
Det maa jeg sige! Tvekamp er Forsoning
Nok i Varangersproget.

Harald.

Gives der
En bedre? Da faaer Vreden Luft, man hugger
Forbittrelsen af Sindet. Harmen koger,
Og ligger ikke suur og giærer raa
Dig under Hiertekulen, indtil Du
Tilsidst faaer Qvalmer og Beklemmelser.
Man bliver aldrig bedre Venner, tro mig
Usteriark! end efter bygtig Tvekamp.
Det renser Luften, som en Sommertorden,
Og let man aander siden i det Kiøle.

Georgios.

Men Keiserinden har befalet os —

Harald.

Jeg lyder intet Qvindebud.

Georgios.

Du kommer
Dog her paa hendes Bud.

Harald.

Paa hendes Bøn!
Men først jeg tale vil med Keiseren.

Georgios
(skotter til Søilen).
Med Keiseren? Han tidlig gaaer tilsengs;
I Aften kan Du ikke tale med ham.

Harald.
Det maa jeg, om jeg skulde mane ham
Af Gravens Muld.

Georgios.
Ei ei! Er det saa vigtigt?

Harald.
Heel vigtigt. Hold mig op ei meer!

Georgios.
Det maa jeg
En liden Stund; Du maa dog meldes først,
Og Protovestiæren er ei kommen.

(Man hører en sagte Raslen i den hule Søile, som af Een, der gaaer bort. Georgios skotter smilende derhen; Harald mærker Intet.)

Harald.
De dræbe ham tilsidst, den gamle Mand,
Med lutter taabelig Ceremonie.

Georgios (sagte).
Det trætter Biørnen, at gaae længe reist
Paa Bagbeen, han vil ned paa alle Fire.
(Høit)
Da dog vi altsaa nu har Tid at vente,
Saa siig oprigtig — hvi Du hader mig?

Harald.
Siig — uoprigtig — hvi Du hader mig?

Georgios.
Mig mangler dog ei Tapperhed.

Harald.

O nei!

Men det er kommen vidt, naar Grækeren
Skal selv sig bryste med sin Tapperhed,
Som noget Overordentligt. Blandt os
Er Feighed Skiændsel; Tapperhed saa vis
At træffe hos en Mand, som Arm og Haand.

Georgios.

Mig fattes ikke Klogskab.

Harald.

Ræven er
Et listigt Dyr, skiøndt den besidder ei
Et Menneskes Forstand.

Georgios.

Fornærmer Du
Saa dybt mig, Harald, at Du nægter mig
Et Menneskes Forstand?

Harald.

Vær Menneske!
Hvis Du bevise vil, Du har Forstand.

Georgios.

Og hvad Umenneskeligt har jeg øvet?

Harald.

Er jeg en Munk, at jeg skal skrifte Dig?

Georgios.

Siig mig oprigtig alle mine Feil!
Jeg sværger ved St. Helenas Mirakler,
Jeg vil forbedre mig, ifald det lykkes
Dig klarligt først at overtyde mig.

Harald.

Nu vel, saa vil jeg ærligt sige Dig:

Først est Du grusom mod en falden Fiende,
Og det er ingen bold og christen Helt.
Tit har Du ærgret mig, naar efter Seiren
Du altfor vildt lod dine Bødler hærge.

Georgios.

Det er ei let at tvinge Trodset, efter
Et Slag, til Lydighed.

Harald.

Saa est Du gierrig.

Georgios.

Det samme siger man om Dig, Kong Harald!

Harald.

Jeg lider Guld, Guld er et vakkert Malm,
Og det er Nøglen til al Verdens Kræfter;
Men alt med Maade.

Georgios.

Nu, hvad er jeg meer?

Harald.

Misundelig.

Georgios.

Ærgierrigheden driver
Stundom en ædel Siæl.

Harald.

Saa tilfredsstil
Den med Bedrift! men bliv ei syg og bleg,
Naar mere Vældige udmærke sig.

Georgios
(med indædt Forbittrelse).

Hvad er jeg mere?

Harald.

Lumsk og falsk, Georgios!
Troer Du, jeg veed ei, at Du sværter mig
For Keiser og for Keiserinde, skiøndt
Du nu vil lade sindig og beskeden?

Georgios.

Hvad er jeg meer?

Harald.

Uædelmodig, Græker!
Du tvinge vil et stakkels Pigebarn,
Som aldrig elsker Dig, til Kiærlighed.

Georgios.

Maaskee hun elsker Dig?

Harald.

Hun elsker Dyden,
Og hendes Tro vil skiænke hende Trøst.

(Klokken ringer.)

Georgios.

Nu takker jeg Dig for mit Skriftemaal!
Nu ringer Klokken — og din Time kalder.
Nu kan Du gaae til Keiser, Keiserinde,
Som selv Dig lyster. Jeg er Dig forbunden
For din Oprigtighed.

Harald.

Den ønskte Du.
Det er det sidste Ord, jeg taler med Dig.
Det skulde glæde mig, var Du istand
Til at forbedre Dig. Som Christen bør
Jeg troe det; skiøndt jeg veed, det holder haardt,
At smedde Malmet om, naar det er koldt.

(Gaaer.)

Georgios.

Spring nu fra Fieldets Tinde, raske Steenbuk!
Ned i din Afgrund og bræk Benene.
Paa Klippen er der ingen Udvei meer,
Hvor Jægeren, med sine rappe Hunde,
Forfølger Dig. — Det er en evig Trøst
For os Koldsindige, Foragtede,
Vi dog, som Padder, altid komme sikkert
Til Maalet, mens de opblæstdumme Harer
Forsove sig. — At aldrig dog de Daarer
Kan lære den Historie, der er
Meer gammel end Methusalem; der alt
Tildrog i Himlen sig med Lucifer;
Den korte Lære: Hovmod gaaer for Fald!

(Lytter.)

Nu gribe de ham. Man har knevlet ham!
Han kan ei raabe, men han vrider sig
I Heltemodets sidste Krampetræk.
Jeg gider ikke være selv tilstede
Derinde, ved det Optrin; det er under
Patriarkens Værdighed. — Nu, Harald!
Det er denandengang, at man begraver
Dig levende! Jeg haaber sidstegang.

(Stirrer paa en Statue.)

Hvad vil Du mig, Du blege Spøgelse?
Apollons Billed! hvide Marmorstøtte!
Staaer han og truer ei, som Haralds Aand
Med munter Trods, med smilende Foragt?
Og Stolthed svæver over Pandens Bryn.
Hovmoder Du Dig end i Døden, Harald?
Brudt er din Bue, som Apollons der!
Snart est Du kold og bleg, som denne Steen,
Og da først aander dette Hierte let.

(Gaaer.)

Marias Værelse.

Maria (alene. Hun staaer op fra et lille Skriverbord, og læser af et Stykke Pergament, hvorpaa hun har skrevet).

Altsaa skal jeg da nu forlade det blomstrende Grækland,
Følge den nordiske Helt kiæk til sin stormende Kyst?
Palmen jeg siger et evigt Farvel og den dunkle Cypresse,
Laurbærbladet i Dug glindser med Taaren: Farvel.
Hvælvede Hal, med Støtter fra Phidias Tid, fra Perikles
Old! Praxiteles Kunst qvæger ei længer mit Blik.
Heller ei Theokrit din sødidylliske Fløite
Fra Viinrankernes Ly lokker til Bækken mig meer.
Giennem utallige Graners Ørk gaaer Veien til Throndhiem;
Der, ved det skummende Hav, stander paa Klippen mit Maal.
Der skal jeg boe, hvor i Vadmel klædt de trodsige Bønder
Møde paa Thinget med Gny, træffes i Dalen til Strid.
Ulven sniger sig lumsk forbi den eenlige Sæter,
Biørnen i kulsort Pels boltres i hvideste Snee.
Dagen skifter ei lige med Nat, sin rolige Søster,
Varm af hellenske Flod, kiølt af propontiske Flod;
Lyset om Sommeren Skyggen betvinger, om Vinteren Mørket,
Nordlysflammende koldt, dræber den kvægende Dag.
Ak, men hvad siger det alt, om jeg forlader Olympen?
Cypria følger mig dog did, jeg ledsager Achil.
Let er da Savnet mit Hierte, skiøndt alle de sydlige Glæder
Vende mig Ryggen, naar Du følger mig kun, og din Søn,
Aphrodite, Gudinde! Og Du Herakles, og Ares!
Tapperhed, vegen fra Syd, har kun i Norden sit Hiem.
Ogsaa den hellige Christ, som her vanhelliges, følger;
Fromt mig til Nidaros kalder den sølverne Glad,
Klokken som Olaf støbte, den ringer de Christne til Messe;
Himmelske Fader! Dit Ord smelter Barbarernes Bryst.
Nu da velan, i den Helliges Navn, jeg kommer min Harald!
Paradiset har kun hiemme, hvor Kiærligheden boer.
Gierne tilbringer jeg Fremtids Liv i Hallen af Bielker
Grækerinden skal mild sidde ved larmende Fos;
Lære de nordiske Piger at virke Væven i Silke,
Synge dem mangt et Kvad, vise dem Indiens Kunst

Mildne sin Haralds krigerske Siæl med venlige Kiærtegn.
Herlige Fader Homer! atter oplever din Old.

Den gamle Eremit træder ind.

Eremiten.

Mit vakkre Barn! Tilgiv, at jeg saa huusvant
Indtræder i dit Kammer og saa silde;
Jeg kunde dog ei gaae til Hvile, før
Jeg var forsonet med Dig. Mine Ord,
Hvormed jeg bød Dig skilles fra Kong Harald
I Aften, vare strenge. Jeg vil nødig
Du skulde troe, jeg var en vranten Gubbe,
Som intet Hierte har i Barmen, for
En ung og dydig Kvindes Yndighed.
Jeg selv har Kvinder kiendt, har været ung,
Har elsket og var elsket. Men Maria!
Jeg er din Ven og Haralds Ven; tilgiv!
Jeg handled som en Ven.

Maria.

Min fromme Fader!
Du, som i Livet alt tilbedes fast
Af Folket som en Helgen, Du har Magten
At skade mig; men misbrug ei din Magt!
Dit gamle Hierte nærer kun sin sidste
Halvslukte Gløb ved Salighedens Flamme;
Men Gud forlanger ei, at Støvet blot
Skal elske ham og Himlen; han har sat
Paa Jorden os og tændt i vore Hierter,
Ved Siden af en himmelsk Ild, en jordisk
Uskyldig Kiærlighed.

Eremiten.

Du est uskyldig,

Uskyldig er din Kiærlighed, Maria!
Men — stakkels Mø — Du maa bekæmpe den.

Maria.

Jeg Harald gav min Tro, mit Hiertes Omhed,
Og ei al Verdens List og Underfund
Og ingen Fordom af en skummel Tid
Adskiller os.

Eremiten.

Det skyldes, mener Du,
Din Troskab.

Maria.

Ja, det skylder jeg min Troskab!

Eremiten.

Men hvis nu Troskab kæmped imod Troskab,
Og hvis et ældre Løvte bandt din Beiler?

Maria.

Hvo tør beskylde Haralds Ærlighed?

Eremiten.

Den — arme Pige — skiller ham fra Dig.

Maria.

O piin ei meer mit angstbespændte Bryst!

Eremiten.

Hvor gierne vilde jeg berede først
En Balsom for det Saar, Dig Skiæbnen sender.

Maria.

Dræb mig med Skiæbnens Dolk, ifald Du bringer
Mig Døden vis; men lad mig ikke tømme
Det vamle Giftens Bæger draabeviis.

Eremiten.

Du veed, at Harald, før han kiendte Dig,
Trolovet var med liden Elisif.

Maria.

Men hende dækker Gravens sorte Nat.

Eremiten.

Nei, Solen skinner end paa hendes Rose.

Maria (forfærdet).

Er hun ei død?

Eremiten.

Et falskt, ugrundet Rygte
Har løiet hende skindød. Hun er her,
Hun kom med disse sidste Væringer;
Og — som hans Først-Trolovede, hun følger
Til Norge ham som Viv.

Maria.

Elisabeth
Af Garderike —

Eremiten.

Er i Haralds Borg,
Og flygter aarle, inden Dagen gryer,
Med Kongen, for at undgaae Synderindens,
Den grumme Zoes Efterstræbelser.

Maria
(vrider fortvivlet sine Hænder).

Og jeg — o Gud — hvor flygter da Maria —
For Harald — Verden — Glæden — og sig selv?
(Hun kaster sig for hans Fødder og omfavner hans Knæe.)

Eremiten
(løfter hende faderligt op).

Uskyldige Skabning! i din Frelsers Favn.

Maria.

Ja, ja, ærværdige Fader! Klosteret
Skal skille mig, med sine høie Mure,
Fra Glæden og fra Haabet.

(Smertelig)
Men hvor bygges
En Muur saa høi, at ei Erindringen
Kan overstige den?

Eremiten

(med høi forunderlig Begeistring).

O lad den stige
Paa sine Englevinger! Ogsaa jeg,
Maria! som en sølverhaaret Gubbe,
Har mangt Besøg af den i Aftenstunden;
Thi ogsaa jeg har i min raske Ungdom
Sagt Verdens Fryd Godnat, da Lykken svigted,
Og fundet Trøst i Eensomhedens Kirke,
Taus for Naturens Altar, hos min Gud.
Maria! Vil Du følge mig i Ørken,
Og være mig en Datter? Vil Du trykke
Mit matte Øie til engang, og arve
Min Bibel og min Hytte?

Maria

(kysser hans Haand).

Ja — jeg vil!

Eremiten.

Saa kom mit Barn, og følg din gamle Fader!
Og lad os flye fra denne falske Verden,
Hvor tusind mørke Sørgeskyer fordunkle
Den lille Glædestraale, naar den dæmrer.
Hos Gud er Trøst!

Maria

(strækker sine Hænder mod Himlen).

O kom da, kiære Død!
Og bring mig fra min Harald til min Gud.

Fierde Handling.

Et Fangetaarn.

Harald (gaaer i Lænker grublende frem og tilbage, pludselig standser han og siger):

Min Fader Sigurd Syr af Hringerike
Nedstammer fra Kong Harald Haarfager
I lige Linie. Kong Haralds Moder
Var Ragnhild; hendes Fader Sigurd Hiort;
Hans Moder Aslaug; hendes Fader kaldte
Man Sigurd Orm i Oie; han var Søn
Af Regnar Lodbrok. — Altsaa stammer jeg
Da ned fra Dig, ulykkelige Regnar!
Og deler snart din smertefulde Død.
Thi Ella kasted Dig i Ormetaarnet;
Mig styrted disse græske Nidinger
I rædselfulde Kiælderhvælving, skilt
Fra hver en Hiælp og fra hver trofast Ven.
Som Du — som Du, kan jeg nu raabe, Regnar:
„Ha vidste Grisene, hvad Galten leed,
De vilde grynte græsseligt, og snart
Forløse ham af Pinen." — Biørn, din Søn,

Saa fast omklemte Spydet, da han hørte
Din Død, at Fingermærket sad i Stagen.
Hvitserk saa vældigt fatted Skaktavlbrikken,
At Blodet sprang ham af hans Neglerødder.
Da Sigurd Orm i Oie, som just skraber
Sig Neglen med en Kniv, fik Budskab om
Dit Fald, da trykked, uden Følelse,
Saa dybt han Kniven giennem Negl og Kiød,
At den stod fast i Benet. — Ivar taug,
Og skifted Farve, rød og hvid og blaa,
Men blev den gyseligste Hævner. — Saadan —
Jeg veed det vist — I tapper Gutter alle,
Som fulgte Harald kiækt paa sine Tog,
I vilde fnyse; — Haldor Snorrosøn,
Hvem Intet rører, vilde tie kun
Og hævne græsseligst.

Men hævne kan
Mig intet Menneske; slet ingen veed,
At jeg er her. — Farvel da, stakkels Liv!
Med dine praleriske Tiggerpialter,
Dit rustne Glimmer, dine Sæbebobler.
Glem Kronen, Harald! af hin røden Guld,
Og tænk paa Tornekronen!

(Knæler og beder)

Gode Christ!
Mig vederqvæg i Døden! Styrk en Helt,
Som kæmped Dig til Ære. — Jeg besøgte
Jorsal din Stad, hvor Du har lært og lidt;
Jeg baded mig i Jordan, hvor Du døbtes;
Dit Tempel reiser sig igien paa Zion,
Og Harald var den første christne Drot,
Som Muren bød at reises af sit Gruus.
— Send mig en Engel, gode Christ! til Trøst.
Og vil Du styrke dette Heltehierte,

Der førstegang i Livet føler sig
Modløs og mat, — saa lad din Trøstesengel
Nu ligne min Maria!

(Staaer op.)

Jeg er træt
Af Dagens Værk, af Nattens Rædselsfærd,
Og maa, som andet Støv, betale Søvnen
Min Gield. — Skee da Guds Villie! Siælen lægger
Sig roligt, i den mørke Farens Stund,
Til Hvilen under Korset, som et Noer
Ved Moderbrystet. Han, deroppe, raader
Vor Skiæbne; Aanden er udødelig,
Og hvor kan en Udødelig fortvivle?

(Han gaaer hen til sit Leie.)

Marias Værelse.

Maria (synger ved Harpen).

En Rose staaer i Himlens Lund,
Den blomstrer Aften og Morgen;
De Lilier paa Nattens mørke Grund,
Af Hiertet fierne de Sorgen;
De sjunge: Trøst Dig, o svage Mø!
For født at leve, Du kun skal døe.
Da Smertens Torn vil ei saare.

Saa kom kun, Olding! og før mig bort,
Jeg Ungdommens Kredse forlader;
En Beiler eied mit Hierte kort,
Lad længe mig kalde Dig Fader!
Og naar jeg trykker dit Øie til,
Min hellige Navne mig vogte vil,
Og mig til sin Datter udkaare.

Farvel, min Harald, min elskte Helt!
Her seer Du ei atter din Pige;
Men Sorgens Timer forsvinde snelt,
Og evigt er Glædernes Rige.
Som Engel hisset Du hos din Gud
Omfavner Maria, med samt din Brud.
Der lønnes Kiærligheds Taare!

(Staaer op og sætter Harpen hen.)

Jeg i Naturens Skiød vil dyrke Gud
Og tænke paa min Harald. Evige Fader!
Du regner ei Maria det til Synd,
Om tit hun mindes end sin kiære Helt,
Om mangt et Suk, som offres Dig i Veemod,
Ei stiger til det Himmelblaa; men tager
En nordlig Retning, ad det sorte Hav. —
Men at han ikke bragte mig sit sidste
Farvel, det var ei smukt. Du frygted Harald,
For at bedrøve mig, og aned ei,
At denne Smerte havde været Glæde. —
Jeg tager Intet med mig i min Ork;
Kun denne Primelkrands, som Harald gav
Tilbage. For dit Fremtidsliv, Maria!
Nu blomstrer ingen Vaar og Rose meer.
Nei, ingensinde plukker meer jeg Blomster;
Og stod de selv i tusindtal og vinkte
Mig ved min Fod, jeg plukte dem ei meer.
De visned jo dog snart om føie Tid,
Som disse Primler; men min Haralds Haand
Har ei berørt og rakt mig dem tilbage.
— Der kommer Gubben, for at hente mig.
Fat Mod, min Siæl!

Eremiten træder ind.

Min Datter, est Du færdig?

Maria.

Ja, Fader! jeg staaer rede til at følge.

Eremiten.

Tomhændet?

Maria.

Nei — jeg har min Primelkrands.

Eremiten.

Den, vene Sværmerske! vil ei beskytte
Dit Legem imod Nattekulden.

Maria.

Lad
Da Nattekulden dræbe mig.

Eremiten.

Nei, nei,
Du med maa tage de fornødne Klæder.

Maria.

Min Pige følger mig, hun sørger for mig.

Eremiten.

Giør det Dig ondt at skilles fra din Pragt?

Maria.

Jeg skilles nødig fra min kiære Harpe.

Eremiten.

Skiøndt den er stor, vil jeg dog bære den.
Jeg læsser siden den paa min Kameel.
Jeg spiller ogsaa Harpe; men min gamle —
Den brast, den er fordærvet. Lad os tage
Din med, min Datter!

Maria.

Du est altfor god
Mod en Ulykkelig.

Doris (styrter forfærdet ind).

Maria.

Hvad er der, Doris?
Du skiælver og Du er saa bleg som Døden.

Doris.

Jeg bringer Dig en rædsom Tidende.
Red Harald — Norges Drot — Varanger=Fyrsten!

Maria.

For Himlens Skyld, tal Doris!

Doris.

Damon er
Min Fæstemand, det veed Du, min Fyrstinde!
Han er mig tro — og Dig, — han elsker Harald;
Det vidste Nidingen Georgios
Kun slet. Den hellige Jomfru vilde redde
Vor Helt, og har betient sig af min Brudgom
Som gavnligt Redskab. Thi Georgios,
I Haab om Damons Hiælp — han ligner Harald —
Paa denne Lighed bygte Nidingen —
Han har hidlokket Drotten, sluttet ham
I Skrin, og bragt ham til et rædsomt Taarn.
Men Damon maatte klæde sig som Harald,
For at bedrage Vagterne paa Slottet.
Nu lyve de ham død og druknet.

Maria (forfærdet).

Himmel!
Kan Ondskab gaae saavidt?

Doris.

Og lade ham
Hentæres i det græsseligste Fængsel!

Eremiten
(pludseligt med et vildt Udbrud af krigersk Hidsighed).

Ved St. Ansgar! nei, det skal aldrig skee.
End har jeg Marv i mine gamle Knokler,
Og Ilden i mit Blod er ikke slukt.
Hvordan? Haarfagers Æt vil man behandle
Som Stimænd? Og jeg skulde rolig staae
Og see min Slægt — Ja, yndige Maria!
Han er min Æt — langt ude, det forstaaer sig;
Thi ogsaa jeg engang har boet i Nord.
Nei, raske Harald! Du skal ei forsmægte.
Jeg kiender Ansigtstrækket: Athelsteins
Og Olafs Hoved bær han paa sin Skulder.
I firti Aar fast lod jeg Sværdet hvile,
Men skiøndt det rusted, rusted ei mit Mod.
Som Biørnen, der om Vinteren i Snee
Paa Labben suger, bliver rask og rørig
Til Eventyr, naar kolden Iistap smelter,
Saa vaagner al min Kraft ved dette Budskab.
Jeg svinger Spiudet i min runkne Haand —
— See! den er stor og seig og stærk endnu!
Vi skal bestorme det fordømte Taarn,
Og frelse Harald Haarderaade.

Maria (forundret).

Gubbe!
Du skrækker mig med denne Heftighed.
Mig tykkes pludselig jeg seer en Palme,
Der strakte sine Grene fromt mod Himlen,
Forvandles til en Løve, som vil bryde
Det stærke Jern. Dit Oie gnistrer rødt,
Og som en Manke ryster Du dit Sølvskiæg.

Nei, Fader! tving din Harm, og lad os tænke
Paa Haralds Redning ad en rolig Vei.
Ei sandt? Du est bekiendt i Hovedstaden,
Som en mærkværdig hellig Herrens Mand
Fra Syrien, for hvem selv Keiseren
Ydmyger sig?

Eremiten.

Det er jeg.

Maria.

Nu, saa gak
Til Haralds Buur! Siig Fangevogteren,
At Himmelen har aabenbaret Dig
Kong Haralds Fængsling, og at Du est kommen
Som Munk, at forberede ham til Døden.
En Chordreng kan Du gierne tage med,
Som bærer Bogen, svinger Røgekarret.
O Fader! lad mig være denne Dreng,
Indhyllet i en Kappe med en Hætte.
Naar jeg da staaer i Taarnet, drager Harald
Min Kappe paa, gaaer snelt med Dig derfra.
Saa kan I bringe Væringer, og hente
Maria.

Eremiten.

Hvad Maria? Skulde Du —

Maria.

O nægt mig ikke denne sidste Glæde!
Jeg tager Afskeed med den kiære Harald;
Er ei en saadan Fare mere værd,
End Sikkerhed i mange Længselsaar?
O Gud, min Elskte! jeg kan redde Dig?
Den svage Sværmerske, der alt nedsank
Som vissen Blomst mod Jorden, folder ud,

Før Dødens Stemme kalder, Mødets Vinge;
Hun flyver som en Ørn, og redder Harald.
Hvad taber Verden, om den taber mig?
Snart Sorg og Kummer svække vil min Sundhed,
Og viske Rosenfarven af min Kind.
Et stort, et herligt Rige venter ham,
En Old giør Regning paa hans Heltedaad.
Saa lad Maria være da den Alf,
Som redder hendes Ven, før hun forsvinder.

Eremiten.

O skiønne Siæl! Du havde vel fortient
At vorde lykkelig.

Maria.

Er Lykken da
Det Bedste vel i Livet for en Siæl?
Gud skabte denne Aand til Kiærlighed;
Saa lad den elske saligt og forsvinde!

Eremiten.

Velan saa kom, Du skiønne Sværmerske!
Vær kiæk, og vær din Haralds Redningsengel!

(De gaae.)

Haralds Fængsel.

(Han ligger sovende paa Løibænken.)

Georgios (sniger sig ind og hen til ham).

Han sover. Er det muligt? Sove roligt
I slig en Tilstand? I det Øieblik
Et Lyn har truffet ham, som ødelægger
Hans Liv med rædselfulde Tordenbrag?
Mens Døden hænger i et Haar ham over

Hans Iöſe? Ha, men det er Svaghed — Lamhed! —
Henſtyrtet ligger han i ſlappe Dødsblund,
Som Offerdyret, før det har forblødt ſig.
Op Harald! — Han maa vækkes! — Jeg vil nyde
Min bedſte Hævn i hans Ydmygelſe.
For første Gang jeg føler Overmagten,
I det jeg ſtaaer for ham. Nu ſkal den Stolte
Betale mig den Haan, han viſte mig.
Nu ſkal Du betle Livet af min Haand.
Vaagn, Harald! Harald! Straffen venter Dig.

(Harald vaagner, ſpringer op og ſeer ſig om. Da han opdager Georgios, ſætter han ſig rolig paa en Bænk i Forgrunden, med Armene overkors, og venter med et ſtolt Blik paa hvad han vil ſige ham.)

Georgios.

Nu er din Time kommen, Haarderaade!
Udſpillet er din ſtolte Rolle. Teppet
Er faldet mellem Dig og Verdens Lyſt.
Kun Døden venter Dig.

Harald (tier).

Georgios.

Du haaber vel,
At dine Væringer ſkal frelſe Dig?
Det er der ſørget for; thi Ingen veed,
At Du eſt her. De troe Dig død og druknet
I Boſporos.

Harald (tier).

Georgios.

Dit ſtolte, frække Væſen,
Der trued, ſom en ſkumfuld Flod fra Bierget,
At overſkylle Grækenland, er tæmt.
Nu er der ſat et Bolværk for din Trods.

Despoten, som erfaret har din Ondskab,
Din Stoltheds Overmod, din Troløshed,
At hidse dine Landsmænd til et Oprør,
Mens jeg formaned dem til Lydighed
Mod Keiseren, har endelig bekæmpet
En faderlig Langmodighed. Han finder
Nødvendigt — skiøndt det græmmer ham — atstraffe
En glimrende, men frygtelig Forbryder,
Og sender mig — at melde Dig din Død.

Harald (tier).

Georgios.

Jeg mærker, Skrækken lammet har din Tunge.
Du gyser, Harald! for din Overmand;
Kan ikke staae for Angst, og bliver derfor
Mat siddende paa Bænken; skiøndt det sømte
Sig bedre Dig, at styrte ned paa Knæe
Med Tryglen om Barmhiertighed.

Harald (tier).

Georgios.

Du mener,
Den er umulig? Tro just ikke det!
Endskiøndt din frække Tunge sidstegang
Beskyldte mig for alle Feil og Laster,
Er jeg dog ei saa grum, som Du formoder.
Fald ned paa Knæe! Beed mig om Naade, Harald
Og i Betragtning af Staldbroderskabet
I Lykkens Dage, jeg det saadan mager
At Livet skiænkes Dig, og at Du slipper
Med Øinenes Forliis og evigt Fængsel,
Hvori forresten Intet mangler Dig.

Harald (tier).

Georgios (opbragt).

Tal til mig! Eller, ved min Mandboms Ære,
Jeg render Dig min Daggert dybt i Brystet.

Harald (tier).

Georgios.

Elendige! Du kan ei tale! Skrækken,
Feigheden bundet har din lamme Tunge.

(Med Haan)

Tal dog et lidet Ord! som viser mig,
At Du endnu est ikke dræbt af Rædsel.

Harald
(med rolig Foragt).

Skurk!

Georgios.

Ha Fordømte!

(Han trænger ind paa ham med Dolken. Harald springer op, vrister ham den af Haanden og truer med at anfalde ham.)

Georgios.

Bi, Elendige!
Jeg spare vil min Hævn; dit Liv er kostbart,
Det skal ei ødes af et Øieblliks
Forbittrelse. Nei, Pinsler vente Dig.
Beklag Dig saa, med hæse Jammerskrig,
At Du i Galenskab forspildte Naaden!

(Gaaer.)

Harald (seer smilende efter ham).

Saaledes havde jeg dog end den Trøst,
At ængste Nidingen for sidstegang,
Og at forskaffe mig en herlig Daggert,
Hvis staalblaa Blink mig siger muntert: Harald
Fat Mod! jeg bringer ved et dristigt Stød
Dig over alle Dødens Pinebænke,

Til Paradisets Port. — Nu kan jeg sove
En Timestid aldeles uforstyrret.
Han gaaer at hente sine blege Bødler?
Det lad ham! — Kiære Drøm! Ulykkens Ven!
Som ryster Blomster af dit Fyldehorn
I mørkest Krog, i koldest Vinternat;
Som bringer Betleren paa Kongethronen,
Usalig Elskov i sin Glædes Favn;
Fryd ogsaa mig engang endnu, før Døden
Din Broder og din Ven afløser Dig.
Viis mig det Kiære, som jeg maa forlade,
Det Salige, hvortil mit Hierte stunder!

(En skiøn sagte Musik udtrykker den sig nærmende Slummer, Haralds Følelser og hans Drøm. Et Blindvindue i Fængselsmuren aabner sig over hans Løibænk, og i en lys Baggrund, omkrandset af Roser og Lilier, staaer en Helteskikkelse, med Hielm, guult Haar, Skiæg, og Øxen paa sin Skulder. Synet bøier sig over ham. Han strækker i Søvne sine Arme op derimod igien, og siger med dæmpet Røst):

Jeg kiender Dig! thi Du est hellig Olaf.

Drømmebilledet.

Du siger den, jeg er.

Harald.

Du kommer for
At trøste mig i Døden?

Drømmebilledet.

Nei, min Broder!

Harald.

Saa skal din Broder myrdes, uden Trøst?

Drømmebilledet.

Nei, han skal frelses! leve sundt og længe,
Til Lyst for sig, til Held for gamle Norge.

Harald.

Og hvad skal redde Harald?

Drømmebilledet.

Kiærlighed.

Harald (sukker).

Olaf!

Drømmebilledet.

Ja, Broder! Kiærlighed og Olaf.

(forsvinder.)

Harald sover igien. Musiken, som har ledsaget Samtalen, tier.

Eremiten og **Maria** træde ind. Hun er hyllet i en Kappe, og bærer en Bønnebog og et Røgelsekar).

Eremiten.

Her ligger han og slumrer paa sit Leie.
Uroligt!

Maria (seer sig om).

Himmel, hvilken Rædselsvraa!
De plumptudhugne Søiler staae som Jetter
Med tykke Hoveder, med lumske Miner,
Som Bødler, følesløse ved hans Qval.
De rustne Lænker hænge rundt omkring
I Murens Væg; og een er sluttet til
Den Kiækkes Fod. Som lænkebundet Dyr
Har man ham fanget i den mørke Hule.

Eremiten.

Jeg løser Lænken.

(Han lukker Laasen op med en Nøgle.)

Maria.

Havde jeg da Ret ei?
Den bistre Fangefoged seer i Dig

En Helgen, fromme Fader! Hvad Du vil,
Det finder han sig i.

Eremiten.

Jo, gode Datter!
Fuldkommen Ret! Naturen har foreent
Din Deilighed med Blidhed og Forstand.

Harald (i Søvne).

Olaf!

Eremiten.

Han kalder!

Harald.

Konning Olaf!

Eremiten (forundret).

Harald!

Harald.

St. Olaf!

Eremiten (roligere).

Tys! Han kalder hellig Olaf!

Harald (springer op).

Olaf, hvor est Du? Redder Du din Slægt,
Som Du har lovet?

Eremiten
(tager ham ved Haanden).

Olaf redder Dig.

Harald (vaagen).

Ha — hvo est Du?

Eremiten.

Din Ven, forladte Helt!

Harald.

Nu kiender jeg Dig — Fader Eremit!

Eremiten.

Spild Tiden ei, den er os alle kostbar.
Jeg sneeg i Taarnet mig som Skriftefader,
Min Chordreng fulgte mig, den vakkre Gut.
Kom, svøb Dig i hans Kappe! Følg mig, Harald!
Han bliver her tilbage. Midlertid
Du henter Væringer og frelser Drengen.

Harald.

Du gode Barn! Tør Du vel vove Livet,
For Harald Haarderaade?

Maria.

Ædle Drot!
Jeg vover kun en Ting af ringe Værd.
Men vil Du gierne tage mod min Hiælp?

Harald.

Jeg var ei Kiød, ei skabt af Jord og Støv,
Hvis Lysten til at leve, til at frelses
Fra skiændig Pindselsdød, ei var i mig.
Jeg tager mod dit Tilbud; henter Mænd
Og bringer Dig med Magt igien af Taarnet.

Maria.

Lov mig, at Du vil aldrig glemme mig!

Harald.

Nei, aldrig glemmer jeg min Redningsmand.

Maria.

Og lov endnu engang mig, uden Vægring:
Du gaaer herfra, og lader mig tilbage.

Harald.

Jeg lover det.

Maria.

Sværg det, ved hellig Olaf!

Harald.

Jeg sværger ved St. Olaf!

Maria
(afkaster Kappen).

Nu velan!
Saa kom, min elskte Harald! Du est fri.

Harald.

O alle Helgne — Modige Maria!

Eremiten (afsides).

Jeg vogter Døren. Denne sidste Stund
Tilhører ulyksalig Kiærlighed.

(Gaaer.)

Harald.

Du kommer for at redde mig, Maria?

Maria.

Og for at sige Dig Farvel, min Harald!

Harald.

Hvad har Du vovet?

Maria.

Intet! Den ei vover,
Som tilfredsstiller kun sit Hiertes Attraa.
Du vilde reise fra mig uden Afsked —

Harald.

Trofaste, dyrebareste Veninde,
Var Skylden min? Og var jeg ikke fængslet?

Maria.

Nu — derfor kommer jeg at løse Dig.

Iil til din unge Brud, drag til dit Hiem!
Vær Drot — lyksalig Husbond — heldig Kriger!
Glem Grækenland og alle Sydens Drømme!
(Rørt)
Men een Ting maa Du love mig!

Harald.

Og hvad?

Maria.

Din første Datter hedde maa Maria!

Harald.

Er der endnu en saadan Engel til
Paa denne taagefulde Jord? — Ja ja!
Stort, herligt er det, naar Krigsluren kalder,
At see en Flok forvovne Ungersvende
Med skiønne Aasyn, rynketædle Bryn,
Thors Kraft i hvert et Ledemod, og Odins
Begierlighed, at mærke Panden med
Den ædle Geiersodd. Da vender Valhal
Med sine vilde Glæder stolt tilbage;
Og selv hver Christen, naar han er en Helt,
I det stormende Fostbrødrelag
Sig føler atter Hedning. — Men Maria,
Men i dit Ansigt smiler Frelseren,
Med alle sine stille, store Dyder.
Den Salighed, som ingen Skiald kan tolke,
Udtrykker mig dit Blik; og i dit Smil
Er Jordens Lyst, og Trøsten i din Taare.
O følg mig kiæk til Norge! Vær mig der
En huld Veninde!

Maria.

Nei, min Harald nei!
Vel er min Kiærlighed ulykkelig,
Men dog for god, for hellig, til at kiøles

Til blotte Venskab. Stor vil Smerten vorde,
Naar jeg berøves Dig, naar Tid og Rum
Adskiller os; men Tid og Rum adskiller
Ei nær saa smerteligt, som kolde Pligt,
Som daglig Tvang med sine lunkne Vaner.
Nei, bolde Harald! Maanen skinner dog
Ned fra sin Himmel mangen herlig Aften
Til Throndhiem og til Syrien. Hvo veed,
Om ei den lille Nattergal, som synger
For mig i Laurbærtræet denne Vaar,
Slaaer næste Sommer i dit Birketræ?
Uskyldig Kiærlighed har Englevinger,
I bittre Malurt mange søde Draaber;
Dem vil vi nyde. Jeg vil elske Dig,
Ei tvinge mig til Kuld i Haralds Nærhed;
Ei see din Elisif med sine Kiærtegn;
Det vilde vække qvalfuld Nidkiærhed
I Begges Bryst. Far evig vel, min Ven!

Harald.

Maria, nei! Jeg lader Dig ei her!

Maria.

Det har Du svoret mig ved hellig Olaf.

Harald.

Du har forlokket mig ved kiærlig Svig.

Maria.

O kiære Helt, forsmaa ei denne Hiælp!
Maaskee Du troer, jeg og den gamle Mand
Først kunde gaae til Væringernes Hal;
De kunde ile hid og frelse Dig?
Men nei! Jeg kiender dem, det er umuligt.
De kan ei liste sig umærkeligt;

De kom med harmfuldt Gny, kom flokkeviis;
Og alt var røbet og min Harald myrdet.

Harald.

O min Maria — Nei!

Maria.

Afslaaer Du mig
Min sidste Bøn? Ja saa er Alting tabt.

Harald.

Kan Kiærlighed forlede hellig Eenfold.
Til slig Spidsfindighed og svagt Beviis?
Nei, ingen Dødelig, selv ei Maria
Fik Harald overtalt til at forlade
Sin Elskte feig. — Men en Udødelig
Har aabenbaret sig og lovet Redning;
Og knap var Drømmen endt, før Hiælpen kom.
Saa skee Guds Villie! Olaf vil bevare
Den Engel, som han sendte mig.

Maria.

Det vil han!

Harald.

Jeg iler som en Storm med mine Kæmper
Til Taarnet atter, for at frelse Dig.

Maria.

Farvel! — For sidstegang i dette Liv
Vi mødes ene sammen.

Harald.

O Maria!
Du græder — søde Mø — min Haand Du trykker —

Giv mig det Kys, som Eremiten streng
Forbød os før!

Maria.

Ja — det tilhører Dig!
Den lille Synd vil Gud tilgive mig.

Femte Handling.

Væringernes Gildeshal.

(Hellig Olafs Billed hænger i Baggrunden, i Legemsstørrelse, saaledes som han viste sig for Harald i Drømme. Lysekrone under Loftet, Bænke langs ad Væggene. Mariafanen og Korsfanen staae opstillede paa begge Sider af Helgenbilledet. Under en Sørgemusik komme Væringshøvdingerne, alle rigt klædte, i lyseblaae Vaabenkiortler, med Sølvløver paa Brystet, med blanke Staalhielme og med Guldkiæder om Halsen. De sætte sig bedrøvede paa Bænkene med nedsænkede Hoveder og foldede Hænder. Naar Alt er stille, taler)

Ulf.

Hvi tie Luur og Krumhorn for mit Ord?
De blæse stærkt, med sørgelige Toner,
Langt bedre Sorgen, kraftigere Talsmænd
For vor Bedrøvelse, vor Nød, end Talen.
Vi mødte med vor Harald tusind Farer,
I Afrikaners Ørk, paa vilden Sø,
Sicilien; hvor Saraceners Dine
Fast sprudled Ild, som Ætna, mod vort Pandser;
Og Modet trodsed, Styrken Seier vandt.
Nu har blot Hændelsen, et usselt Vanheld

I Freden, midt i Miklagard — et Feiltrin
Paa Bielken ud til Snekken, — der kan hændes
Hver Høker, hver feig Betler, hver en Qvinde,
Berøvet os vor Helt, vor kiære Drot.
I bolde Landsmænd! nysankomne, lang Tid,
I Haabet glade til et Aftengilde,
Der skulde bringe fra Propontos Kyst
Tilbage, snelt i Aanden, Jer til Sundet,
Til Issefiord, til Miøsen, Thems, Mælaren;
Hvor Fader, Moder, Søster, Brud, i Hytten
Med trofast Længsel mindes os, forladte; —
Ak, selv forladte nu vi, som en Hiord
Der mistet har sin Hyrde, samles ængsteligt
Ved Aaen, hvor den stærke Leders Røst
Ei kalder Flokken meer. — Jeg kan ei tale;
Thi jeg har elsket ham, og skammer mig
Ei ved min Venskabstaare. Den er salt
Og bitter, men ei kold, som Havets Bove,
Der overskyller nu hans Kæmpeliig.

(Han træder tilbage, overvældet af sine Følelser.)

Haldor Snorrosøn (kommer rolig).

Hør Ulf, har Du nu læst for Brødrene
Vor Gildeskraa? Har Du alt taget dem
I Eed, Forpligtelse?

Ulf.

Hvo kan i Aften
Vel foretage Sligt?

Haldor.

Hvorfor ei det?
Jeg haaber dog, at Ingen vil forsmaae
En Nadver, som jeg selv har været med
At tilberede paa det lækkreste?

Ulf.

Spiis Du, hvis Du har Lyst! Vi kan ei spise.

Haldor.

Hvorfor? Det er dog rette Spisetid.

Ulf.

Est Du da virkelig saa hierteløs,
At Haralds Død ei smerter Dig og røver
Dig Nydelysten?

Haldor.

Røver? — Haldor lader
Sig Intet røve. Hvorfor skulde Harald,
Som Alf, som Spøgelse, vel drille mig?
Vi var i Livet altfor gode Venner
Til, at han skulde skade mig min Sundhed
Med Kogleri, og svække mig min Madlyst.
Lad os fortære Nadveren, og drikke
Hans Minni med et roligt Sind! Nu er han
Hvor vi skal ogsaa hen. Det haster ei!

Ulf.

Saaledes taler Du? Hans Ven?

Haldor.

Det var jeg;
Og hvis jeg kunde frelse ham — Men siig, —
Jeg veed endnu jo ret ei Sammenhængen; —
Jeg havde ikke Tid — Den dumme Kok
Kan tilberede Sod og Lækkerheder;
En ærlig Skinke kan han ikke koge.
Hvo bragte Jer den Tidende? — I Vandet?
I Vandet er han plumpet? Druknet? Harald?
Der svømmer som en Aal!

Ulf.

See der! der hænger
Hans Kaabe, vaad endnu, som Fiskerne
Paa Bølgen fandt.

Haldor
(til en Væring).

Bring mig den ene Fisker!

(Man henter ham.)

Haldor.

Du altsaa? Du saae Kongen styrte ned
Og drukne, Fisker?

Fiskeren.

Ja, min ædle Herre!
Han vilde redde sig og løste Kaaben,
Men Himlen veed, hvordan det gik, — han fik
Vel Krampetræk i Vandet, — og vi saae ham
Ei meer. Han blev vel skyllet bort af Strømmen.
Den lette Kaabe mere langsomt flød
Paa Bølgerne, og den opfisked vi.

Haldor
(tager ham i Brystet, kaster ham paa Gulvet, drager sin Daggert, sætter Foden paa ham og siger rolig):

Du lyver, Fisker! Læs dit Fadervor!
Saa kan Du himle, gaae til Helvede;
Mig ligemeget.

Fiskeren.

Naade, Herre! Naade!

Haldor.

Du lyver. Harald lever!

Fiskeren.

Ja — han lever.
Alt skal jeg tilstaae Dig; men skiænk mig Livet!

Haldor
(slipper ham).

Hvad bryder jeg mig om dit usle Liv? —
Seer I? Han lever! Sagde jeg det ikke?
Nu kan vi uden Kummer gaae tilbords,
Og spise Skinken, før den bliver kold.
Dog — det er sandt! — først maae vi redde ham,
Ifald han er i Fare.

Alle.

Harald lever!
Held os og Glæde! Harald — Harald lever!

Haldor.

Vist lever han. Er det at skraale for?
Før sad de stille hver som døde Fluer,
Nu snaddre de som Ænder, der faae Havre.

Alle.

Han lever! Harald lever! Held og Lykke!

Den gamle Eremit træder ind, og hilser med Korsets Tegn.

I veed det Væringer? Nu saa behøver
Jeg ei at mælde Jer, hvorfor jeg kommer.
Han lever! lovet være hviden Christ!
Og han er uden Fare.

Ulf.

Hvorfor bragtes
Os denne falske Tidende?

Eremiten.

Naar Harald
Tilbagevender om en liden Stund,
Han siger Eder selv, hvad I skal vide.
Nu gik han med en Flok af sine Landsmænd,
Som han paa Veien mødte, til et Taarn,

For at befrie en ung uskyldig Mø
Fra skiændigt Fængsel.

Haldor.

Vel, at Elisif
Indskibet er igien. Er han blandt Landsmænd,
Og gaaer han alt paa Qvindejagt, saa haaber
Jeg dog, Bedrøvelsen er her forbi;
Og at vi hyggeligt kan nyde Qvælden
I Gammensfryd, paa gammel nordisk Viis.

(Alle Væringerne sætte sig rolige ned, undtagen Ulf og et Par Andre, der blive staaende for Eremiten.)

Eremiten

(med et opmærksomt, fornøieligt Blik paa den hele Forsamling).

Guds Fred! I stærke Kæmper, høit fra Nord.
Hvis I tillade, vil jeg glæde mig
En liden Stund ved Eders Lystighed.
Jeg elsker Normænd, tappre danske Mænd,
Og ofte fandt hos mig i Syrien
Og i mit gode Kloster, Norske, Danske
Forfriskelse, der drog den Vei til Jorsal.

Ulf.

Du hædrer os med din Nærværelse.
Sid ned, og tag til takke med vor Gilde!

Eremiten.

Nei, spise vil jeg ei; jeg vil kun høre
Jer Tale, Jer Fortælling.

(Sætter sig med de Øvrige.)

Siig mig dog:
Hvorledes lever Einar Tambeskiælver?
Han er dog ikke død? Jeg kiendte ham
Som vakker Gut paa atten Aar.

Thiodolf.

Nei, nei!
End lever han, en riig og mægtig Mand

I Throndelagen; eier mange Gaarde,
Heel meget Guld; har bygget selv et Skib,
Vidunder kaldet, hvor der staaer forgyldt
Et Spøgelse paa Stavnen.

Eremiten.

Bygger I
End store stærke Skibe som tilforn?

Thiodolf.

Ja, skiønne Skibe, min ærværdige Fader!
Men intet Skib er dog berømt, som Ormen
Hin lange, hvorpaa Konning Olaf faldt.

Eremiten
(staaer op og seer hen paa Billedet).

Hvem? Hellig Olaf?

Ulf.

Nei, I farer vild,
Han mener Konning Olaf Tryggvesøn.

Eremiten.

Hvo var den Olaf Tryggvesøn? Han herskede
Da før hin hellige Olaf?

Ulf.

Længe før.

Eremiten.

Var han berømt, og taler man endnu
Om ham i Norge?

Thiodolf.

Om Kong Olaf, Gubbe?

Flere Væringer (leende).

Om Olaf Tryggvesøn? Det var et Spørgsmaal.

Thiodolf.

Han var jo Folkets Afgud.

Eremiten.

Det var slemt!

Thi, eftersom hvad jeg formoder, straffed
Han hardt Afguderiet, mens han leved.
Hvi holder man endnu saa meget af ham?

Thiodolf.

Kong Olaf Tryggvesøn i alle Stykker
Var herligst Idrætsmand, og mere stærk
Og rask og snar end Nogen. Kiæk besteg
Han Smalserhorn, før holdt ustigeligt,
Og fæsted høit sit Skiold paa Klippens Top.
Een, som forvilded sig deroppe, tog han
Og bar ham under Armen ned igien.
Han kunde gaae paa Aarer uden Bord,
Og med tre Saxe legte han paa eengang,
Skiød med to Spiud, og hug paa baade Hænder.
I Bueskydning Ingen overgik ham.
Han svømmed under Vandet som en Fisk.
Han spøgte gierne, han var glad og skiæmtsom;
Grum mod sin Fiende, trofast mod sin Ven.
Og derfor bar man ham paa Hænderne!

Eremiten
(seer paa Billedet).

Men, som jeg seer, har dog hin hellig Olaf
Fordunklet ham.

Ulf.

Just ei fordunklet ham;
Men han har vandret kraftigt i hans Spor.

Eremiten.

Var hellig Olaf, eller Tryggvesøn
Den Første, der indførte Christendommen
I Norge?

Flere.

Tryggvesøn!

Eremiten.

Hvi har da Paven
Ei først kanoniseret ham?

Ulf.

Der skete
Heel mange Jertegn med St. Olafs Liig,
Og efter Døden.

Eremiten.

Nu forstaaer jeg Eder!
Den hellige Olaf har udmærket sig
Fromt efter Døden, Tryggvesøn i Livet.

En Normand.

En saadan Tale høre vi ei gierne!

Thiodolf.

Den, som i Gildeshallen med Foragt
Omtaler Væringernes Helgen, — var han
En Yngling, slog vi ham ihiel. En Olding
Kan liste sig herfra.

Eremiten.

I raske Helte!
I vise mig — en sølvgraa Gubbe — Døren?

Haldor (rolig).

Vist ikke Munk! Bliv Du kun! Jeg vil see
Paa Den, der krummer Dig det mindste Haar.

Eremiten (heftig).

Jeg siger Eder, Olaf Tryggvesøn
Fortiener vel den samme Ærefrygt,
Som Olaf Haraldssøn, der kaldes hellig.
Og begge staae de dog tilbage for
En bedre Christen, end de begge vare,
Skiøndt kun en Hedning.

Thiodolf.

Løs os dine Gaader

For hvem?

Eremiten.

Den ædle Hakon Athelstein,
Der lagde ned det første christne Frø
Paa Norges Steengrund. Han var stærk og tapper,
Som begge Olafer! men meer huldsalig,
Meer skaansom over Menneskenes Liv,
Meer Christen i sit Hierte. Derfor taalte
Taalmodig han Forsmædelser, som Jesus,
Og fremmed Christendom med Fred og Lærdom,
Men ei med Pinsler og med grumme Drab.
Og i sin rene Siæls Uskyldighed
Han troede barnlig dog at døe som Hedning.

(Med høi Røst)

Den som fornedrer sig han skal ophøies!

(Peger paa Helgenbilledet)

Mal Hakon der! Tag Olafs Billed ned!

Væringerne

(springe op og gribe deres Øxer).

Forræderi! Han vover at nedrive
Vor Helgens Billed? Dø, Du galne Graaskiæg!

Eremiten

(heftig og stolt bevæget).

Ja lad mig døe kun! Løfter Eders Øxer!
Det er ei første Gang mit Hierte mødes
Af Landsmænds Hug. For syv og treti Aar,
Ved Svolder, mødte Normænd mig og Fiender,
Og farved Søen med mit Helteblod.
Dengang fik de dog ikke Livet af mig,
Skiøndt alle Skibe slog med Aarerne
Fornøiet, da jeg sank til Havsens Bund.
Jeg svømmed under Bølgen, under Skioldet,
Drog paa min lille Baad til Venden; derfra

Til Grikland og til Syrien. Der jeg,
Som fattig Pilegrim i fierne Braa,
Vandt Verdens Agt; ei som vredagtig Drot,
Men som en ydmyg Broder i Guds Kirke.
Nu vilde jeg besøge Miklagard,
At hilse, første — sidste Gang i Verden,
Mit elskte gamle Norges unge Sønner;
Men mine Sønner atter Øxen svinge
Mod deres Faders Isse. — Hugger til da!
(Slaaer sig med Haanden for Brystet)
Her staaer for Eder Olaf Tryggvesøn!

Thiodolf.

Kong Olaf Tryggvesøn? Umuligt!

Ulf.

Nei,
Høist virkeligt. Fortalte Gauter ei,
At han har seet Kong Olaf, da han reiste
Til Jorsal, i et Kloster?

Haldor (rolig.)

Kiender I
Ei Ansigtstrækkene, som gaae i Arv?

Ulf.

Fortæller Edvard, Olafs Ven i England,
Ei en Legende Paaskedag om ham,
Og om hans Redning? Og just Paaskedag,
Fordi han siger, at, som Paaskefesten
I Hellighed hver anden overgaaer,
Høit overgik Kong Olaf alle Konger.

Alle Væringerne
(styrte paa Knæe).

Vor Konge! — Olaf Tryggvesøn! Vor Helt!
Tilgivelse! Hil være Dig! Vor Skytsaand!

Olaf (dybt bevæget).

Saa er ei Kiærlighedens Funke slukt?

Den ei af Kummer døde med min Hustru,
Den ædle Thyra? Troskab overleved
Min Vig, den stakkels Hund, der sulted sig
Ihiel, fordi dens Herre var forsvunden?
O saa blev al min Længsel rigt belønnet:
Naar i min Eensomhed, bag Sydens Palmer
I gule Sand, jeg daglig tænkte paa
De grønne Graner i den hvide Snee!
Naar Higen efter dog engang iblandt
At skue norske Drotters Element,
Den grønne Bølge, drev, i Støv og Hede,
Mig ned til Kysten af det røde Hav,
Hvorfra jeg, over Vandet, sendte Suk
Til Gud, for Eders Lykke. — Mine Børn!
Jeg staaer igien i Eders kiære Kreds,
Jeg har Beviis paa Eders Kiærlighed,
Og gaaer med Fryd tilbage til min Ørk.
Modtager min Velsignelse!

(Han breder sine Arme ud og velsigner dem; de bøie alle Hovederne mod Jorden, dybt bevægede, med Armene i Kors over Brystet. En kort Taushed hersker.)

Harald styrter fortvivlet ind, men standser studsende, ved at see alle Væringerne knæle).

Du skiænker
Dem kraftigt din Velsignelse, min Fader?
Kun ikke mig? O Du har Ret! Thi Harald
Bli'er ei velsignet. Sorgen ruger over
Hans Hoved, som en Tordensky; hvorfra
Kun vild Bedrift nedsender røde Lyn.

Væringerne.
(staae op).

Vor Harald reddet! lever!

Harald.

Ja, her staaer han,

Et Gravens Gienfærd, som hin gamle Konge.
(Vild)
Velan! saa lad os i det mindste giøgle
Som frygtelige Spøgelser i Mørke!
Nu er din Time kommen, Miklagard!
Nu synker Du, som Sodom, i din Pøl.
En mægtig Steenhob skal betegne blot
Hvor Babel stod; og vildt, som Nastronds Aander,
Skal Nordens Sønner trampe paa dit Gruus.

Olaf.

Min Søn, hvad fattes Dig? Hvor er Maria?
Ak — er Maria død?

Harald.

Jeg veed det ei!
Og denne søde Tvivl, med samt sin Pine,
Jeg bortgav ei for alle Jordens Skatte.
Maaskee det store Hierte slaaer endnu,
Hvis Lige findes aldrig, naar det brister.
Hør — mine Brødre! — Jeg kan ikke tale,
— Ei sammenhængende. — Forræderi! —
Den usle Argyros — den lumske Zoe —
Min Avindsmand Georgios — Jeg bragtes
Til Fangetaarnet! — Men Maria frelste
Sin Ven fra Døden, blev i Fængslet for mig —
(Vrider sine Hænder)
Og da jeg kom igien, — var hun forsvundet!

Væringer.

Op! Lad os tugte de Forrædere!

Harald.

Nei! ikke før vi først har reddet Hende.
Der skal ei krummes dem et Hovedhaar,
Hvis de frigive hende. Jeg vil vikle
En Blomsterkrands om Miklagard af Roser,
Og giøre hver en Betler riig paa Guld,

Ifald man skaante hende. —
Vi binde Filt os under Saalerne,
Ei at forstyrre nogen Borgers Søvn,
Ifald hun gives uskadt os tilbage.
Op, til Triklinion, til Keiserborgen!

Olaf.

Ja, min Maria! Vi skal hente Dig.
For Intet stiger ei to norske Konger
Af Graven fra formeente Død. Vogt Dig,
Konstantinopel, hvis Du har forgrebet
Dig paa din Skytsaand; — hvis paa blodige Vinger
Hun foer til Himlen; — hvis ei, som en Due
Ved Noahs Ark, hun svæver over Borgen
Med Fredens Olieblad.

Harald.

Op, alle Kæmper!

(De ile ud.)

(Hallen i Keiserborgen.)

Zoe. Simeon.

Zoe.

Er Grækerhæren samlet?

Simeon.

Alle Græker,
Som findes vaabendygtige til Strid,
Har vor Georgios i store Skarer
Forsamlet; nogle ved Sophiakirken,
Endeel paa Hyppodrom, endeel ved Sigma,
Augustion; den største Skare byder
Han selv paa Pladsen ved Triklinion.

Zoe.

Saa lad det briste, hvis det ei kan bære!
I alfor lang Tid var vi, med vor Pragt,
Kun Trælle steds af fremmede Barbarer.
Ei Væringernes Flok vil sige stort,
Naar alle Græker i Konstantinopel
Giør fælleds Sag. Hvor gaaer det Keiseren?

Simeon.

Han sniger sig, som en urolig Aand
Der ei har Fred i Graven, sagte, bleg
Igiennem Hallerne. Han drikker Viin
Og stærke Naphtadraaber, for sin Afmagt.
Snart vil han ned i Katakomberne,
Og skiule sig bag Gravens skumle Muur;
Snart klæder han sig i sin Keiserpragt,
Og sætter sig med Septeret paa Thronen;
Men saa igien afkaster han det Alt,
Strøer Aske paa sit Hoved og indhyller
Det arme Legem i en ussel Haarduug.

Zoe.

Ha, store Konstantin! Det er din Throne.
Saa dybt sank Septeret i Tidens Haand,
Der syntes smeddet for en Evighed!
Men er nu Mænd forvandlede til Qvinder,
Saa skal en Qvinde vorde Mand igien.
Jeg falde vil som Dido paa Karthago,
Men hævnes først. Man bringe mig Maria!

(Simeon gaaer.)

Hør hvilke dumpe Gnye! De nærme sig
I bælmørk Nat, de frygtelige Jordskiælv.
De ruste sig til Strid, de grimme Normænd.
Harald! Saa lønner Du min Kiærlighed?

(Simeon bringer Maria, og gaaer paa Keiserindens Vink.)

Zoe.

(betragter hende med Vrede og Foragt).

Forræderske! Hvo drog Dig af din Eensomhed,
Forældreløs og fattig, til Triklinion?
Hvo skiænkte Mestre Dig til din Opdragelse,
Som lærte Dig at kiende Hellas gamle Kunst?
Hvo hylled Dig i Purpur, kostelige Liin,
Og sørged for, at daglig til Forlystelse
Du fandt Alt, hvad en Dødelig kan ønske sig?

Maria

(med ædel Fatning).

Dig skylder jeg min Ungdomspleie; gierne gav
Mit Hierte Dig til Giengield sin Taknemlighed.

Zoe.

Og nu — sort, utaknemlig — Du forbinder Dig
Med mine Fiender! Taabelig jeg klækked ud
En giftig Øgle ved et kiærligt Moderbryst.

Maria.

Min Siæl er ingen nedrig Brøde sig bevidst.

Zoe.

Og har Du ei til Fangetaarnet sneget Dig,
At redde lumsk min Avindsmand?

Maria.

En ædel Helt
Jeg frelste der fra ufortiente Martyrdød.

Zoe.

Og Hvo befoel Dig Daare vel at redde ham?

Maria.

Den Gud, som lagde Dydens Kraft i dette Bryst.

Zoe.

Og burde Du ei elsket Zoe meer end Hin?

Maria.

En Barm, som selv-udruger kun vild Lidenskab,
Kan ikke røre Hierterne til Kiærlighed.

Zoe.

Hvem skylder Du din Troskab?

Maria.

Kun den Ærlige.

Zoe.

Og naar nu Fædrelandets Vel Dig Hadet bød?

Maria.

Saa svarer jeg Dig kiæk, som hin Antigone,
Hvem Dødens Straf ei afholdt fra, med spæden Haand
At dække Broderliget tyndt med Gravens Muld:
„Medfiende var jeg aldrig, kun Medelskende!"

Zoe.

Ja, syndig Elskovsbrynde til ham bragte Dig.

Maria.

Fra Harald skiller englereen Uskyldighed.

Zoe.

Og elsker Du ham ei, Du Fromme?

Maria.

Stierners Hær,
Og Sol og Maane, Gud og Engle, Mennesker
Maa høre det: mit Hierte trofast elsker ham.

Zoe.

Og elsker han ei Dig igien?

Maria.

Han elsker mig;
Men fiernt til Norge følger han dog tro sin Brud.

(Larm af Lurer, Trommer og Kæmpernes Raab udenfor Slottet.)

Simeon (kommer hurtig).

Fly, Keiserinde! giennem lønligskiulte Gang.
Georgios er slagen med den hele Flok.
Nu styrter Harald op med sine Væringer.

Zoe.

Dig skal han ikke redde!

(Hun støder Maria en Dolk i Brystet, og flygter med Simeon.)

Maria.

O jeg takker Dig!
Den sidste Godhed skiænkte mig din Morderdolk.
Gud, tag min Sjæl! men skaan mit Liv et Øieblik,
Til Haralds Afsked — Frelse for mit Fædreland!
(Hun raver hen og holder sig opreist ved Apollons Billedstøtte i Forgrunden.)

Harald (kommer, fulgt af Væringer, han aftørrer sit Sværd i sit Axelskiærf).

Dit Nidingsblod, elendige Georgios!
Skal ikke klæbe længer sig til Heltens Staal.
(Han opdager Maria.)
Der staaer hun — min Maria! Gud i Himlen — Dræbt!
Med Dolken i det skiønne Bryst, og klamrer sig
Til Billedstøtten, selv som Marmor hvid og kold.

Maria (mat).

Min Harald! see, den hellige Jomfru skiænkte mig
Endnu engang, før Døden lukker Øiets Laag,
At varme mig og qvæges i din Manddoms Sol.

Harald
(tager hende i sine Arme og bringer hende frem paa Skuepladsen).

Maria! Hvo har myrdet Dig, min Elskede?
Den grumme Zoe? — Normænd! svinger Fakleus Blus!
Og tænder Byen; raser vildt med Øxerne!
Nedstyrter alle Græker! Blodet strømme rødt,
Som Bækken, hen ad Gaderne! Forvandler brat
Den babylonske Skiøge, gamle Miklagard,
Til Askehob, og blander den med Knokler af
De Myrdede!

Maria (forfærdet).

Barbar! Skal i min sidste Stund
Til Afsky da forvandle sig min Kiærlighed?

Harald (forfærdet).

Maria! Du forbander mig i Dødens Stund?

Maria.

Ja! hvis Du raser grusomt mod mit Fædreland.

Harald.

Hvad vil Du, Engel?

Maria.

Skaansel og Høimodighed.
Plant disse Blomster paa din stakkels Piges Grav!

Harald.

Du ønsker Skaansel over disse Nidinger?

Maria.

Nei, over Landsmænd, som Du myrded ufortient.

Harald.

Velan, for din Skyld, Engel! skal jeg skaane dem
Jeg skaaner og foragter dem! Og Verden skal
Foragte denne Ogleæt med Ret, som jeg.

Maria
(reiser sig i hans Arme, med Begeistringens sidste Kraft).

Nei — atter skal Hellas
Reise sig stærk, ædel og skiøn!
Og af Laurbærrets Blad skal Krandse paany
Flættes om Heltens og Skialdens Lok.
Ei Sproget forgaaer; ei det yndige Land,
Med sine Kilder og Bierge blaae;
Ikke den Aand i fordærvede Slægt,
Som Europa skiænked sin Viisdom og Smag.
Jeg skuer det klart — giennem Dødens Nat —
Mit Fædreland vinder atter sin Agt!
Og som Epaminondas river jeg kiæk
Dolken af mit blødende Bryst.

(Hun river den ud.)

Farvel min elskede Harald!

(Hun synker død i hans Arme.)

